

INDUSTRIMINISTERIETS
ERHVERVSANKENÆVN

ÅRSBERETNING

1988/89

INDLEDNING.

Hermed aflægger Industriministeriets Erhvervsankenævn beretning for nævnets virksomhed i årene 1988 og 1989.

Beretningen indeholder i kapitel I formandsskabets redegørelse for nævnets almindelige forhold. En fortegnelse over erhvervsankenævnets medlemmer og sekretariat findes i kapitel II. På grundlag af loven og bekendtgørelsen om Industriministeriets Erhvervsankenævn m.v. og den praksis, der har udviklet sig siden etableringen af nævnet den 1/1 1988, indeholder kapitel III en beskrivelse af de særlige organisatoriske forhold, der gælder for dette nævn, af grænserne for nævnets tidsmæssige og saglige kompetence og kompetenceforholdet mellem formandsskabet og nævn, af proceduren ved indgivelse af klager samt af sagsgangen under den skriftlige forberedelse og sagernes afgørelse. Af kapitlet ses tillige afgørelser, der er truffet af formandsskabet. De kendelser, der er afsagt af de enkelte nævn, refereres i kapitel IV. Statistiske oplysninger om nævnets virksomhed findes i kapitel V.

Som bilag til beretningen er optaget loven, lovforslaget med bemærkninger og bekendtgørelsen om Industriministeriets Erhvervsankenævn samt en fortegnelse over de 26 love, som er omfattet af ankenævnets kompetence.

Juni 1990

Niels Larsen

Ebbe Christensen

I N D H O L D :

1.	Formandsskabets beretning.....	side	1
2.	Erhvervsankenævnets sammensætning.....	side	4
3.	Sagsbehandlingen i Erhvervsankenævnet....	side	7
4.	Erhvervsankenævnets praksis	side	17
	I. Lov om banker og sparekasser.....	side	17
	A. Sager vedrørende kundeforhold ..	side	17
	B. Finanstilsynets pligter m.h.t. oplysninger og aktindsigt.....	side	35
	C. Bank- og sparekasselovens § 19..	side	53
	D. Andre spørgsmål.....	side	58
	II. Lov om forsikringsvirksomhed	side	60
	III. Lov om tilsyn med pensionskasser ...	side	78
	A. Genkøb og udbetaling af udtrædel- sesgodtgørelse.....	side	78
	B. Andre spørgsmål	side	92
	IV. Lov om aktieselskaber og lov om anpartsselskaber	side	97
	V. Lov om erhvervsdrivende fonde	side	103
	VI. Lov om foreningsregistret.....	side	109
	VII. Lov om registrerede revisorer.....	side	110
5.	Statistik	side	123

Bilag:

1. Lov nr. 858 af 23/12 1987 om Industriministeriets Erhvervsankenævn.
2. Bemærkningerne til lovforslaget.
3. Oversigt over bestemmelser vedrørende Erhvervsankenævnets kompetence.
4. Industriministeriets bekendtgørelse nr. 204 af 29/3 1988 om Industriministeriets Erhvervsankenævn.

Kapitel 1.

FORMANDSSKABETS BERETNING

Industriministeriets Erhvervsankenævn blev oprettet ved lov nr. 858 af 23/12 1987 (bilag 1). Oprettelsen af ankenævnet var et led i Industriministeriets strukturomlægning, der bl.a. medførte omdannelsen af Aktieselskabsregistret til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i forbindelse med overflytning af sagsområder fra departementet til denne styrelse og sammenføringen af Forsikringstilsynet og Tilsynet med Banker og Sparekasser i Finanstilsynet. Formålet er primært at lade ankenævnet være klageinstans for den lovgivning, der administreres af de nævnte styrelser. Efter bemærkningerne til lovforslaget (bilag 2) er der bl.a. lagt vægt på ankenævnets uafhængige stilling og sammensætning. Samtidig blev Industriministeren lettet for enkelt-sagsbehandling inden for områderne.

Som det ses af loven om Industriministeriets Erhvervsankenævn, der trådte i kraft den 1/1 1988, indeholdt den alene det fornødne lovgrundlag for oprettelsen og institueringen af nævnet, men ikke fastlæggelsen af nævnets kompetence. Det spørgsmål er løst ved ændringslove, der ligeledes trådte i kraft den 1/1 1988, samt ved 2 delegationsbekendtgørelser. En oversigt over de enkelte bestemmelser vedr. kompetencerne findes i bilag 3.

De administrative regler om ankenævnets organisation, sagsforberedelse og sagsbehandling, herunder om betaling af et gebyr for behandlingen i ankenævnet, findes i Industriministeriets bekendtgørelse nr. 204 af 29/3 1988 (bilag 4).

Ved lov nr. 841 af 20/12 1989 (realkreditloven) og en senere bekendtgørelse er også realkreditområdet inddraget under ankenævnets kompetence.

Om lovgrundlaget m.v. henvises iøvrigt til kapitel 3.

Ved ikrafttræden af nævnets virksomhed den 1/1 1988 var hverken det administrative grundlag for nævnets virke eller det praktiske apparat oprettet. Nævnets formand og næstformand blev udpeget den 29/1 1988. I forbindelse hermed blev nævnets sekretær valgt. Formandsskabets første opgave var at deltage i udarbejdelsen af de administrative regler for nævnet i form af

den ovennævnte bekendtgørelse samt i arbejdet med oprettelse af sekretariatet og de rutiner, der skulle følges af sekretariatet. De sagkyndige medlemmer af ankenævnet blev udpeget af Industriministeren i forsommeren 1988. Nævnets medlemmer var samlet til et orienterende plenarmøde den 10/10 1988, og nævnet var herefter funktionsdygtigt.

Det var ikke muligt den 1/1 1988 at vurdere, hvor mange klager ankenævnet ville få eller arten af klagerne. Men det viste sig hurtigt, at antallet af klager var væsentligt højere end forventet. Allerede ved nævnets ikrafttrædelse overtog det inden for forsikringsområdet klager, der tidligere var indgivet til Industriministeren. Samtidig indkom nye klagesager løbende. Formandsskabet valgte at tage disse klager under skriftlig forberedelse, uanset at administrative regler m.v. for nævnets virksomhed ikke fandtes. Ved udgangen af oktober måned 1988 var der indgået 89 klagesager, der alle var taget under forberedende behandling med henblik på forelæggelse for og afgørelse i et nævn. Den første klagesag kunne forelægges for et nævn i slutningen af 1988. I forbindelse hermed og i forbindelse med de følgende kendelser blev rutinerne for selve nævnsbehandlingen fastlagt. En del af de i 1988 indkomne sager vedrørte ikke-erhvervsmæssige klager over pengeinstitutter. Ved Pengeinstitutankenævnets oprettelse i august måned 1988 optog formandsskabet forhandling med dette nævn om overførsel af sådanne klager til Pengeinstitutankenævnet. Det førte til, at en del af disse sager - efter forelæggelse for hver enkelt klager, der fik valgmulighed - blev overført til Pengeinstitutankenævnet.

Ved udgangen af 1989 er der ialt indgået 194 sager til nævnet. Heraf er 141 løst enten under forberedelsen i formandsskabet eller ved kendelse. Der henvises nærmere herom til kapitel 5. Der er fra formandsskabets side i denne forbindelse grund til at takke de sagkyndige medlemmer af nævnet for et overordentlig indsigtfuldt og effektivt samarbejde, uden hvilket det havde været udelukket at føre nævnets arbejde så langt frem som sket. Det bør også bemærkes, at der har været udført et stort og krævende arbejde af de indklagede styrelser, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Finanstilsynet, ved udarbejdelsen af redegørelser til nævnet m.v., og at kontakte til styrelserne har været uden problemer.

Nævnets sekretariat, der er placeret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, har bestået af en juridisk sekretær med ikke nærmere defineret kontormæssig bistand. Det har ført til, at sekretariatet i perioder har været ude af funktion. Udviklingen i sagsmængden har endvidere medført, at nævnets sekretær stort set har været beskæftiget med løbende ekspeditions-mæssige opgaver, herunder i et vist omfang rent kontortekniske funktioner.

Tilrettelæggelsen af nævnets virksomhed, sagsforberedelse, udarbejdelse af kendelser, breve m.v. og den egentlige nævnsbehandling er varetaget af formandsskabet.

De problemer, der følger af de begrænsede ressourcer i sekretariatet, har medført, at ekspeditionstiden i en række tilfælde er blevet og formentlig fortsat vil være uhensigtsmæssig lang. Formandsskabet har forhandlet spørgsmålet med departementet og flere gange med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, men de eksisterende budgetmæssige og økonomiske rammer gælder naturligvis også for nævnets virksomhed.

Kapitel 2.

ERHVERVSANKENÆVNETS SAMMENSETNING.

Ankenævnet har bestået af en formand og en næstformand og 16 sagkyndige medlemmer. Formandsskabets medlemmer skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til landsdommer. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til erhvervsforhold, herunder kapitalmarkedsforhold, nationaløkonomi og forsikringsmatematik. Formandsskabets og nævnets medlemmer beskikkes af Industriministeren.

I forbindelse med etablering af ankenævnet blev følgende beskikket:

Formandsskab.

Landsdommer	Niels Larsen (formand)
Landsdommer	Ebbe Christensen (næstformand)

Nævnsmedlemmer.

Med kendskab til erhvervsforhold.

Statsaut. revisor	Morten Iversen.
Advokat	Niels Mørch.
Advokat	Merete Cordes.

Professor	Børge Dahl.
Professor	Claus Gulmann.

Med kendskab til nationaløkonomi.

Lektor	Peter Erling Nielsen.
Professor	Ellen Andersen.

Med kendskab til kapitalmarkedsforhold,

(Professor	Bent Provstgaard).
Professor	Morten Balling.
Professor	Claus Vastrup.
Bankdirektør	Kjelde Mors.
Sparekassedirektør	Gert Kristensen.
Dir., børsogl. selsk.	Kåre Dullum.

Med kendskab til forsikringsmatematik.

Cand.act.	Kirsten West Andersen.
Forsikringsdirektør	Holger Dock.

Allerede fra nævnets oprettelse anmodede professor Be Provstgaard om indtil videre ikke at modtage sager, da han v blevet rektor for Handelshøjskolen i Århus. Professor Provs gaard er senere udtrådt af nævnet.

I sommeren 1989 anmodede advokat Niels Mørch om indtil vide ikke at få tildelt sager. Fra begyndelsen af 1990 er advok

Mørch påny indtrådt i nævnets arbejde.

Den 13/11 1989 blev som medlem af nævnet med kendskab til kapitalmarkedsforhold beskikket:

Underdir., finansselsk. Connie Leth.

Den 20/11 1989 blev som medlem af nævnet med kendskab til erhvervsforhold beskikket:

Advokat Eskil Trolle.

Nævnets sekretær.

Cand.jur. Charlotte Selmer Arndt, 1988-89

Fra den 15.1.1990:

Cand. jur. Eva Bernt Høegh
(8.45 - 13.45 ma, ti, to, fr)

Cand.jur. Anette Forster
(7.30 - 12.30 ma, ti, on, to)

Sekretariatets adresse.

Industriministeriets Erhvervsankenævn,

Kampmannsgade 1,

1604 København V.

Tlf. 33 12 42 80.

Kapitel 3.

SAGSBEHANDLINGEN I ERHVERVSANKENÆVNET

1. Ankenævnets organisation.

Det er karakteristisk for Erhvervsankenævnet - formentlig i modsætning til de fleste andre tilsvarende organer - at nævnets kompetence omfatter et betydeligt antal love og dermed et bredt sagsområde. De sager, der behandles af nævnet, er af meget forskellig omfang og karakter, strækkende sig fra enkle sager af beskeden størrelse til meget komplicerede sager med betydelige økonomiske konsekvenser.

Bestemmelserne om Erhvervsankenævnet findes - som nævnt i kapitel 1 - i lov nr. 858 af 23/12 1987 om Industriministeriets Erhvervsankenævn og Industriministeriets bekendtgørelse nr. 204 af 29/3 1988 (i det følgende kaldet henholdsvis loven og bekendtgørelsen). Loven trådte i kraft den 1/1 1988. Bekendtgørelsen, der er udfærdiget i medfør af lovens § 7, trådte i kraft den 20/4 1988. Loven, bemærkningerne til lovforslaget samt bekendtgørelsen findes som henholdsvis bilag 1, bilag 2 og bilag 4 til denne årsberetning.

Erhvervsankenævnet består af et formandsskab - en formand og en eller flere næstformænd - og et antal sagkyndige medlemmer, der alle beskikkes af Industriministeren. De sagkyndige medlemmer udpeges ifølge loven blandt personer, der har kendskab til erhvervsforhold, herunder kapitalmarkedsforhold, nationaløkonomi og forsikringsmatematik (lovens § 2, bekendtgørelsens § 2).

Formandsskabet består for tiden af formanden og een næstformand. Antallet af sagkyndige er for tiden 16. Formanden har den almindelige ledelse af ankenævnets arbejde (bekendtgørelsens § 3). De enkelte sager fordeles mellem formanden og næstformanden, der udøver formandens funktioner i de sager, der er tildelt ham (bekendtgørelsens § 4, stk. 2 og 3). Sagerne afgøres i et navn, der nedsættes individuelt for hver

enkelt sag. Dette nævn består af et medlem af formandsskabet og to eller i særlige tilfælde fire sagkyndige (lovens § 3, bekendtgørelsens § 4, stk. 1). Formanden udpeger sagkyndige til det enkelte nævn og bestemmer, om der skal medvirke to eller fire sagkyndige (bekendtgørelsens § 5, stk. 1). Adganger til at udpege fire sagkyndige har hidtil kun været brugt i få sager. Udpegelsen sker efter en vurdering af hvilken sagkundskab, der er behov for netop i den foreliggende sag. Forudsætter afgørelsen kendskab til kapitalmarkedsforhold, nationaløkonomi eller forsikringsmatematik, skal mindst en af de medvirkende sagkyndige udpeges blandt de sagkyndige, der har særligt kendskab til vedkommende område (bekendtgørelsens § 5, stk. 2).

Nedsættelse af det enkelte nævn sker normalt først, når den skriftlige forberedelse af sagen er afsluttet. I overensstemmelse hermed er der i bekendtgørelsen tillagt formanden beføjelser til at træffe afgørelse på nævnets vegne under sagens forberedelse.

2. Ankenævnets kompetence.

Efter lovens § 1, stk. 1, er Erhvervsankenævnet "klageinstans for administrative afgørelser i det omfang, det fastsættes ved lov eller i henhold til lov." Ankenævnets kompetence følger således ikke af selve loven om ankenævnet, men af de love, der regulerer de enkelte sagsområder.

Bestemmelser om klageadgang til Erhvervsankenævnet blev indført i de enkelte love ved tre af de ændringslove, som iøvrig gennemførte den strukturomlægning på Industriministeriets område, der er omtalt ovenfor i kapitel 1, lov nr. 851 af 23/1 1987 om ændring af lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde m.fl. love, lov nr. 85 af samme dato om ændring af lov om forsikringsvirksomhed m.v. og lov nr. 853 af samme dato om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. m.fl. love. Som et eksempel på formuleringe af bestemmelserne om klageadgang kan nævnes aktieselskabslovens § 159 b, der er sålydende:

"Afgørelser truffet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til loven eller forskrifter udstedt i medfør af loven kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende".

Ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 146 af 16/3 1988 om henlæggelse af visse beføjelser til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt om klageadgangen over visse afgørelser, er der givet klageadgang på yderligere nogle områder. Kompetencen følger i disse tilfælde af vedkommende lov på en mere indirekte måde. Ved den ovennævnte ændringslov (nr. 851 af 23/12 1987) blev der f.eks. indsat følgende bestemmelse i lov om registrerede revisorer som § 8 a:

"Industriministeren kan fastsætte regler om klageadgangen for afgørelser, der træffes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, herunder at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed."

Den nævnte bekendtgørelse (nr. 146 af 16/3 1988) angiver i § 6 i henhold hertil klageadgangen således:

"Afgørelser, der er truffet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i medfør af nedennævnte love eller bestemmelser, fastsat med hjemmel heri, kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn ,.....

.....
2) lov om registrerede revisorer,
....."

Klagefristen fremgår her af bekendtgørelsens § 9, hvorefter klage skal indbringes for Erhvervsankenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

En tilsvarende "henlæggelsesbekendtgørelse" findes for Finanstilsynets område i bekendtgørelse nr. 436 af 19/7 1988, men denne bekendtgørelse har ikke medført, at yderligere love er blevet inddraget under ankenævnets kompetence.

Den seneste udvidelse af Erhvervsankenævnets kompetence er sket ved den nye realkreditlov, lov nr. 841 af 20/12 1989, der trådte i kraft den 22/12 1989. Efter denne lovs § 94 fører Finanstilsynet tilsyn med realkreditinstitutterne. Efter lovens § 100, stk. 1, kan Boligministeren endvidere overlade sine be-

beføjelser efter loven til Finanstilsynet. Denne bemyndigelse er udnyttet ved Boligministeriets bekendtgørelse nr. 19 af 15/1 1990, hvorved en del af ministerens beføjelser efter loven udføres af Finanstilsynet. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 27/1 1990. Efter lovens § 100, stk. 3, og bekendtgørelsens § 3, stk. 2, kan Finanstilsynets afgørelser indbringes for Erhvervsankenævnet. Klagefristen er også her 4 uger fra det tidspunkt, da afgørelsen er meddelt den pågældende.

I § 1, stk. 1, i bekendtgørelsen om Erhvervsankenævnet findes en opregning af de love, der giver klageadgang til ankenævnet, men denne opregning er kun vejledende, da kompetencen som ovenfor beskrevet hviler på lovene for de enkelte sagsområder. Bekendtgørelsens opregning er i øvrigt ikke længere komplet, idet den ikke medtager de yderligere områder, der er henlagt under ankenævnet ved den ovennævnte bekendtgørelse nr. 146 af 16/3 1988 og ved realkreditloven. En fuldstændig liste over de love, der giver klageadgang til Erhvervsankenævnet, findes i bilag 3.

Den tidsmæssige begrænsning for ankenævnets kompetence er som hovedregel afgørelser truffet efter de oprindelige lovændringer ikrafttrædelsesdato den 1/1 1988. For så vidt angår lov om forsikringsvirksomhed og lov om tilsyn med pensionskasser er det dog bestemt, at klager, som var indgivet til Forsikringsnævnet eller Industriministeren før den 1/1 1988, og som ikke var færdigbehandlet, skulle afgøres af Erhvervsankenævnet. For de områder, der blev henlagt under ankenævnets kompetence ved bekendtgørelse nr. 146 af 16/3 1988, er ikrafttrædelsesdatoen den 1/4 1988. For realkreditområdet er ikrafttrædelsesdatoen den 22. december 1989, henholdsvis den 27. januar 1990.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler, at Erhvervsankenævnets kompetence ikke omfatter styrelsens sagsbehandling, herunder sagsbehandlingstiden og serviceniveauet. Klager over sådanne forhold hører under Industriministeriet (Boligministeriet for så vidt angår realkreditområdet).

Nævnets kompetence er endvidere begrænset til klager over af

gørelser, der er truffet af vedkommende myndighed. Også et afslag på at behandle en sag, f.eks. ud fra betragtninger om manglende hjemmel, må betragtes som en afgørelse, der kan indbringes for nævnet.

Det forekommer i et vist omfang, at styrelserne efter anmodning afgiver vejledende udtalelser, f.eks. til brug for retssager, om forståelsen af en lovbestemmelse eller lignende. En sådan vejledende udtalelse kan normalt ikke betragtes som en afgørelse, og indholdet af en sådan udtalelse kan derfor ikke påklages til ankenævnet. I en klagesag, hvor styrelsen gjorde gældende, at der alene forelå en vejledende udtalelse, fandt formanden, at der i realiteten var truffet en afgørelse, og bestemte, at ankenævnet skulle behandle sagen. I en anden sag blev Finanstilsynets nægtelse af at besvare et bestemt spørgsmål til brug for en retssag betragtet som en afgørelse, der kunne behandles af nævnet (se kendelse nr. 12).

3. Indgivelse af klager.

Klager til Erhvervsankenævnet sendes til ankenævnets sekretariat (adresse: Kampmannsgade 1, 1604 København V). Der er ikke foreskrevet nogen særlig form for klagen, bortset fra at denne skal være skriftlig og affattet på dansk (bekendtgørelsens § 6 og § 7, stk. 1).

Klagefristen er 4 uger regnet fra det tidspunkt, da afgørelsen er meddelt den pågældende. Denne frist er ikke fastsat i loven om ankenævnet, men følger af de enkelte bestemmelser, der fastlægger ankenævnets kompetence, som beskrevet ovenfor i afsnit 2.

Der er ikke i loven eller bekendtgørelsen taget stilling til, hvem der kan påklage en afgørelse til ankenævnet. Dette spørgsmål må afgøres efter forvaltningsrettens almindelige regler om klageberettigelse. Ankenævnet har i en foreliggende sag anset Den Danske Bankforening for klageberettiget med hensyn til en afgørelse truffet af Finanstilsynet, hvorefter tilsynet ikke ville forbyde en sparekasse at anvende betegnel-

sen "Sparbank" i sit navn (se kendelse nr. 17).

En klage til ankenævnet har ikke opsættende virkning, men nævnet - eller formanden på nævnets vegne - kan bestemme, at klagen skal have opsættende virkning, hvor særlige grunde taler for det (lovens § 6, bekendtgørelsens § 9). Spørgsmål om opsættende virkning har været rejst over for ankenævnet i flere klagesager. Nævnet har i alle tilfælde indhentet en udtalelse fra vedkommende styrelse, og anmodningen om opsættende virkning er blevet imødekommet - bortset fra et enkelt tilfælde.

For behandling af en klage skal der betales et gebyr på 2.000 kr. Gebyrets størrelse er fastsat af Industriministeriet i bekendtgørelsen, og ankenævnet har ikke nogen adgang til at fritage en klager for at betale gebyr. Gebyret skal indbetales samtidig med, at klagen indsendes. Sker dette ikke, fastsættes en frist for betaling. Betales gebyret ikke inden fristens udløb, afvises klagen (bekendtgørelsens § 7, stk. 2). Bliver en klage afvist uden realitetsbehandling af formelle grunde, f.eks. fordi den er indgivet for sent, tilbagebetales gebyret (bekendtgørelsens § 8, stk. 2). Endvidere kan nævnet bestemme, at gebyret skal betales tilbage, hvis klageren får helt eller delvis medhold i sin klage, enten ved en kendelse afsagt af nævnet, eller ved, at vedkommende myndighed i anledning af klagen ændrer sin afgørelse (bekendtgørelsens § 15, stk. 4). Spørgsmålet om rimeligheden af gebyrets størrelse har været indbragt for Folketingets Ombudsmand, som i to skrivelser af 17/2 1989 (j.nr. 1988-694-31 og 1988-698-31) ikke fandt grundlag for at kritisere, at gebyret var fastsat til 2.000 kr.

En indgivet klage kan afvises af nævnet eller af formanden på nævnets vegne, hvis klagen falder uden for nævnets kompetence, hvis den er indgivet efter klagefristens udløb, eller hvis den er indgivet af en, som ikke er klageberettiget. Afvises en klage af disse grunde, bliver et eventuelt betalt gebyr som nævnt tilbagebetalt (bekendtgørelsens § 8). Endvidere vil en klage som ovenfor omtalt blive afvist, hvis gebyret ikke bliver betalt.

4. Sagens forberedelse.

Når en klage er modtaget, gebyret betalt og det er konstateret, at nævnet kan behandle klagen, indledes den skriftlige sagsforberedelse. Formålet med forberedelsen er at skaffe det bedst mulige grundlag for nævnets afgørelse, både hvad angår sagens faktiske omstændigheder og hvad angår de juridiske, økonomiske og eventuelt samfundsmæssige synspunkter, der måtte kunne gøres gældende. Som anført i afsnit 1 vil de afgørelser om sagsbehandlingen, der skal træffes på dette stadium, normalt blive truffet af formanden, og der vil på dette tidspunkt normalt endnu ikke være nedsat noget navn for den konkrete sag.

Sagsforberedelsen indledes med, at nævnets sekretariat anmoder vedkommende styrelse om styrelsens udtalelse om sagen, en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder og sagens akter (bekendtgørelsens § 11, stk. 1). Styrelsens svar bliver forelagt for klageren til udtalelse (bekendtgørelsens § 12, stk. 1). Der er derefter mulighed for at udveksle yderligere indlæg.

De klagesager, der behandles af ankenævnet, har ofte betydning for andre end de direkte implicerede: klageren og den indklagede myndighed. Loven og bekendtgørelsen åbner derfor mulighed for, at en trediemand eller en offentlig myndighed, der har en retlig interesse i udfaldet af en sag, kan få tilladelse til at indtræde i sagen. Indtræden kan ske til støtte for klageren eller til støtte for den indklagede myndighed (lovens § 5, bekendtgørelsens § 10, stk. 1). Vedrører sagen f.eks. en klage til Finanstilsynet om et kundeforhold i et pengeinstitut, et forsikringsselskab eller en pensionskasse, vil det ofte være nærliggende, at vedkommende virksomhed indtræder i sagen. Brancheforeninger og lignende ønsker også undertiden at indtræde i sagerne, enten fordi man anser afgørelsen for at have generel interesse eller for konkret at støtte et medlem. Den der er indtrådt i en sag, bliver gjort bekendt med det materiale, som foreligger i sagen, og får lejlighed til at fremkomme med en udtalelse (bekendtgørelsens § 12, stk. 1). Ankenævnet

kan underrette en trediemand eller en myndighed om eksistensen af en sag med henblik på, at den pågældende eventuelt kan anmode om tilladelse til at indtræde i sagen (bekendtgørelsens § 10, stk. 2). Tilladelse til en trediemands indtræden i sagen er givet i adskillige tilfælde og ankenævnet har i øvrigt i vidt omfang korresponderet med trediemænd, uden at de formelt er indtrådt i sagen.

Selv om ankenævnet selvsagt i vidt omfang må støtte sig til de oplysninger, man modtager fra parterne, påhviler det ankenævnet selv at påse, at sagen oplyses bedst muligt. Nævnet kan anmode såvel sagens parter som udenforstående om oplysninger til brug for sagens afgørelse (bekendtgørelsens § 11, stk. 2 og 3).

Når formanden skønner, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, og der ikke er behov for yderligere indlæg, bestemmer han, at den skriftlige forberedelse skal afsluttes. Forberedelsen kan dog genoptages efter formandens bestemmelse, hvis der skulle vise sig behov for det (bekendtgørelsens § 12, stk. 2).

Den tid, der vil gå med den skriftlige forberedelse, afhænger af sagens karakter. I mere komplicerede sager med flere indtrådte kan der gå en betydelig tid, og selv i enkle sager må der regnes med en vis tid til udarbejdelse af myndighedens redegørelse og klagerens kommentarer hertil.

En hel del klagesager bliver afsluttet under forberedelsen uden afsigelse af kendelse. Det forekommer således i et vist omfang, at der i forbindelse med klagen og den skriftlige forberedelse kommer nye oplysninger frem, som fører til, at styrelsen omgør den påklagede afgørelse til klagerens fordel. Det sker også, at klageren og styrelsen forhandler sig frem til en forligsmæssig løsning. Endelig tilbagekaldes klager også i et vist omfang eensidigt af klageren, fordi denne af en eller anden grund har mistet sin interesse i afgørelsen.

5. Sagens afgørelse.

Som omtalt i afsnit 1 nedsættes det navn, der skal afgøre sagen, normalt først når forberedelsen er afsluttet, og sagen er klar til afgørelse. Sagerne afgøres som hovedregel på grundlag af det materiale, der er fremkommet ved den skriftlige forberedelse. Formanden eller sekretæren udarbejder et internt resume af sagen - eventuelt et udkast til en kendelse - der udsendes til de sagkyndige sammen med sagens akter. Selve afgørelsen træffes herefter enten ved skriftlig votering eller på et møde mellem medlemmerne af det pågældende navn (bekendtgørelsens § 13).

Hvor særlige grunde taler for det, kan formanden bestemme, at sagen i stedet skal forhandles mundtligt. I så fald indkaldes klageren, den indklagede myndighed og eventuelle indtrådte til et møde med nævnets medlemmer. Der er mulighed for at lade sig repræsentere ved advokat, revisor eller anden sagkyndig ved mødet. Forhandlingerne er kun offentlige, hvis de mødende er enige om det og navnet tillader det (bekendtgørelsens § 14). Der er ikke givet nærmere regler om formen for den mundtlige forhandling, men navnet har bestræbt sig på, at denne forløber som en uformel samtale om sagens problemer. Finder mundtlig forhandling sted, tages selve afgørelsen normalt på et møde mellem nævnets medlemmer efter forhandlingen. Også i de sager, hvor der er truffet bestemmelse om mundtlig forhandling, sker der forinden en sædvanlig skriftlig forberedelse. I 1989 har der været afholdt mundtlig forhandling i seks sager, hvoraf een blev afsluttet forligsmæssigt under den mundtlige forhandling.

Afgørelsen i sagen træffes af nævnets medlemmer ved simpelt stemmeflertal. Der er adgang for et eventuelt mindretal til at afgive dissens i kendelsen (bekendtgørelsens § 15, stk. 1 og 2). Adgangen til at afgive dissens er kun blevet brugt en enkelt gang, idet de øvrige afgørelser har været enstemmige.

Nævnets afgørelse vil foreligge i form af en kendelse, der sendes til parterne. Kendelsen indeholder et referat af sagens faktiske omstændigheder, en sammenfatning af parternes syns-

punkter og en begrundelse for afgørelsen (bekendtgørelsens § 15, stk. 3).

På grund af de begrænsede arbejdsmæssige ressourcer, der er til nævnets rådighed, vil der ofte gå nogle måneder, undertiden længere, fra sagsforberedelsen er afsluttet, og indtil ankenævnets kendelse kan foreligge.

Ankenævnet træffer sine afgørelser uafhængig af Industriministeren og andre administrative myndigheder. Ankenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed (lovens § 1, stk. 2 og 3). Derimod kan afgørelserne indbringes for domstolene efter de almindelige regler om domstolenes prøvelse af forvaltningens afgørelser. Ankenævnet er endvidere som andre administrative myndigheder undergivet kontrol af Folketingets Ombudsmand. Hidtil er 1 af nævnets afgørelser blevet indbragt for domstolene og 1 for Ombudsmanden.

Erhvervsankenævnet er som andre forvaltningsmyndigheder omfattet af reglerne i forvaltningsloven og lov om offentlighed i forvaltningen. De almindelige regler i disse love om bl.a. inhabilitet, tavshedspligt og aktindsigt gælder således også for ankenævnet.

Kapitel 4.

ERHVERVSANKENÆVNETS PRAKSIS.

I dette kapitel omtales samtlige kendelser afsagt af Erhvervsankenævnet i årene 1988 og 1989. Alt efter sagens karakter sker omtalen enten i form af et referat af den afsagte kendelse, et referat i forbindelse med et citat af en del af kendelsen (ankenævnets begrundelse og konklusion) eller som en ordret gengivelse af hele kendelsen. I overskriften er der - foruden kendelsens dato og journalnummer - til orientering en kortfattet angivelse af afgørelsens emne.

Referaterne er ordnet efter de enkelte love, som afgørelserne vedrører. I nogle tilfælde er der yderligere sket en opdeling efter emner inden for den enkelte lovs område. Inden for hvert afsnit er referaterne opstillet i kronologisk orden.

Afgørelserne er i et vist omfang anonymiserede.

I. Lov om banker og sparekasser.

A. Sager vedrørende kundeforhold.

Finanstilsynet har tidligere behandlet klager, der udspringer af uoverensstemmelser mellem pengeinstitutter og disses kunder.

Grundlaget for behandlingen af disse sager er bestemmelsen i bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6, hvorefter pengeinstitutter skal drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis. En del af Finanstilsynets afgørelser er blevet indbragt for Erhvervsankenævnet.

Efter at det nyoprettede Pengeinstitutankenævn var blevet godkendt af Forbrugerklagenævnet i februar 1988, afviste Finanstilsynet at modtage yderligere klager af denne art, men henviste klagerne til Pengeinstitutankenævnet eller - for så vidt angår erhvervsmæssige kundeforhold, der ligger uden for Pengeinstitutankenævnets arbejdsfelt - til domstolene. Spørgsmålet om hvorvidt den praksis, som Finanstilsynet har anlagt efter oprettelsen af "Pengeinstitutankenævnet", er holdbar, er forelagt for ankenævnet i 2 sager, hvoraf den ene vedrører forhold, der er omfattet af pengeinstitutankenævnets arbejdsfelt, medens den anden sag vedrører et erhvervsmæssigt kundeforhold. Sagerne er endnu ikke afgjort af ankenævnet.

Som omtalt i kapitel 1 blev en del af de klagesager, der var indbragt for Erhvervsankenævnet, overført til Pengeinstitutankenævnet. Følgende sager er blevet afgjort af Erhvervsankenævnet:

1) Kendelse af 5. januar 1989. 88-12.955.

Pengeinstituts afvisning af at forlænge bankgaranti.

(Merete Cordes, Gert Kristensen og Niels Larsen).

Den 19. november 1984 stillede pengeinstitut for hovedentreprenøren A Maskinsnedkeri ApS en bankgaranti af 16. november 1984 på 533.000 kr. overfor bygherren, B Bygge Selskab ApS til sikkerhed for kontraktmæssig opfyldelse af boliger i en andelsboligforening.

Af garantidokumentet fremgik bl.a.:

"Særlige betingelser:

Bygherren - B Byggeselskab ApS - skal ved anbefalet skrivelse meddele pengeinstituttet, når afleveringsforretningen foretages, idet nærværende garanti ellers nedskrives pr. 31.12.1984 - jfr. nedenstående og bortfalder senest pr. 31.12.1985.

Garantien er gyldig til:

Afleveringsforretning er foretaget, hvorefter nærværende garanti nedskrives med 50% og er herefter gældende i 1 år efter entreprisens endelige aflevering, dog i henhold til ovenfor anførte særlige betingelser."

En anbefalet skrivelse af 19. december 1985 fra arkitekt C, der efter det oplyste var arkitekt på byggeriet, henholdsvis medlem af den midlertidige bestyrelse i Andelsboligforeningen, havde bl.a. følgende indhold:

"Opførelse af ... andelsboliger ... 37c m.fl. ...
Andelsboligforeningen ...
GARANTISTILLELSE.

Som det fremgår af tidligere skrivelseskopi i sagen kan det oplyses at hovedentreprenøren i byggesagen, A Maskinsnedkeri ApS, endnu ikke har afsluttet sine kontraktlige forpligtelser.

Med henvisning til ovennævnte skal jeg anmode om at den af Dem stillede bankgaranti med udløb pr. 31.12.85, forlænges indtil sagen er behørigt afleveret og godkendt."

I skrivelse af 14. januar 1986 fra pengeinstituttet til arkitekt C - vedrørende Andelsboligforeningen ... - forlængelse af arbejdsgaranti - fremgår bl.a. følgende:

"Vi har haft forelagt Deres skrivelse af 19/12-85 for vor kunde, A Maskinsnedkeri ApS.

Vi har herfra modtaget meddelelse om, at forlængelse ikke skal ske, idet der er tilbageholdt et tilsvarende beløb til dækning af endnu ej udført arbejde samt evt. mangler...

Vi skal derfor anmode Dem om snarest, at tilstille os den originale garantiskrivelse..."

I skrivelse af 29. juli 1986 fra B Bygge Selskab ApS til pengeinstituttet meddelte byggeselskabet i henhold til aftale med A Maskinsnedkeri ApS, at man havde anmodet selskabets advokat og bestyrelsesformand om at returnere A Maskinsnedkeri ApS garanti vedrørende bebyggelsen.

I skrivelse af 28. juli 1987 fra B Bygge Selskab ApS til pengeinstituttet meddelte selskabet, at det havde tiltransporteret samtlige rettigheder vedrørende bankgarantien til Andelsboligforeningen, og at garantien var forsynet med påtegning herom samme dag.

Finanstilsynet havde afvist klagen.

Ankenævnet udtalte:

Det følger af ordlyden at garantien af 16. november 1984,

der er stillet af A Maskinsnedkeri ApS overfor B Bygge Selskab ApS, at garantien nedskrives pr. 31. december 1984 og bortfalder senest pr. 31. december 1985, medmindre B Bygge Selskab ApS forinden "ved anbefalet skrivelse meddeler pengeinstituttet, når afleveringsforretningen foretages".

Den af arkitekt C den 19. december 1985 fremsendte begæring om forlængelse af garantien opfylder ikke garantiens ordlyd om at angive "når afleveringsforretningen foretages", og fremtræder ikke efter sit indhold som fremsendt for B Bygge Selskab ApS eller af en person, der er berettiget til at tegne dette anpartsselskab.

Den 29. juli 1986 har B Bygge Selskab ApS underrettet pengeinstituttet om, at man har anmodet selskabets advokat om at foranledige garantien returneret, og først den 28. juli 1987 ca. 1 1/2 år efter garantifristens udløb har B Bygge Selskab ApS foranlediget garantien forsynet med påtegning om transport til Andelsboligforeningen.

Pengeinstituttet har forelagt spørgsmålet om forlængelse for garantirekvirenten, der i skrivelse af 14. januar 1986 har meddelt, at forlængelse ikke skal ske. Pengeinstituttet har herefter anset garantien for endelig bortfaldet.

Efter det oplyste, har pengeinstituttet været berettiget til - overfor garantirekvirenten forpligtet til - at lægge til grund, at betingelserne efter garantien om forlængelse udover 31. december 1985 ikke har været opfyldt og dermed anset garantien for bortfaldet. Idet ankenævnet heller ikke iøvrigt finder grundlag for at kritisere bankens handlemåde, tiltrædes det, at banken har handlet i overensstemmelse med god bankskik.

2) Kendelse af 15. marts 1989. 88-15.737.

Kontobeteegnelse og dispositionsret for konto vedrørende selskab under stiftelse.

(Børge Dahl, Gert Kristensen og Ebbe Christensen).

I anledning af, at et anpartsselskab skulle omdannes til et aktieselskab med en aktiekapital på 100.000 kr., aftalte en af anpartshaverne A med klageren K (hvis tilknytning til selskabet var uoplyst), at K skulle indskyde et beløb på 70.000 kr., som skulle anvendes til forhøjelse af selskabskapitalen. A oprettede en checkkonto i en bank lydende på aktieselskabets navn "v/ A". Til denne konto overførtes 70.000 kr. fra K.s bank. Der blev ikke givet særlige instrukser i forbindelse med overførslen. A disponerede over kontoen og forbrugte det indestående beløb til formål, der var selskabet uvedkommende. Selskabsomdannelsen og kapitaludvidelsen blev herefter opgivet.

Finanstilsynet fandt ikke grundlag for at antage, at banken havde handlet i strid med bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6, ved at have ladet A disponere over kontoen som sket.

Ankenævnet udtalte:

Det må antages, at der ved oprettelsen af en konto, der skal lyde på et selskabs navn, påhviler pengeinstituttet en pligt til at sikre sig, hvem der efter de selskabsretlige regler er berettiget til at tegne selskabet og dermed disponere over kontoen.

Den, der i tillid til kontobetegnens udvisende indbetaler beløb på kontoen til kredit for selskabet, må kunne regne med, at der kun kan disponeres over beløbet af personer, der er berettiget til at handle på selskabets vegne.

I det foreliggende tilfælde var det selskab, der anføres i kontobetegnelsen, imidlertid ikke endnu ikke stiftet, og der var således ikke nogen tegningsberettiget efter de selskabsretlige regler. Ankenævnet finder, at det ikke kan anses for stridende mod god pengeinstitutpraksis i et sådant tilfælde at oprette kontoen med en kontobetegnelse som sket, idet det ved tilføjelsen "v/ A" er angivet, at denne person er berettiget til at disponere over kontoen. Ankenævnet skal dog tilføje, at en eventuel mulighed for misforståelse vedrørende dispositionsretten kunne være undgået eller begrænset ved

at oprette kontoen alene lydende på A.s navn eller eventuelt med tilføjelsen "under stiftelse v/ A" til selskabets navn.

Af de af banken og Finanstilsynet anførte grunde kan ankenævnet tiltræde, at der ikke er grundlag for at antage, at banken har handlet i strid med god pengeinstitutpraksis i forbindelse med overførslen til X eller ved dispositionerne over kontoen iøvrigt.

Med de ovenfor anførte bemærkninger stadfæster Erhvervsankenævnet den påklagede afgørelse.

3) Kendelse af 15. marts 1989. 88 - 23.340.

Medvirken til optagelse af kreditforeningslån og anvendelse af provenuet.

(Kjelde Mors, Niels Mørch og Ebbe Christensen).

Klageren ejede 1/5 af en fast ejendom. Resten af ejendommen ejedes af et anpartsselskab, der drev erhvervsvirksomhed fra ejendommen. Selskabet tilhørte klagerens bror B. Klageren deltog ikke i virksomheden. Anpartsselskabet, der var i økonomiske vanskeligheder, optog et kreditforeningslån i ejendommen. Klageren medunderskrev pantebrevet som personligt hæftede debitor. Lånet blev hjemtaget af en sparekasse, og låneprovenuet blev anvendt til at dække anpartsselskabets gæld, herunder gæld til sparekassen. På en senere tvangsauktion var der ikke dækning for kreditforeningslånet, og kreditforeningen gjorde det personlige gældsansvar gældende over for klageren.

Klagerens advokat klagede til Finanstilsynet over sparekassen. Behandling af sagen. Han gjorde bl.a. gældende, at sparekassen ikke havde vejledet klageren om den økonomiske risiko, klageren påtog sig ved at skrive under på pantebrevet. Det ville efter advokatens opfattelse formentlig have været tilstrækkeligt, hvis klageren havde tiltrådt pantsætningen som medejende af ejendommen uden personligt gældsansvar. Endvidere anførte advokaten, at sparekassen ikke burde have anvendt hele låneprovenuet i anpartsselskabets interesse uden at have indhente

klagerens samtykke hertil.

Finanstilsynet udtalte, at der vedrørende den vejledning, klageren havde fået ved underskriften på pantebrevet, forelå modstridende oplysninger fra klageren og fra sparekassen. En afgørelse af dette spørgsmål ville kræve en bevisførelse, som tilsynet ikke kunne foretage, og tilsynet afviste derfor at tage stilling til dette spørgsmål, men henviste til domstolene. Med hensyn til sagens ekspedition iøvrigt fandt Finanstilsynet ikke grundlag for at antage, at sparekassen havde handlet i strid med god pengeinstitutpraksis.

Ankenævnet indhentede en udtalelse fra vedkommende kreditforening. Af udtalelsen fremgik, at lånet sandsynligvis ikke var blevet givet, hvis klageren kun havde tiltrådt pantsætningen som medejer af ejendommen, men uden personligt gældsansvar.

Ankenævnet udtalte:

Af de af Finanstilsynet anførte grunde kan ankenævnet tiltræde, at tilsynet har afstået fra at udtale sig om spørgsmålet om hvilken vejledning, sparekassen har givet klageren i forbindelse med underskrivelsen af pantebrevet.

Ankenævnet finder, at sparekassen under de foreliggende omstændigheder havde grund til at antage, at klageren var bekendt med og indforstået med, hvorledes låneprovenuet skulle anvendes. Ankenævnet har herved navnlig lagt vægt på, at formålet med låneoptagelsen efter alt foreliggende var at forbedre anpartsselskabets økonomi, at initiativet hertil ikke var udgået fra sparekassen, men formentlig fra B eller dennes revisor, at klageren og B er brødre, og at klageren tidligere havde støttet B økonomisk. Under disse omstændigheder kan det ikke anses for at være i strid med god pengeinstitutpraksis, at sparekassen anvendte provenuet som sket, uden at indhente en formel accept hertil fra klageren.

Ankenævnet finder heller ikke iøvrigt grundlag for at antage, at sparekassen har handlet i strid med god pengeinstitutpraksis ved sagens ekspedition.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

4) Kendelse af 14. april 1989. 88-45.608.

Pengeinstituts krav på omkostninger i konkursbo.

(Niels Mørch, Gert Kristensen og Niels Larsen).

Kurator i konkursbo anmodede Finanstilsynet om en udtalelse om, hvorvidt et krav fremsat den 3/6 1988 fra et pengeinstitut om betaling af 25.000 kr., som pengeinstituttet gjorde gældende som omkostninger for udarbejdelse af tilbud om køb af restaurant, var i overensstemmelse med god pengeinstitutpraksis. Kurator havde forelagt tilbudet på 1. skiftesamling den 9/5 1988, hvor skiftesamlingen havde accepteret tilbudet. Kurator bestred, at pengeinstituttet havde fremsat kravet allerede på skiftesamlingen.

Finanstilsynet, der i sin afgørelse havde henvist spørgsmålet til skifteretten, udtalte i den af ankenævnet indhentede rede-gørelse bl.a.:

"Tilsynet udtalte i sin skrivelse af 6. oktober 1988, at man ikke kunne tage stilling i sagen, men måtte henvise til skifterettens afgørelse, hvorvidt banken kan gøre sit krav gældende.

Tilsynet er af den opfattelse, at det anses for ukorrekt som forvaltningsmyndighed, at udtale sig i sager som er undergivet en anden offentlig myndighed, der som retsinstant skal træffe en retlig afgørelse om spørgsmålet. Da der er tale om et krav mod et konkursbo, hvor skifteretten som retsinstant træffer afgørelse i de i forbindelse med konkursbehandlinger opståede tvister, og som i sin bedømmelse kan tage stilling til det rejste spørgsmål, har tilsynet alene af den grund ikke fundet det rimeligt at tage stilling i sagen."

Ankenævnet udtalte:

Det følger af konkurslovens kapitel 16, særligt § 133, at den endelige afgørelse af kravets berettigelse henhører under skifteretten. Det tiltrædes endvidere, at domstolene - i nærværende tilfælde skifteretten i Maribo - i forbindelse

hermed har den endelige afgørelse af, hvad der skal forstås ved "redelig forretningsskik" og "god pengeinstitutpraksis" efter Bank- og Sparekasselovens § 1, stk. 6, og det derfor er forvaltningsretlig korrekt, at tilsynet har afvist på forhånd at tage stilling til det rejste spørgsmål.

Ankenævnet stadfæster derfor tilsynets afgørelse af 5. oktober 1988.

5) Kendelse af 26. april 1989. 88-36.944.

Udbetaling på bankbogskonto.

(Gert Kristensen, Niels Mørch og Ebbe Christensen).

K klagede til Finanstilsynet over, at der den 20/8 1987 uretrettiget var hævet 20.000 kr. på hendes bankbogskonto. K omtalte også muligheden af andre fejl, men præciserede ikke disse nærmere.

Banken oplyste om udbetalingen, at der ikke var hævet noget beløb på kontoen den pågældende dag, men at der den 10. s.m. var hævet 20.000 kr., og at udbetalingsbilaget for denne udbetaling utvivlsomt var underskrevet af K.

Finanstilsynet svarede, at man ikke på det foreliggende grundlag kunne udtale sig i sagen, men måtte henvise til bankens redegørelse. Såfremt K fortsat mente, at der var disponeret uretrettiget over hendes konto, måtte man henvise hende til domstolene, idet sagens afgørelse ville bero på en bevisførelse, som tilsynet ikke havde kompetence til at foretage.

Ankenævnet udtalte, at der hverken efter bankens redegørelse eller efter de foreliggende bilag syntes at være grundlag for at antage, at banken havde begået nogen fejl. En konstatering af en mulig fejl måtte i hvert fald forudsætte en bevisførelse, som ikke kunne foregå for Finanstilsynet. Ankenævnet kunne derfor tiltræde, at Finanstilsynet havde afvist at tage stilling i sagen, og stadfæstede den påklagede afgørelse.

6) Kendelse af 30. maj 1989. 88-44.102.

Validering ved indfrielse af udlandslån.

(Morten Balling, Kjelde Mors og Ebbe Christensen).

Klageren K havde gennem en sparekasse optaget et udlandslån i schweizerfranc. Lånet forfaldt til indfrielse den 10/12 1987. Ved indfrielsen anvendte sparekassen kursen pr. den 7. s.m., hvilket medførte et kurstab for klageren i forhold til afregning efter kursen pr. 10/12. Sparekassen beregnede sig endvidere 1 o/oo i overførselsomkostninger. K klagede herover og endvidere over de rentesatser, som sparekassen havde anvendt ved kontraktfinansiering for ham.

Under behandlingen af klagesagen for Finanstilsynet erkendte sparekassen, at overførselsomkostningerne var opkrævet ved en fejltagelse, som sparekassen beklagede. Beløbet med renter blev betalt tilbage til K.

Finanstilsynet fandt ikke grundlag for at foretage videre i sagen. Om afregningskursen udtalte Finanstilsynet:

" at tilsynet er bekendt med, at pengeinstitutter i henhold til international praksis debiterer låntagerens konto to bankdage forud for forfaldsdagen på lånet, idet valutaen skal indkøbes to bankdage før udløbsdatoen. Sparekassen har overfor tilsynet telefonisk oplyst, at anvendelsen af 3 bankdage skyldes, at sparekassen som ikke autoriseret valutahandler har skullet foretage afregningen via Fællesbanken, hvilket nødvendiggør anvendelsen af en ekstra valørdag.

Sparekassens valideringspraksis giver ikke tilsynet anledning til kritik, idet dog bemærkes, at tilsynet havde anset det for bedst stemmende med god pengeinstitutpraksis, at sparekassen forinden optagelsen af lånet havde informeret Dem om den gældende praksis med hensyn til validering ved lånets optagelse og tilbagebetaling med en begrundelse herfor."

Ankenævnet udtalte:

For så vidt angår beregningen af afregningskursen (valideringsdatoen) må ankenævnet lægge til grund, at sparekassen har handlet i overensstemmelse med pengeinstitutternes sædvanlige praksis. Finanstilsynet har allerede i den påklagede skrivelse af 22. september 1988 udtalt, at det

havde været bedst stemmende med god pengeinstitutpraksis, at sparekassen havde informeret klageren om denne praksis. Ankenævnet kan tiltræde, at Finanstilsynet ikke har fundet grundlag for at foretage yderligere vedrørende dette klagepunkt.

Det fremgår af sparekassens oplysninger, at den rentesats, der har været anvendt i forhold til klageren, i hvert fald ikke har oversteget sparekassens almindelige rentesatser. Selv om klageren muligvis - som af ham anført - har befundet sig i en tvangssituation og ikke kunnet skifte pengeinstitut, kan det ikke give anledning til reaktion, at andre pengeinstitutter muligt har haft lavere rentesatser i samme periode, eller at enkelte kunder i samme sparekasse - uoplyst på hvilket grundlag - eventuelt har fået kredit på gunstigere vilkår. Ankenævnet kan derfor tiltræde, at Finanstilsynet vedrørende dette punkt ikke har fundet grundlag for kritik.

Med hensyn til overførselsomkostningerne finder ankenævnet det uheldigt, at sparekassen - trods den omfattende brevveksling med klageren om lånets afvikling - først ved Finanstilsynets henvendelse om spørgsmålet i september 1988 blev opmærksom på fejlen. Under hensyn til, at sparekassen har erkendt og beklaget denne fejl og tilbagebetalt beløbet, kan ankenævnet imidlertid tiltræde, at Finanstilsynet ikke har fundet grundlag for at foretage sig videre vedrørende dette forhold.

Ankenævnet stadfæster herefter i det hele den påklagede afgørelse.

7) Kendelse af 7. juni 1989. 88-10.288.

Pengeinstitut forpligtet af opgivet kurs ved terminsforretning.

(Kåre Dullum, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Kunde i et pengeinstitut, der i forbindelse med en terminsfor-

retning af en medarbejder i pengeinstituttet fik oplyst, at købskursen for 1.000.000 kr. K.D. 2006 9% 22. serie var 8 3/8, afgav ordre om køb til denne kurs. Ca. et kvarter senere meddelte pengeinstituttet telefonisk til kunden, at der alligevel ikke kunne købes til den oplyste kurs, men til en kurs der var højere. Pengeinstituttet bekræftede under sagen, at man desværre i første omgang opgav forkert kurs, men at afdelingen straks efter telefonisk berigtigede fejlen. Pengeinstituttet fandt derfor, at man ikke var bundet, uanset om der var tale om en forespørgsel eller en konkret ordre. Finanstilsynet havde afvist klagen under henvisning til, at afgørelsen forudsatte kompetence til bevisafvejning og aftalefortolkning, som tilsynet ifølge lovgivningen ikke er tillagt.

Ankenævnet anmodede pengeinstituttet om at oplyse, hvilke funktion den pågældende medarbejder udøvede den pågældende dag, om pengeinstituttet over for klageren havde givet oplysning, der kunne begrunde, at han ikke skulle anse pengeinstituttet for at have afgivet et bindende tilbud, om medarbejderen eller andre medarbejdere i pengeinstituttet ved tidligere lejligheder havde indgået eller formidlet terminshandler med klageren og om klageren i forbindelse hermed var gjort bekendt med, at pengeinstituttets oplysninger om kurser ikke var bindende.

Pengeinstituttet besvarede henvendelsen således:

"At medarbejderen på daværende tidspunkt fungerede som investeringsrådgiver ved alle typer af fondsforretninger. Pengeinstituttet har ikke givet oplysninger til klageren om, at de aftalte kurser ikke ville være bindende. Den første obligationsterminsforretning med klageren fandt sted i december 1986 og frem til marts måned 1987 blev der ialt indgået fire obligationsterminsforretninger, uden at der på de øvrige forretninger blev draget tvivl om kursernes gyldighed."

Sagen indeholdt tillige et erstatningsspørgsmål.

Ankenævnet udtalte:

Efter det oplyste er pengeinstituttet i tiden fra december 1986 til marts 1987 gentagne gange indgået i eller har for

midlet obligationshandel på termin med klageren, uden at de opgivne kurser har været anfægtet og uden at tilkendegive overfor klageren, at der alene var tale om investeringsrådgivning, således at de af pengeinstituttet opgivne kurser, herunder kursen den 9. januar, ikke var bindende for pengeinstituttet.

Herefter findes det ikke at være i overensstemmelse med god bankskik, at pengeinstituttet den 9. januar 1989 efterfølgende har afvist at opfylde forretningen på grundlag af den opgivne kurs.

Det bemærkes herved, at ankenævnet ikke kan anerkende pengeinstituttets antagelse om at være berettiget til efterfølgende at fragå en bindende aftale.

Ankenævnet har ikke ved afgørelsen taget stilling til det af parterne berørte erstatningsretlige spørgsmål, og således heller ikke til betydningen af at klageren valgte at fortsætte forretningen den 9. januar, idet det her omhandlede spørgsmål henhører under domstolene.

8) Kendelse af 16. august 1989. 88 - 36.939.

Mellemværende vedrørende spekulationsforretninger anset for forlikt mellem parterne.

(Merete Cordes, Gert Kristensen og Ebbe Christensen).

Klageren K havde gennem en bank foretaget forskellige spekulationsforretninger, dels i danske obligationer, dels i udenlandske aktier. Efter at forretningerne var blevet afviklet med tab for K, indgik han med bistand af sin advokat et forlig med banken, hvorefter banken bl.a. refunderede K et beløb.

På et senere tidspunkt henvendte K sig til Finanstilsynet om engagementet. Finanstilsynet afviste at tage stilling til sagen, idet man henviste til, at der var indgået forlig mellem parterne.

Over for Erhvervsankenævnet gjorde K gældende, at forliget kun omfattede en bestemt, mindre del af spekulationsforretningerne, og at hans klage angik de øvrige forretninger. Vedrørende disse klagede han over, at banken ikke havde vejledet ham til strækkeligt, og at banken i et vist omfang havde handlet uden fuldmagt fra ham.

Banken fastholdt, at forliget var indgået til fuld og endelig afgørelse af hele engagementet, hvilket støttedes af en udtalelse fra K's advokat. Banken bestred iøvrigt de af K anførte klager.

Ankenævnet udtalte, at en afgørelse af spørgsmålet om forligets rækkevidde forudsætter en bevisførelse, som hverken kunne foregå for Finanstilsynet eller for Erhvervsankenævnet, men som i givet fald måtte ske for domstolene. Ankenævnet fandt ikke grundlag for at kritisere, at Finanstilsynet ved sin afgørelse af, om tilsynet skulle udtale sig om sagens realitet havde lagt til grund, at forliget omfattede hele mellemværen. Det er Finanstilsynets praksis ikke at udtale sig i klagesager, hvor der er indgået forlig mellem parterne, og ankenævnet kunne tiltræde, at tilsynet i overensstemmelse hermed havde afvist at tage stilling til den foreliggende sag. Ankenævnet stadfæstede derfor den påklagede afgørelse.

9) Kendelse af 21. september 1989. 88-36.866.

Administration af kunders engagement med pengeinstitut. flytning af beløb mellem forskellige konti. opsigelse af engagement fra pengeinstitut. udsendelse af kontoudtog.

(Merete Cordes, Morten Balling og Niels Larsen).

Det fremgik af sagen, at klageren og dennes tidligere ægtefælle gennem en årrække havde været kunder i pengeinstituttet. I 1986 havde ægtefællernes engagementer med pengeinstituttet udviklet sig til en samlet gæld på ca. kr. 700.000 bl.a. som følge af et overtræk på bevilgede kreditter i et større og mindre omfang. I efteråret 1986 indledte parterne separationsforhandlinger. I forbindelse med ordningen af ægtefællernes

"Efter de i sagen foreliggende oplysninger herunder pengeinstituttets henvisning til ægtefællernes påståede manglende vilje til at overholde indgåede aftaler, savner tilsynet grundlag for at anse pengeinstituttets opsigelse af engagementet som helhed for stridende imod god pengeinstitutpraksis. Det tilføjes, at tilsynet ikke har mulighed for at efterprøve pengeinstituttets påstand herom, idet dette forudsætter en partsafhøring og bevisafvejning, som henhører under domstolene."

Endelig havde klageren i klageskrivelsen af 24/8 1988 til ankenævnet ønsket oplyst, om det er i overensstemmelse med god pengeinstitutpraksis:

"a) i strid med kunders anvisning at flytte beløb rundt på forskellige konti uden nærmere meddelelse til kunden under dispositionen foretages,

b) at opsigelse af engagementer med kunderne, når der fra kundernes side - trods størrelsen af engagementet - er foretaget skridt til en endelig afvikling, og når der er meddelt pengeinstituttet eller dets repræsentant, hvorfor en endelig indfrielse endnu ikke er sket,

c) at opsigelse også en del af et engagement som på trods af misligholdelse af andre gældsposter er overholdt fuldstændig,

d) ikke at fremsende kontoudtog i ca. 1 1/2 år over en lånekonto, som der månedligt indbetales på i overensstemmelse med den indgåede aftale."

I redegørelsen til ankenævnet af 22/12 1988 bemærkede Finanstilsynet herom:

"..... Hvad endelig angår de i skrivelsen til Erhvervsankenævnet side 3 f. nævnte spørgsmål bemærkes:

ad a) Som hovedregel kan et pengeinstitut ikke disponere som anført. Hvorvidt pengeinstituttet i det foreliggende tilfælde har tilsidesat god pengeinstitutpraksis ved at foretage sådanne dispositioner, har tilsynet af ovenfor anførte grunde ikke taget stilling til.

ad b og d (c?) Der henvises til tilsynets afgørelse i skrivelse af 28. juli 1988.

ad d) Tilsynet mener ikke, at et pengeinstitut tilsidesatte hensynet til god pengeinstitutpraksis ved ikke at tilsende en kunde kontoudtog over lånekonti, medmindre andet er aftalt eller følger pengeinstituttets sædvanlige praksis....."

Ankenævnet udtalte:

indbyrdes økonomiske forhold blev der optaget drøftelser med pengeinstituttet bl.a. om afvikling af den fælles gæld til pengeinstituttet, herunder realisation af stillede sikkerheder, således at restengagementet blev overført til et andet pengeinstitut. Denne del af sagen, herunder de problemer i forhold til pengeinstituttet, der var opstået imedens, blev i følge mødereferater udarbejdet af klagerens advokat afsluttet med en drøftelse henholdsvis af 22. juni 1987 og den 5. november 1987, hvoraf det bl.a. fremgik, at klageren skulle indfrægtefællernes forventede restgæld ved at få et andet pengeinstitut til at overtage sin kassekredit m.v.

Nedbringelse af engagementerne fandt i hovedtræk sted i overensstemmelse med drøftelserne, således at restgældens hovedstol den 17. marts 1988 kunne opgøres til kr. 254.797 med tillæg af et særligt billån for klageren på kr. 110.257 og mindre inkassoomkostninger, eller ialt kr. 336.509. Samtidig med fremsendelsen af den refererede opgørelse meddelte den advokat for pengeinstituttet, der på et tidligere tidspunkt havde fået overdraget sagen til inkasso, at pengeinstituttet ikke længere havde forståelse for, at der ikke forlængst var truffet aftale med et andet pengeinstitut og anmodede om, at restgælden blev indbetalt senest den 9. april 1988.

Klagen til Finanstilsynet af 23/3 1988 omfattede for det første, at Finanstilsynet ikke havde taget stilling til en tidligere den 11/9 1987 indgivet klage over forskellige forhold vedrørende pengeinstituttets forvaltning af klagerens engagement. Finanstilsynet henviste til at bl.a. disse spørgsmål måtte anses for at være forligsmæssigt løst ved drøftelsen den 22/6 1987 og 5/11 1987, og at det er tilsynets sædvanlige praksis ikke at tage stilling til klager, hvorom der er indgået et forlig mellem parterne.

Klagen af 23/3 1988 angik for det andet pengeinstituttets opsigelse af engagementet i forbindelse med anmodningen om indbetaling af restgælden den 9/4 1988. Finanstilsynet havde herom i den påklagede afgørelse bl.a. bemærket, at et pengeinstituts opsigelse af et engagement skal være sagligt begrundet, og tilføjet følgende:

Ankenævnet finder ikke, således som sagen er forløbet, grundlag for at kritisere, at Finanstilsynet ikke i afgørelsen af 28. juli 1988 har taget stilling til klagepunkterne i skrivelsen af 11. september 1987. Det bemærkes herved, at ankenævnet kan tiltræde Finanstilsynets udtalelse i redegørelsen af 22. december 1988, hvorefter et pengeinstitut som hovedregel ikke i strid med en kundes anvisning kan flytte beløb rundt på forskellige konti uden nærmere meddelelse til kunden inden dispositionen foretages. Det tiltrædes endvidere, at der ikke efter sagen er grundlag for at tage stilling til, hvorvidt pengeinstitutttet har foretaget sådanne dispositioner i det foreliggende tilfælde og dermed tilsidesat god pengeinstitutpraksis.

Ankenævnet kan endvidere tiltræde, at et pengeinstituts opsigelse af et engagement skal være saglig begrundet. Efter de i sagen foreliggende oplysninger er der ikke dokumenteret grundlag for at kritisere pengeinstitutttets opsigelse den 17. marts 1988 af engagementet som helhed.

Endelig tiltrædes det, at spørgsmålet om udsendelse af kontoudtog over en lånekonto beror på aftale eller pengeinstitutttets sædvanlige praksis. Der er heller ikke efter sagens oplysning noget grundlag for at kritisere pengeinstitutttet på dette punkt.

Note: Det pågældende pengeinstituts navn og identitet er også i citaterne erstattet med ordet pengeinstitut.

10) Kendelse af 18. december 1989. 88-49.210.

Pengeinstitut ikke forpligtet til at besvare spørgsmål om kundeforhold.

(Claus Gulmann, Kjeld Mors og Ebbe Christensen).

Klagerens bror havde oprettet en kassekredit i en sparekasse. Klageren havde stillet nogle obligationer som sikkerhed for denne kassekredit. Efter misligholdelse af kassekrediten realiserede sparekassen obligationerne.

Til brug for overvejelser om retssag mod sparekassen eller klage til Finanstilsynet eller Pengeinstitutankenævnet i den anledning ønskede klagerens advokat sparekassens svar på en række spørgsmål om kundeforholdet til broderen og til klageren, herunder hvilken vejledning sparekassen havde givet klageren i forbindelse med oprettelse og forlængelse af engagementet. Endvidere ønskede advokaten fuldstændige kontoudskrifter for kassekrediten fra dennes oprettelse.

Sparekassen afslog at besvare spørgsmålene og at udlevere kontoudskrifterne. Finanstilsynet fandt ikke sparekassens afvisning stridende mod god pengeinstitutpraksis og ville derfor ikke pålægge sparekassen at besvare spørgsmålene.

Ankenævnet udtalte:

Efter indholdet af de stillede spørgsmål sammenholdt med de fremkomne oplysninger om klagerens engagement med sparekassen finder ankenævnet ikke grundlag for at fastslå, at sparekassen har handlet i strid med god pengeinstitutpraksis ved at afvise at besvare spørgsmålene eller ved at afvise at udlevere de omhandlede kontoudskrifter. Ankenævnet har herved lagt vægt på, at spørgsmålene synes at hvile på en forudsætning om, at sparekassen havde en pligt til at vejlede klageren i forbindelse med engagementet. Formålet med at stille sikkerhed for en kredit er at dække en risiko, som det pågældende pengeinstitut ikke selv ønsker at påtage sig. Det følger derfor af selve sikkerhedsstillelsens formål, at den er behæftet med en vis risiko. Der kan ikke i almindelighed påhvile pengeinstituttet nogen pligt til at vejlede pantsætter om denne risiko eller om hovedskyldnerens økonomiske forhold. Pantsætter må normalt henvises til selv at skaffe sig sådanne oplysninger, eventuelt ved at henvende sig til hovedskyldneren, såfremt pantsætter mener, at oplysningerne er af betydning for vurderingen af, om pantsætter vil påtage sig risikoen.

Hertil kommer, at i hvert fald spørgsmålene 1, 6 og 8 næppe vil kunne besvares, uden at sparekassen videregiver oplysninger om hovedskyldnerens forhold, som sparekassen er for-

pligtet til at hemmeligholde. Det samme gælder udlevering af fuldstændige kontoudskrifter. Det forhold, at klageren har stillet sikkerhed for hovedskyldnerens gæld, ses ikke under de foreliggende omstændigheder at give klageren en særlig adgang til at få oplysninger fra sparekassen om hovedskyldnerens forhold.

Ankenævnet kan herefter tiltræde, at Finanstilsynet ikke har fundet grundlag for at give sparekassen det af klageren ønskede pålæg efter bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6. Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

B. Finanstilsynets pligter med hensyn til oplysninger og aktindsigt.

11) Kendelse af 27. februar 1989. 88-10.437.

Bankens anmodning om aktindsigt afvist under henvisning til forvaltningslovens § 15.

(Morten Balling, Claus Gulmann og Niels Larsen).

Den 25. januar 1988 anmodede Finanstilsynet telefonisk Aktieselskabet Bank, om at indsende engagementsoversigter og sikkerhedsbeskrivelser m.v. vedrørende bestyrelsesmedlemmer, idet tilsynet samtidig oplyste, at man havde modtaget en henvendelse om, at en af bestyrelsens medlemmers økonomi ikke var god. Efter at spørgsmålet var blevet behandlet på et bestyrelsesmøde, anmodede banken ved en skrivelse af 1. februar 1988 om at få indberetningsanmodningen skriftlig, herunder oplyst om anmodningen skete efter § 50 i bank- og sparekasseloven samt, om at få tilsendt en kopi af den henvendelse til Finanstilsynet, som var baggrund for anmodningen. Finanstilsynet fremsendte den ønskede skriftlige anmodning den 19. februar 1988 under henvisning til § 50, stk. 1 i bank- og sparekasseloven og meddelte, at bankens anmodning om aktindsigt fandtes at burde vige for afgørende hensyn til offentlig interesse, jf. forvaltningslovens § 15, stk. 1. Den 25. februar 1988 fremsendte banken det ønskede materiale efter bank- og spare-

kasselovens § 50, stk. 1. Den 23. juni 1988 meddelte tilsyne at man ikke havde bemærkninger til engagementerne.

Samtidig har banken ved skrivelse af 2. marts 1988 påklaget Finanstilsynets afgørelse af 19. februar 1988 vedrørende a visning af aktindsigt til Ankenævnet. Banken har i klageskr velsen til brug ved behandlingen af klagen bemærket:

"at banken i februar 1987 modtog 2 anonyme breve, der ind holdt stærke angreb på banken og dens ledelse. Kopier brevene var rundsendt i og man måtte fra banke side på generalforsamling i februar 1987 anmode den anony brevskriver om at give sig til kende, uden at dette dog sk te. Banken overvejede at anmode om politimæssig efterfors ning af sagen, men valgte i første omgang at afvente sage videre forløb.

Den nu til Finanstilsynet fremsendte skrivelse kan væ skrevet af samme person, hvorfor banken nødvendigvis att må tage en politimæssig efterforskning op til fornyet ove vejelse."

Banken bemærkede yderligere, at da man var indforstået med modtage kopi af henvendelsen til Finanstilsynet uden angivel af eventuelt navn, fandt man ikke, at aktindsigt kunne væ til skade for private, ligesom det offentliges interesser ik ses at være truede.

I skrivelse af 8. marts 1988 anmodede Ankenævnet Finanstils net om en udtalelse og i skrivelse af 18. april 1988 bekræ tede tilsynet det faktiske handlingsforløb og fortsatte:

"at tilsynets hjemmel til at undersøge pengeinstitutter fi des i bank- og sparekasselovens § 50, stk. 1, og at best relsesmedlemmers engagementer ifølge samme lovs § 19, st 1, altid forud for udbetalingen skal bevilges ifølge stk. af bestyrelsen, som sammen med direktionen i særlig gr skal overvåge forsvarligheden og forløbet af disse enga gementer.

Bestyrelsesmedlemmers engagementer må ikke give anledni til kritik.

Som supplement til begrundelsen kan det anføres, at Finar tilsynet fra tid til anden modtager henvendelser fra fo skellig side vedrørende pengeinstitutter, fondsbørsveksel rere m.v. Når man har undersøgt de forhold, som sådanne h vendelser vedrører, har der i nogle tilfælde været tale forhold, som har givet anledning til kritik eller nærm undersøgelse og i andre, at der ikke var anledning til l

mærkninger.

Tilsynets muligheder for at tilbageholde både henvendelsernes indhold og ophavsmand har afgørende principiel betydning.

I de senere år er der blandt de finansielle virksomheder forekommet sammenbrud og kriser af en hyppighed og størrelsesorden, som ikke er set før her i landet. Disse skyldes f.eks. lovovertrædelser, ledelsesmæssige forhold eller brist i forretningspolitikken, som har været af en hidtil ukendt karakter.

Det er tilsynet, som har identificeret og afdækket disse forhold, som i vid udstrækning har været skjult i de regnskabsmæssige indberetninger og iøvrigt ikke i noget tilfælde er rapporteret af revisorerne.

Tilsynet kan selvsagt ikke observere alle tegn på en krise-tilstand i et pengeinstitut. Det er derfor af stor værdi for samfundet generelt og for den finansielle sektor i særdeleshed, at forhold der observeres i markedet, kan meddeles til tilsynet uden at kilden eller meddelelsens indhold skal videregives.

Sådanne observationer i branchen vil ofte forekomme, før de optræder i tilsynets kontrolvirksomhed.

Det skal særligt bemærkes, at henvendelser til tilsynet er den eneste vej, ad hvilken de af industriministeren udnævnte offentlige repræsentanter kan fremkomme med oplysninger og vurderinger om forhold, som de enten ikke ønsker eller ikke har mulighed for at trænge igennem med i bestyrelsens ordinære arbejde.

Fra industriministerens side er det ved flere lejligheder tilkendegivet over for Folketinget, at de offentlige repræsentanter har samme tavshedspligt som andre bestyrelsesmedlemmer, men at de i givet fald kan henvende sig til tilsynet.

For Finanstilsynet er det værdifuldt at modtage henvendelser fra bestyrelsesmedlemmer, ansatte, andre institutter under tilsyn, offentligheden m.fl., hvorfor man også fremover ønsker at kunne modtage dem uden at skulle give aktindsigt i fuldt eller begrænset omfang med risiko for ikke at få disse betydningsfulde henvendelser.

Det er som nævnt tidligere - tilsynets opfattelse, at Banks interesse i at kunne få aktindsigt i den foreliggende sag må vige for tilsynets interesse. Det forhold, at banken har erklæret sig indforstået med at modtage en kopi uden angivelse af eventuelle navne, er uden betydning for tilsynets standpunkt, ikke mindst i betragtning af, at bankens ønske om aktindsigt er begrundet i at få brevskriverens identitet fastslået, jf. bankens skrivelse af 2. marts 1988 side 1 f.n. og side 2 f.o.

Finanstilsynet har ikke tidligere givet aktindsigt i tilsvarende sager."

Efter at have modtaget tilsynets redegørelse og sagens akte har banken i skrivelse af 10. juni 1988 blandt andet udtalt at:

"Vi er naturligvis principielt enige i Finanstilsynets overordnede ønske om at kunne bevare deres kildes anonymitet i sager, hvor de givne oplysninger er af væsentlig betydning for Finanstilsynets arbejde.

I dette konkrete tilfælde er den anonyme henvendelse rettet mod en enkelt person i bankens bestyrelse og dennes økonomi. Det er bankens opfattelse, at bestyrelsesmedlemmernes økonomi er tilfredsstillende, hvad vi også mener, at det indsendte materiale dokumenterer.

Vi mener derfor ikke, at aktindsigt i det konkrete tilfælde kommer ind under undtagelsesbestemmelserne i forvaltningslovens § 15, stk. 1.

Set i relation til samme lovs § 15, stk. 1, nr. 4 mener vi heller ikke, at aktindsigt vil kunne skade tilsynets arbejde, idet tilsynet jo alene i kraft af BSL § 50, stk. 1 til enhver tid er berettiget til at foretage undersøgelser af pengeinstitutter af større eller mindre omfang.

Med hensyn til den offentlige repræsentant i bankens bestyrelse har denne givet udtryk for tilfredshed med den sagsbehandling, der foregår i banken, men vi er også her enige i, at den offentlige repræsentant skal have mulighed for at henvende sig til Finanstilsynet, idet den offentlige repræsentants "overordnede" har erklæret sig indforstået med denne "kommandovej".

Det er fortsat vor opfattelse, at aktindsigt i denne sag ikke udgør en nærliggende fare for at privates eller det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning.

Finanstilsynets bemærkning om, at man ikke tidligere har givet aktindsigt i lignende sager og dets ønske om også fremover at kunne modtage henvendelser uden at skulle give aktindsigt strider efter vor opfattelse mod kommentaren i forvaltningslovens § 15, stk. 1, der anfører at "der er ingen hjemmel til generelt at undtage sagsområder, for hvilke bestemmelsen i almindelighed vil medføre, at partens adgang til aktindsigt må begrænses".

Efter anmodning fra "Den Danske Bankforening" af 26. juli 1988 tillod ankenævnet foreningen at indtræde i sagen til støtte for Aktieselskabet Bank og fremsendte sagens akte til foreningen. I skrivelse af 29. august 1988 har forening blandt andet udtalt:

"Ifølge bemærkningerne til forvaltningslov hjemler § 15

lene adgang efter et konkret skøn i hvert enkelt foreliggende tilfælde til helt eller delvis at undtage et dokument fra partens ret til aktindsigt af hensyn til de oplysninger m.v., der indeholdes i dokumentet. Bestemmelsen forudsætter, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret afvejning af partens interesse i at få kendskab til sagens dokumenter over for de modstående hensyn, der taler for hemmeligholdelse, og der er således ikke hjemmel til administrativt at fastsætte generelle undtagelser fra partens ret til aktindsigt. Af Finanstilsynets udtalelse af 18. april 1988 fremgår det, at Finanstilsynet ikke tidligere har givet aktindsigt i tilsvarende sager, samt at Tilsynet også fremover ønsker at kunne modtage henvendelser fra bestyrelsesmedlemmer, ansatte, andre institutter under tilsyn, offentligheden med flere uden at skulle give aktindsigt i fuldt eller begrænset omfang med risiko for ikke at få disse betydningsfulde henvendelser. Det ses således ikke, at Finanstilsynet i nærværende sag har foretaget et konkret skøn."

Den Danske Bankforening pegede endvidere på, at alene afgørende hensyn til modstående private eller offentlige interesser kunne begrunde, at aktindsigt efter et konkret skøn nægtes og fortsatte:

"Det forhold, at Aktieselskabet Bank tidligere i februar 1987 har modtaget chikanøse, anonyme breve indeholdende stærke angreb på banken og dennes ledelse giver anledning til at overveje, om den foreliggende henvendelse ikke også er et udslag af chikane. En formodning herfor støttes på det forhold, at Finanstilsynet ved brev af 23. juni 1988 meddeler, at Tilsynet på det foreliggende grundlag ikke har bemærkninger til bankens engagementer med medlemmerne af bankens bestyrelse. Idet Aktieselskabet Bank har erklæret sig indforstået med at modtage en kopi af henvendelsen til Finanstilsynet uden angivelse af eventuelle navne, er hensynet til de modstående interesser behørigt varetaget, og der bør gives banken medhold i dens klage."

Sagen har herefter været forelagt for Finanstilsynet på ny, der under henvisning til Aktieselskabet Bank og Den Danske Bankforenings erklæringer i skrivelse af 10. oktober 1988 blandt andet udtalte:

"I denne anledning skal man henvise til side 141, 1. afsnit, i "Offentlighedsloven" ved Niels Eilschou Holm, hvor det er anført, at der i afvejningen af, om en part skal have aktindsigt, indgår partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv. Det anføres, at det må antages, at der hermed sigtes til partens tarv under sagens behandling. Sagen i det foreliggende tilfælde er den henvendelse, tilsynet modtog og tilsynets reaktion, nemlig at indkalde bestyrelsesmedlemmernes engagementer.

Finanstilsynet forstår naturligvis, at det har været ubeha-

geligt for Bank at blive chikaneret af anonyme henvendelser, men finder ikke, at bankens interesse i at i denne sag opklaret er en sådan interesse, der kan begrundet aktindsigt i den foreliggende sag.

Endvidere skal man meddele, at Finanstilsynet i skrivelse af 18. april 1988 fandt anledning til at supplere begrundelsen i den konkrete sag med oplysninger af mere generel karakter, da det er første gang, en sådan sag er blevet forelagt for nævnet."

Ankenævnet udtalte:

Det følger af forvaltningslovens § 15, at der i sagen ske en afvejning af Aktieselskabet Bank's interesse i som part at kunne benytte kendskab til henvendelsen til varetagelse af sit tarv i anledning af den undersøgelse, som Finanstilsynet iværksatte efter bank- og sparekasselovens § 50, stk. 1, over for de hensyn til offentlige interesser der er gjort gældende af Finanstilsynet som kontrolmyndighed, jf. lovens § 15, stk. 1, nr. 4.

Det fremgår af sagen, at bankens interesse i at blive gjort bekendt med henvendelsen til Finanstilsynet, efter det oplyste, ikke vedrører undersøgelsen efter bank- og sparekasselovens § 50, stk. 1, men er begrundet i et ønske om eventuelt at kunne klarlægge, hvorvidt den, der har rettet henvendelsen, er identisk med en person, som ved tidligere lejligheder anonymt har været til gene for banken.

Heroverfor tiltrædes det, at de hensyn, som Finanstilsynet har gjort gældende for udøvelsen af dets kontrolvirksomhed, må anses for afgørende hensyn til offentlige interesser såvel som at Aktieselskabet Banks begæring om aktindsigt afvises.

12) Kendelse af 12. april 1989. 88-35.110.

Omfanget af Finanstilsynets besvarelse af spørgsmål til brug for retssag.

(Merete Cordes, Børge Dahl og Ebbe Christensen).

De tre klagere havde kautioneret for en fjerdemands kassekredit i en bank. Efter at hovedmandens økonomi var brudt sammen, anlagde banken retssag mod kautionisterne til opfyldelse af kautionsforpligtelsen. Kautionisternes advokat stillede til brug for denne retssag med rettens godkendelse nogle spørgsmål til Finanstilsynet om et pengeinstituts pligt til at give kautionister oplysning om forløbet af engagementet, jf. bank- og sparekasselovens § 41. Finanstilsynet besvarede to af spørgsmålene, idet tilsynet anførte, at man i besvarelsen ikke havde taget udgangspunkt i den verserende sag. Om et tredje spørgsmål udtalte Finanstilsynet, at man ikke kunne besvare spørgsmålet på det foreliggende grundlag.

Advokaten anmodede herefter Finanstilsynet om at besvare spørgsmål 3 under henvisning til en konkret oplysning vedrørende den foreliggende sag. Finanstilsynet svarede, "at en besvarelse af det nævnte spørgsmål efter tilsynets opfattelse vil indebære en stillingtagen til et konkret forhold i den verserende sag", og at tilsynet derfor måtte afstå fra at besvare spørgsmålet.

I sin redegørelse til Erhvervsankenævnet i anledning af klagesagen oplyste Finanstilsynet:

"..... at tilsynet gennem en årrække som en serviceforanstaltning har påtaget sig at besvare spørgsmål hovedsagelig vedrørende redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis, jf. bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6, til brug ved verserende retssager, når spørgsmålene var generelt formulerede, og der forelå en godkendelse fra retten om spørgsmålenes besvarelse som relevante for sagen, og når tilsynet ikke havde kendskab til omstændighederne i den konkrete sag.

Tilsynet har derimod afvist at tage stilling til konkrete sager, der var indbragt for domstolene, ligesom man, uanset rettens godkendelse, har afvist at besvare spørgsmål, der var så konkretiserede, at besvarelsen efter tilsynets skøn ville indebære en stillingtagen i den konkrete sag."

Ankenævnet udtalte:

Finanstilsynet er i besvarelsen af spørgsmålene nr. 1 og nr. 2 fremkommet med generelt holdte udtalelser, der kan være vejledende ved bedømmelsen af den verserende sag. Det stil-

lede spørgsmål nr. 3 er imidlertid efter sin formulering af en sådan karakter, at en besvarelse kan indebære en delvis, konkret stillingtagen til den foreliggende retssag. Ud fra almindelige betragtninger om forholdet mellem forvaltningen og domstolene kan ankenævnet tiltræde, at Finanstilsynet ikke er forpligtet til at besvare et spørgsmål af en sådan karakter.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

13) Kendelse af 7. august 1989. 88-21.165.

Aktionær i bank havde aktindsigt i Finanstilsynets sag om indberetning efter bank- og sparekasselovens § 23.

(Claus Gulmann, Claus Vastrup og Ebbe Christensen).

Bank- og sparekasselovens § 23 giver nærmere regler for omfanget af et pengeinstituts engagement med en enkelt kunde, herunder om indberetning til Finanstilsynet, hvis engagementet overstiger 35 pct. af pengeinstituttets egenkapital.

En aktionær i en bank ønskede aktindsigt i bankens indberetning til Finanstilsynet om et konkret engagement. Finanstilsynet afslog dette.

Ankenævnets kendelse er sålydende:

K har i skrivelse af 14. maj 1988 klaget over, at Finanstilsynet i skrivelse af 18. april 1988 (j. nr. A 50.3-7620) nægtede at besvare nogle af klageren stillede spørgsmål om Midtbank A/S's indberetning til Finanstilsynet om bankens engagement med Jydekompaniet.

Sagens omstændigheder er efter det for ankenævnet oplyste følgende:

Ved skrivelse af 28. marts 1988 henvendte klageren sig til Finanstilsynet og oplyste, at han som aktionær i Midtbank A/S efter generalforsamlingen den 23. marts 1988 spurgte di-

rektør Mads Mouritzen, om bank- og sparekasselovens § 23 havde være overholdt i forbindelse med bankens engagement med Jydekompaniet. Direktør Mouritzen svarede, at engagementet havde oversteget 35 pct. af bankens egenkapital ved årets begyndelse, og at denne udvidelse af engagementet var enstemmigt vedtaget af direktion og bestyrelse og indberettet til Finanstilsynet. Under henvisning hertil bad klageren Finanstilsynet om at bekræfte, at indberetning havde fundet sted, og at udvidelsen var enstemmigt vedtaget af direktion og bestyrelse. Endvidere bad klageren tilsynet oplyse, om engagementet på noget tidspunkt havde oversteget 50 pct. af egenkapitalen.

I den påklagede skrivelse af 18. april 1988 svarede Finanstilsynet, at de ønskede oplysninger er af en sådan karakter, at de er omfattet af tilsynets tavshedspligt efter bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3. Tilsynet tilføjede, at det forhold, at klageren var aktionær i banken, efter tilsynets opfattelse ikke kunne berettigede ham til en videregående aktindsigt efter forvaltningslovens kapitel 4 om en parts aktindsigt.

Klageren har over for ankenævnet i klageskrivelsen af 14. maj 1988 og supplerende indlæg af 12. oktober 1988 og 30. januar 1989 anført, at han som aktionær i banken har en retlig interesse i de omhandlede oplysninger. Han har henvist til, at et flertal af medlemmerne af bankens nuværende bestyrelse også var bestyrelsesmedlemmer på det tidspunkt, da banken indgik engagementet med Jydekompaniet. Efter klagerens opfattelse er de ønskede oplysninger ikke omfattet af bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3, og klageren har endvidere som aktionær adgang til aktindsigt efter forvaltningslovens kapitel 4.

Finanstilsynet har i en redegørelse for sagen af 25. august 1988 fastholdt afgørelsen og bl.a. udtalt, at en aktionær i et pengeinstitut efter tilsynets opfattelse ikke kan anses for part i forvaltningslovens forstand i relation til aktindsigt i tilsynets sager vedrørende det pågældende pengeinstitut. For så vidt angår aktindsigt efter reglerne i of-

fentlighedsloven anfører tilsynet, at denne efter lovens § 14 er begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt, herunder bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3. De ønskede oplysninger er af en sådan karakter, at de er omfattet af tavshedspligten efter denne bestemmelse.

Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening er med ankenævnets tilladelse indtrådt i sagen og har i en fælles udtalelse af 23. december 1988 tilsluttet sig Finanstilsynets standpunkt.

To af ankenævnets medlemmer, de sagkyndige Claus Gulmann og Claus Vastrup, udtaler:

Klageren har bl.a. påberåbt sig, at Finanstilsynet i medfør af forvaltningslovens bestemmelser om aktindsigt har pligt til at besvare de stillede spørgsmål. Dette forudsætter, at han kan betragtes som "part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed".

Klagerens spørgsmål vedrører Finanstilsynets sag angående Midtbanks indberetning til Finanstilsynet om bankens engagement med Jydekompaniet.

Forvaltningslovens partsbegreb omfatter personer, der som ansøgere, klagere eller i øvrigt har en konkret, individuel og væsentlig retlig interesse i sagens afgørelse. Klagerens interesse i sagen har sin baggrund i hans stilling som aktionær i Midtbank. Han er hverken klager eller ansøger i Finanstilsynets sag, og hans stilling som aktionær kan ikke i sig selv umiddelbart begrunde, at han betragtes som part i forvaltningslovens forstand i sager, der vedrører selskabet.

Dette udelukker dog ikke, at der alligevel kan foreligge sådanne kvalificerede omstændigheder i den konkrete sag, at klageren kan påberåbe sig forvaltningslovens aktindsigtsregler. Hans ønske om oplysninger er veldefinerede og knytter sig til en for det pågældende selskab betydningsfuld og i øvrigt veloplyst sag. Aktionærer kan i en sådan situation have en væsentlig og beskyttelsesværdig interesse i at få

oplyst, om direktion og bestyrelse har overholdt reglerne i bank- og sparekasselovens § 23, bl.a. med henblik på at vurdere mulighederne for efter dansk rets almindelige regler som aktionær at reagere overfor de selskabsorganer, der måtte have handlet i strid med reglerne i § 23.

Hertil kommer, at der i den foreliggende sag ikke ses at foreligge væsentlige hensyn, der taler mod, at disse oplysninger gives. Midtbanks engagement med Jydekompaniet er almindeligt kendt og var inden klagerens forespørgsel til Finanstilsynet omfattende omtalt i medierne. De væsentlige hensyn, der begrundet Finanstilsynets tavshedspligt vedrørende forhold i pengeinstitutter, der føres tilsyn med, findes ikke tilstrækkeligt tungtvejende i den konkrete sag til at begrunde, at Finanstilsynet ikke besvarer de stillede spørgsmål.

Disse medlemmer finder herefter, at Finanstilsynet har pligt til at oplyse klageren, om Midtbank efter de i Finanstilsynet foreliggende oplysninger havde overholdt sine forpligtelser efter bank- og sparekasselovens § 23 i forhold til Jydekompaniet, d.v.s. om der er sket indberetning af et eventuelt engagement på mere en 35 pct. af egenkapitalen og om engagementet i givet fald på noget tidspunkt har overstegget 50 pct. af egenkapitalen.

Et af ankenævnets medlemmer, næstformanden Ebbe Christensen, finder ikke, at klagerens interesse i de pågældende oplysninger kan føre til, at klageren anses for part i relation til forvaltningslovens bestemmelser om aktindsigt for så vidt angår den sag, der vedrører Midtbanks indberetning til Finanstilsynet om bankens engagement med Jydekompaniet. Klageren har derfor ikke krav på aktindsigt efter reglerne i forvaltningsloven.

For så vidt angår aktindsigt efter reglerne i lov om offentlighed i forvaltningen bemærker dette medlem, at bankens indberetning må anses for omfattet af tavshedspligten efter bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3, og at aktindsigt efter offentlighedsloven derfor er udelukket efter lovens §

14. Dette medlem stemmer herefter for at stadfæste den påklagede afgørelse.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen ændrer ankenævnet den påklagede afgørelse, således at Finanstilsynet har pligt til at meddele klageren, om Midtbank A/S til Finanstilsynet har indberettet, at bankens engagement med Jydekompaniet har oversteg 35 pct. af bankens egenkapital, om denne udvidelse er vedtaget enstemmigt af bankens direktion og bestyrelse, samt om engagementet på noget tidspunkt har oversteg 50 pct. af bankens egenkapital.

Efter afsigelsen af kendelsen har Den Danske Bankforening på Midtbanks vegne anlagt sag mod Erhvervsankenævnet ved Østre Landsret med påstand om, at klageren ikke har krav på aktindsigt. Denne retssag er endnu ikke afsluttet.

Finanstilsynet har efter retssagens anlæg indstillet til Erhvervsankenævnet, at ankenævnet tillægger sagsanlægget opsættende virkning med hensyn til meddelelse af de pågældende oplysninger. Ankenævnet har ved kendelse af 6. april 1990 bestemt, at der ikke skal tillægges sagsanlægget opsættende virkning. (Kendelsen vil blive refereret i årsberetningen for 1990.)

14) Kendelse af 18. december 1989. 88-38.848.

Omfanget af en parts aktindsigt.

(Claus Gulmann, Kjeld Mors og Ebbe Christensen).

Indlånerforeningen i 6. Juli Banken havde efter henvendelse til Folketingets Ombudsmand fået aktindsigt i en del af Finanstilsynets sag om lukning af banken men klagede over, at aktindsigten ikke omfattede nogle nærmere angivne oplysninger.

Ankenævnets kendelse er sålydende:

Indlånerforeningen i 6. Juli Banken har i skrivelse af 26. august 1988, suppleret med skrivelse af 21. december 1988,

klaget over, at Finanstilsynet i skrivelse af 29. juli 1988 (j. nr. 5160, A.50.3.) afslog at give foreningen aktindsigt i nogle nærmere angivne forhold vedrørende 6. Juli Banken.

Sagens omstændigheder er efter det for ankenævnet oplyste følgende:

Den 23. marts 1987 anmeldte Tilsynet med Banker og Sparekasser (nu: Finanstilsynet) betalingsstandsning for 6. Juli Banken (Bankaktieselskabet af 6. Juli 1974).

Advokat Svend Marker anmodede bl.a. i sin egenskab af advokat for indlånerforeningen Tilsynet med Banker og Sparekasser om aktindsigt i tilsynets sag om banken. Tilsynet afslog dette i skrivelse af 20. april 1987. Tilsynet henviste herved til, at advokaten eller foreningen ikke var part i sagen vedrørende banken og derfor ikke kunne få aktindsigt efter reglerne i forvaltningslovens kap. 4. Med hensyn til aktindsigt efter offentlighedsloven meddelte tilsynet, at oplysningerne i sagen var omfattet af tavshedspligt efter bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3. Denne afgørelse blev stadfæstet af industriministeriet den 12. maj 1987, hvorefter advokat Marker indbragte sagen for Folketingets Ombudsmand.

I skrivelse af 16. december 1987 fra Folketingets Ombudsmand hedder det bl.a. (skrivelsen side 7 for neden):

"Begæringen om aktindsigt omfattede banktilsynets sag eller sager om 6. juli Banken. Jeg lægger til grund, at der særligt sigtedes til den sag, som førte til banktilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning for banken den 23. marts 1987. Min stillingtagen omfatter alene afslaget på aktindsigt for så vidt angår denne sag."

Ombudsmanden udtalte som sin opfattelse, at indlånerforeningen repræsenterede direkte og relevante interesser af en sådan samlet styrke, at foreningen burde være anset som part i forhold til tilsynets sag om anmeldelse af betalingsstandsning for banken og dermed berettiget til aktindsigt efter forvaltningslovens regler om aktindsigt for parter. Afgørel-

sen om aktindsigt burde således være truffet på grundlag af bestemmelserne i forvaltningslovens kap. 4.

Efter yderligere brevveksling mellem indlånerforeningen og Finanstilsynet meddelte Finanstilsynet den 4. maj 1988, at foreningens begæring om aktindsigt var imødekommet og bad foreningen henvende sig for en drøftelse af aktindsigtens omfang og praktiske gennemførelse.

Der blev derefter afholdt et møde i Finanstilsynet den 5. juli 1988, hvor tilsynet fremlagde de akter, som efter tilsynets opfattelse var omfattet af foreningens aktindsigt. Under mødet anmodede foreningen om en række yderligere oplysninger, der i et på mødet udfærdiget notat opregnedes i punkterne 1 - 5.

I den påklagede skrivelse af 29. juli 1988 besvarede Finanstilsynet under henvisning til de enkelte punkter anmodningen således:

" 1. Til tilsynet fremsendte klagesager over 6. Juli Banken i anonymiseret form tilbage fra 1984.

Indledningsvis kan det anføres, at de nævnte sager ikke har haft betydning med hensyn til tilsynets beslutning om anmeldelse af betalingsstandning, jfr. i denne forbindelse Folketingets Ombudsmands skrivelse af 16. december 1987, side 7 f.n.

Tilsynet finder ikke, at Indlånerforeningen har en direkte retlig interesse i disse sager, der berettiger foreningen til en videregående adgang til aktindsigt efter forvaltningslovens kapitel 4 om parters aktindsigt.

Endelig bemærkes, at de ønskede oplysninger er af en sådan karakter, at de er omfattet af tilsynets tavshedspligt, jfr. bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3. sammenholdt med offentlighedslovens § 14.

Tilsynet kan derfor ikke imødekomme Deres anmodning.

2. Materiale fra kreditorudvalget.

Da der ikke mellem kreditorudvalget og tilsynet har været nogen korrespondance, er det ikke muligt at imødekomme Deres ønske.

3. Hensættelseslister etc. i anonymiseret form.

Indlånerforeningen har over for tilsynet tilkendegivet, at

ønsket tillige omfatter bankens engagementsindberetninger, eventuelt kun vedrørende de større engagementer.

Ifølge vejledning om udarbejdelse af undersøgelsesmateriale til Finanstilsynet består en indberetning vedrørende et engagement af en oversigt over kundens samlede konto i pengeinstituttet, samt en opgørelse over sikkerhederne herfor. Endvidere skal det senest foreliggende kunderegnskab medsendes til tilsynet.

Tilsynet finder det ikke muligt at anonymisere de indberettede engagementer, uden at der vil være sandsynlighed for, at kundens identitet vil kunne genkendes.

I denne anledning finder tilsynet, at Indlånerforeningens interesse som part i den del af 6. Juli Bank-sagen, der førte til tilsynets beslutning om anmeldelse af betalingsstandsning for banken må vige for afgørende hensyn til andre private interesser, jfr. forvaltningslovens § 15, stk. 1. Tilsynet kan derfor ikke imødekomme Deres anmodning om aktindsigt.

4. Vurdering af Fearnley af skibene.

Tilsynet er bekendt med vurderingen af skibene fra Fearnley, men ses ikke at være i besiddelse af denne vurdering eller en kopi heraf, hvorfor det ikke er muligt at efterkomme Deres ønske.

5. Bagmandspolitisagen om brevet påsken 1987, der blev fremsendt anonymt til Lise Lyck. Det afleverede brev eller kopi heraf ønskes udleveret.

Som det fremgår af Folketingets Ombudsmands ovennævnte skrivelse af 16. december 1987, side 7 f.n., er der ved begæringen om aktindsigt alene taget stilling til den sag, som førte til Finanstilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning for 6. Juli Banken den 23. marts 1987.

Da det omtalte brev både er udfærdiget og omhandler begivenheder efter den 27. marts 1987 og dermed efter tilsynets anmeldelse om betalingsstandsning, er det tilsynets opfattelse med støtte i Ombudsmandens skrivelse, at Indlånerforeningen ikke har adgang til aktindsigt efter forvaltningslovens kapitel 4.

Det kan endvidere anføres, at det omtalte brev ikke er udfærdiget i forbindelse med tilsynets embedsførelse. Brevet, der er udfærdiget til bestyreren for 6. Juli Banken i betalingsstandsning med bistand fra tilsynet, og ved de indledende forhandlinger om banken i betalingsstandsning overgivet til industriministeren, er efter tilsynets opfattelse undtaget aktindsigt i henhold til forvaltningslovens § 12, 1, litra 1.

Endvidere er oplysningerne af en sådan karakter, at de er omfattet af tilsynets tavshedspligt, jfr. bank- og sparekasselovens § 50, stk. 3, sammenholdt med offentlighedslovens § 14.

Tilsynet kan derfor ikke imødekomme Deres anmodning."

En begæring om fremsendelse af bankens årsregnskaber (pkt. 6) blev imødekommet.

Foreningen klagede herefter som ovenfor anført i skrivelse af 26. august 1988 til Erhvervsankenævnet over Finanstilsynet's behandling af sagen.

Under henvisning til indholdet af denne klageskrivelse sammenholdt med de bestemmelser, der gælder for Erhvervsankenævnets kompetence, anmodede ankenævnet den 9. december 1988 klageren om at præcisere, hvilken konkret afgørelse truffet af Finanstilsynet, man ønskede at indbringe for nævnet.

Klageren svarede i skrivelse af 21. december 1988, at klagen vedrører aktindsigtens indhold som afgrænset af Finanstilsynet. Ankenævnet har herefter behandlet klagen som en klage over Finanstilsynets afgørelser i skrivelsen af 29. juli 1988 vedrørende punkterne 1 - 5.

Klageren har over for ankenævnet i klageskrivelsen af 26. august 1988 og senere skrivelser anført, at Finanstilsynet trods Ombudsmandens afgørelse ikke har givet foreningen aktindsigt i det videst mulige omfang. Det materiale, der er stillet til foreningens rådighed, omfatter alene foreningens korrespondance med Finanstilsynet, avisudklip og andet offentligt kendt materiale som betalingsstandsningsregnskab og bankens årsregnskaber. Der er ikke i det forelagte materiale noget som viser, at tilsynets lukning af banken var berettiget. Ombudsmandens afgørelse må endvidere forstås således, at aktindsigten omfatter hele sagen, d.v.s. ikke blot det materiale, der førte til tilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning for banken den 23. marts 1987, men også det materiale, der kunne begrunde fortsat at holde banken lukket. Særlig vedrørende punkt 5 har klageren henvist til dette synspunkt.

Finanstilsynet har i en redegørelse for sagen af 24. februar 1989 bl.a. udtalt:

"Tilsynet har i sin bedømmelse af, hvilke sagsakter der kan udleveres, lagt vægt på, at aktindsigten som part alene omhandler de sagsakter, der har ført til tilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning for 6. Juli Banken, hvorfor det alene har været materiale udfærdiget før den 23. marts 1987, Indlånerforeningen har fået aktindsigt i.

Endvidere har man lagt vægt på hensynet til trediemands økonomiske og personlige forhold, jf. forvaltningslovens § 15, stk. 1, hvorefter retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sin tarv, findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller andre private eller offentlige interesser.

En overvejende del af materialet omfatter bankens engagementsindberetninger, eller materiale der i det væsentlige henviser til eller bygger på konkrete engagementer.

Tilsynet har naturligvis været opmærksom på forvaltningslovens § 15, stk. 2, der bestemmer, at hvis ovennævnte hensyn kun gør sig gældende for en del af et dokument, skal parten gøres bekendt med dokumentets øvrige indhold.

Det omhandlede materiale finder tilsynet imidlertid ikke, det er muligt at anonymisere, uden at der fortsat vil være stor sandsynlighed for, at kundens identitet vil kunne genkendes. Der ses i denne forbindelse bort fra de overordentligt store praktiske og tekniske problemer, der vil være forbundet med en meget tidskrævende anonymiseringsproces.

For så vidt angår tilsynets afgørelse af 29. juli 1988 som svar på Indlånerforeningens ønske om supplerende oplysninger i 6. Juli Bank-sagen bemærkes, at denne afgørelse i det hele er udfærdiget i overensstemmelse med de retningslinier om aktindsigt, der er beskrevet i nærværende skrivelse.

Tilsynet kan derfor i det hele henholde sig til indholdet af den nævnte skrivelse af 29. juli 1988."

Ankenævnet udtaler:

Vedrørende pkt. 1:

Finanstilsynet har oplyst, at de omtalte klagesager ikke har haft betydning for tilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning for banken. Disse sager kan derfor ikke anses for omfattet af foreningens aktindsigt som part i Finanstilsynets sag vedrørende betalingsstandsningen.

Vedrørende pkt. 2 og pkt. 4:

Finanstilsynet har oplyst, at tilsynet ikke er i besiddelse af det omhandlede materiale. Spørgsmålet om aktindsigt falder derfor bort.

Vedrørende pkt. 3:

Efter det oplyste har de omhandlede indberetninger haft væsentlig betydning for Finanstilsynets beslutning om at anmelde betalingsstandsning. De er derfor som udgangspunkt omfattet af foreningens aktindsigt. Ankenævnet må imidlertid lægge til grund, at indberetningerne indeholder oplysninger om personers og virksomheders økonomiske forhold, og at de pågældende har en beskyttelsesværdig interesse i, at oplysningerne ikke kommer til andres kundskab.

Efter forvaltningslovens § 15 kan en parts ret til aktindsigt begrænses i det omfang, partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter findes at burde vige for afgørende hensyn til (blandt andet) andre private interesser, hvilket også er nævnt i Ombudsmandens skrivelse af 16. december 1987, side 9 f.n. Ankenævnet kan tiltræde, at det ikke er muligt at anonymisere dette materiale, idet der uanset anonymisering vil være mulighed for identifikation, medmindre anonymiseringen føres så vidt, at materialet bliver uforståeligt og dermed værdiløst. Ankenævnet finder herefter, at en afvejning af på den ene side foreningens interesse i at modtage de pågældende oplysninger og på den anden side de pågældende personers og virksomheders interesse i, at oplysningerne ikke bliver videregivet, må føre til, at der ikke gives foreningen aktindsigt i disse indberetninger.

Vedrørende pkt. 5:

Som sagen foreligger til behandling for ankenævnet, vedrører den alene Finanstilsynets opfyldelse af den aktindsigt, der følger af Ombudsmandens skrivelse af 16. december 1987. Af det foran citerede afsnit af skrivelsen fremgår, at Ombudsmandens stillingtagen alene vedrører den sagsbehandling i

Finanstilsynet, der førte til beslutningen om at anmelde betalingsstandsning. Finanstilsynet har oplyst, at det omtalte brev er udfærdiget efter datoen for betalingsstandsningen og omhandler begivenheder efter denne dato. Brevet er derfor ikke omfattet af foreningens aktindsigt som part, således som denne er defineret i Ombudsmandens skrivelse.

Ankenævnet stadfæster herefter i det hele den påklagede afgørelse.

C. Bank- og Sparekasselovens § 19.

15) Kendelse af 18. januar 1989. 88-28.599.

Ansøgning om tilladelse efter § 19. stk. 5 fra en afdelingsdirektør til at indtræde i repræsentantskabet for lokalt dagblad.

(Merete Cordes, Børge Dahl og Niels Larsen).

Ved skrivelse af 13. juni 1988 afslog Finanstilsynet en ansøgning fra Andelsbanken A/S om tilladelse efter bank- og sparekasselovens § 19, stk. 5 til, at afdelingsdirektøren i Andelsbanken A/S Ringsted indtrådte i repræsentantskabet for "Udgiverselskabet DAGBLADET af 27.11.1962 A/S". (Ringsted Dagblad).

Andelsbanken A/S havde i skrivelse 11. maj 1988 til Finanstilsynet og i skrivelser af 4. juli og 5. september 1988 til ankenævnet spørgsmål om, hvorvidt Ringsted Dagblad burde betragtes som erhvervsvirksomhed. Særlig under henvisning til formålsbestemmelsen i vedtægterne pegede banken på, at der var tale om et lokalblad, som udgiver af blade i folkelig og lokal ånd. Finanstilsynets afgørelse medførte derfor en unødigt begrænsning i ledende bankmedarbejderes mulighed for at påtage sig naturlige tillidsposter i det lokale samfund. I forbindelse hermed henviste banken til en tilladelse, der tidligere var givet til bladet "Grønlandsposten". Banken gjorde endvidere gældende, at repræsentantskabet i Ringsted Dagblad alene førte tilsyn med bestyrelsen, der traf alle daglige forretningsdi-

spositioner. Medlemmerne af repræsentantskabet deltog således ikke i ledelsen eller driften af selskabet. Endelig henviste Andelsbanken A/S til, at det måtte anses for usandsynligt, at bankens afdelingsdirektør kunne komme i interessekonflikt. Andelsbankens mulighed for at komme til at stå i direkte forretningsforbindelse med dagbladets bestyrelse ville ikke være påvirket af et enkelt repræsentantskabsansættelsesforhold, og Andelsbanken var ikke Ringsted Dagblads bankforbindelse.

I skrivelse af 13. juni 1988 til Andelsbanken og en til ankenævnet den 5. august 1988 afgivet redegørelse bemærkede Finanstilsynet bl.a., at et repræsentantskab som altovervejende hovedregel vil være omfattet af begrebet "ledelse" i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 5. I overensstemmelse hermed har medlemsskab af selskabers repræsentantskaber stedse været anset for omfattet af bestemmelsen. Tilsynet henviste til en afgørelse truffet af Handelsministeriet den 22. november 1978, hvori ministeriet har udtrykt principiel betænkelighed ved at tillade, at de af forbudet i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 5 omfattede personer kan indtræde bl.a. i selskabers repræsentantskaber, medmindre særlige forhold talte derfor.

Finanstilsynet, der lagde til grund, at Ringsted Dagblad måtte anses for en erhvervsvirksomhed, bemærkede endvidere, at man ikke har anset det af banken anførte om medarbejdernes mulighed for tillidsposter i lokalsamfundet som en sådan særlig grund, at det kan begrunde en dispensation fra forbudet i bank- og sparekasseloven. For så vidt angik den nævnte tilladelse til "Grønlandsposten" henviste tilsynet til, at der forelå særlige forhold.

Af selskabets vedtægter fremgik bl.a., at dets formål er at udgive dagblade i folkelig ånd, deltage i anden informationsvirksomhed, drift af rotations- og bogtrykkerier og andre tekniske installationer, der er nødvendige til opfyldelse af formålet, samt finansiering i forbindelse hermed. Vedtægterne indeholder endvidere regler om aktier og ret til overdragelse af aktierettigheder samt om fordeling af overskuddet. Repræsentantskabet, der består af 17 medlemmer, vælger af sin midte 6 bestyrelsesmedlemmer. Repræsentantskabet holder ordinært møde

4 gange årligt og iøvrigt så ofte formanden, et repræsentantskabsmedlem, et bestyrelsesmedlem eller en direktør finder det nødvendigt.

Ankenævnet udtalte:

Det tiltrædes, at "Udgiverselskabet DAGBLADET af 27.11.1962 A/S" efter bank- og sparekasselovens § 19, stk. 5 er en erhvervsvirksomhed, og at medlemsskab af selskabets repræsentantskab indebærer deltagelse i ledelsen eller driften af virksomheden. Det tiltrædes endvidere, at de af ansøgeren påberåbte omstændigheder ikke kan begrunde, at det i bestemmelsen indeholdte forbud fraviges. Nævnet finder derfor ikke grundlag for at ændre Finanstilsynets afgørelse.

16) Kendelse af 10. november 1989. 89-2.889.

Vedrørende afgrænsningen af Bank- og Sparekasselovens § 19, stk. 4 i forbindelse med forespørgsel om en bankmedarbejders køb af aktier i "Valuta og Rente Aktieselskabet" (Børge Dahl, Kåre Dullum og Niels Larsen).

Den 14/12 1988 meddelte Finanstilsynet Aktivbanken A/S, at medarbejderes køb af aktier i "Valuta og Rente Aktieselskabet" var omfattet af bank- og sparekasselovens § 19, stk. 4. Efter en gennemgang af prospektet for det nævnte selskab, bemærkede tilsynet, at man ikke fandt, at forretningerne havde nogen kommerciel baggrund, men alene havde til formål at opnå størst mulig afkast på baggrund af en usikker forventning om udviklingen i valutarelationerne. Forretningerne kunne herefter ikke anses for at ligge inden for rammerne af sædvanlig formueforvaltning, men måtte karakteriseres som spekulationsforretninger. Derfor måtte investering i aktier i selskabet også karakteriseres som spekulation.

Kendelsen er iøvrigt sålydende:

"I en over sagen den 3. april 1989 til ankenævnet afgivet erklæring har Finanstilsynet fastholdt afgørelsen og henvist

til, at forbudet i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 4 er absolut. Valuta og Rente Aktieselskabets dispositioner, er - erkendt af klagerne - spekulationsforretninger. Efter ordlyden af bestemmelsen "deltage i" er det uden betydning om den pågældende har foretaget dispositionen selv eller gennem andre, herunder et selskab, bl.a. for at undgå omgåelse. Investering i aktier i et selskab, der som sit hovedformål har at foretage spekulationsprægede investeringer af de indskudte midler er omfattet af § 19, stk. 4 til forskel fra sædvanlig formueforvaltning med bl.a. anbringelse af midler i aktier f.eks. i forsikringsselskaber og pengeinstitutter. Det er efter loven ikke afgørende om dispositionen er foretaget for den ansattes egne midler eller lånte midler, ligesom forholdet mellem risikoen og størrelsen af et økonomisk tab og den pågældende medarbejders formueforhold ikke indgår i bedømmelsen.

Klageren har overfor ankenævnet i skrivelse af 10. januar 1989 og i skrivelse af 19. maj 1989 anerkendt, at de nævnte forretninger, som Valuta og Rente Aktieselskabet driver, er omfattet af begrebet "spekulationsforretninger", defineret som nævnt i Finanstilsynets afgørelse. Klageren har gjort gældende, at forbudet i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 4, der forbyder funktionærer for egen regning at deltage i spekulationsforretninger, ikke kan udvides til tillige at omfatte en bankfunktionærs køb af aktier i det foreliggende investeringsselskab. Formålet med § 19, stk. 4 i bank- og sparekasseloven er at forhindre aktiv spekulation, herunder gennem andre f.eks. en vekselerer, hvorved bankfunktionæren udnytter den eventuelle interne viden han har opnået om de pågældende selskaber, at undgå interessekonflikter der ville kunne opstå bank og kunde imellen, og at hindre at en bankfunktionær pådrager sig økonomisk tab med risiko for økonomisk afhængighed, som vil lægge hindringer i vejen for varetagelse af bankens og kundens interesser. I det foreliggende tilfælde er ingen af de nævnte risici til stede fordi klageren alene har erhvervet 1 o/oo af aktiekapitalen for egne opsparede midler. Han er herefter uden nogen indflydelse på de investeringer, der foretages. Investeringen er passiv på samme måde som ved køb af aktier i andre selskaber. Spørgs-

målet om køb for egne eller lånte midler indgår efter retspraksis i bedømmelsen af omfanget af § 19, stk. 4. Det samme gælder risikoen, størrelsen af det økonomiske tab og den pågældendes formueforhold. Klageren risikerer et tab på 5% af indskuddet og normal forrentning af det indskudte beløb i 5 år. Forbudet vil efter Finanstilsynets fortolkning forhindre ethvert køb af aktier i selskaber, hvor en del af virksomheden består i spekulation.

Det fremgår af det medsendte prospekt for udbydelse for 50 mio. kr. aktier (kurs 105) i Valuta og Rente Aktieselskabet, vedtægten for selskabet og administrationsaftalen mellem selskabet og vekselererfirmaet Henrik Holm-Hansen bl.a., at det nye selskabs hovedformål er køb og salg af valuta på termin gennem vekselererfirmaet Henrik Holm-Hansen. Det er nævnt, at selskabets kapital ved investeringer belånes 10 gange, men vedtægterne indeholder ingen begrænsninger i gearingen. Det følger heller ikke af vedtægten, at indskyderne - som hævdet af klageren - alene risikerer et tab på 5% af aktieindskuddet, idet vedtægterne alene bestemmer, at det er formålet at placere "egenkapital" i danske statsobligationer eller på aftalekonti samt aktiebesiddelse i datterselskaber. Selskabets bankforbindelse er efter det oplyste Aktivbanken A/S, hvor klageren har ansættelse."

Ankenævnet udtalte:

Bestemmelsen i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 4 indeholder ikke adgang til administrativt at fastsætte de nærmere grænser for forbudet, der er sanktioneret ved straf efter lovens § 54. Dette spørgsmål henhører under domstolene og afgøres på grundlag af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag. Derfor finder nævnet ikke grundlag for på forhånd at afgive bindende udsagn om, hvorvidt forbudet i bank- og sparekasselovens § 19, stk. 4 vil være overtrådt ved køb af aktier i det nævnte selskab.

D. Andre spørgsmål.

17) Kendelse af 17. november 1989. 89-26.824.

Godkendt . at sparekasse anvendte navnet "Sparbank"
A/S ved overgang til Aktieselskab - spørgsmål om bankforenin-
gen var klageberettiget.

(Ellen Andersen, Merete Cordes og Niels Larsen).

Den Danske Bankforening klagede over, at Finanstilsynet havde meddelt en sparekasse, at navnet "... Sparbank ..." A/S måtte kunne forventes godkendt for det selskab, der i forbindelse med sparekassens eventuelle overgang til aktieselskabsform skulle videreføre sparekassens virksomhed. Bankforeningen fandt, at afgørelsen var i strid med bank- og sparekasseloven.

Sagen indeholdt desuden spørgsmålet om, hvorvidt foreningen kunne påklage afgørelsen, idet den ikke direkte vedrørte Den Danske Bankforening.

Den af Finanstilsynet til ankenævnet afgivne redegørelse af 19/9 1989 var sålydende:

"Det fremgår af bank- og sparekasselovens § 52g, stk. 1, at et aktieselskab, som i medfør af reglerne i kapitel 12b, overtager en sparekasse, er berettiget til at betegne sig som sparekasse, idet dog ordet "aktieselskab" eller deraf dannede forkortelser skal tilføjes navnet.

Ifølge stk. 2 finder reglerne for banker i øvrigt anvendelse på aktieselskabet.

Det er tilsynets opfattelse, at det må følge af de nævnte bestemmelser, at aktieselskabet ikke har pligt til at anvende betegnelsen "sparekasse", men kan vælge i medfør af lovens § 2, at benytte betegnelsen "bank".

Med hensyn til ordet "sparebank" eller "sparbank" bemærkes, at denne betegnelse ikke hidtil har været benyttet af noget pengeinstitut. Indtil 1. januar 1975, da bank- og sparekasseloven afløste de hidtidige love om henholdsvis banker og sparekasser, var dette udelukket i henhold til bestemmelsen i sparekasselovens § 1, stk. 4, hvori det blandt andet hed:

"Virksomheder, der ikke omfattes af denne lov, må ikke i deres benævnelse eller til betegnelse af virksomheden benytte ord, som er egnet til at fremkalde det indtryk, at de driver sparekassevirksomhed; i særdeleshed må ordsam-

mensætninger, der indeholder ordet "spare", ikke anvendes af virksomheder, som ikke er undergivet tilsyn af sparekasseinspektøren."

Tilsynet har ikke efter bestemmelsens ophævelse tidligere haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om anvendelsen af ordet "spar(e)bank", da spørgsmålet ikke har været rejst, men man har på en forespørgsel herom i forbindelse med en sparekasses omdannelse til aktieselskab ikke fundet holdepunkter i loven for at nægte godkendelse af navnet.

Banker har i talrige tilfælde gennem tiderne i tilknytning til ordet "bank" anvendt betegnelser til tilkendegivelse af bankens særligt målrettede virksomhed bestemt af blandt andet hovedformål, erhvervsgruppe og ejerforhold, som f.eks. "låne-", "diskonto-", "handels-", "landbrugs-", "håndværker-" og så videre. Betegnelser af denne art forefindes som bekendt stadig.

At betegne et pengeinstitut som "spar(e)bank" må antages at tilsigte en sådan tilkendegivelse. Med betegnelsen "spar(e)bank" benyttes et almindeligt anvendt ord i det danske sprog, som efter tilsynets opfattelse lige så lidt som f.eks. "låne" kan forbydes anvendt i den nævnte sammenhæng. De af Den Danske Bankforening fremdragne eksempler findes da heller ikke at være relevante i denne forbindelse, idet der ikke er tale om anvendelse af ordet "sparekasse". Tilsynet er naturligvis enig i, at et pengeinstitut ikke kan betegne sig som "bankandelskasse" eller "banksparekasse", som nævnes som eksempler i foreningens skrivelse. Det er der imidlertid ikke tale om her. En sammensætning som "andelsbank" benyttes som bekendt og må i denne sammenhæng være egnet til sammenligning med, og en yderligere begrundelse for en accept af sammensætningen "spar(e)bank".

Ankenævnet udtalte:

Det tiltrædes, at Den Danske Bankforenings interesse i sagens udfald er af en sådan intensitet, at foreningen må anses for kompetent til at påklage afgørelsen til ankenævnet.

Idet ankenævnet i det hele kan tilslutte sig Finanstilsynets ovenfor citerede udtalelse i redegørelsen af 19. september 1989 til ankenævnet, stadfæstes tilsynets påklagede afgørelse af 24. februar 1989.

II. Lov om forsikringsvirksomhed.

18) Kendelse af 15. juni 1989. 88 - 25.289.

Direktør for forsikringselskab nægtet tilladelse til at drive advokatvirksomhed.

(Merete Cordes, Børge Dahl og Ebbe Christensen).

Efter lov om forsikringsvirksomhed § 90, stk. 4, må direktører i forsikringselskaber ikke drive selvstændig erhvervsvirksomhed uden Finanstilsynets tilladelse. Klageren K, der var ansat i et forsikringselskab, havde advokatbestalling og drev i et vist, begrænset omfang virksomhed som advokat ved siden af sin ansættelse i forsikringselskabet. I forbindelse med udnævnelse af K til direktør i selskabet henvendte K sig til Finanstilsynet om mulighederne for at fortsætte advokatvirksomheden. K gjorde principalt gældende, at det begrænsede advokatarbejde, han udførte, ikke kunne anses for selvstændig erhvervsvirksomhed i relation til den nævnte bestemmelse og derfor ikke krævede tilladelse fra Finanstilsynet. Subsidiært søgte han om tilladelse til at fortsætte virksomheden.

Om arten og omfanget af K.s advokatforretninger oplyste han, at de faldt i to grupper. Den ene gruppe bestod af sager, der havde tilknytning til selskabets forsikringsvirksomhed, navnlig tilfælde, hvor der var rejst sag mod personer eller virksomheder, der har ansvarsforsikring i selskabet, og hvor selskabet således er den reelle part. Antallet af sådanne sager havde på 5 år været ialt ca. 30. K modtog intet honorar for disse sager ud over sin faste løn i selskabet. Den anden gruppe sager bestod af advokatopgaver uden tilknytning til selskabets forsikringsvirksomhed for nogle af selskabets samarbejdspartnere. Antallet af disse sager havde i løbet af 5 år været ialt ca. 5 med et samlet honorar på ca. 20.000 kr.

Finanstilsynet meddelte, at udførelse af den førstnævnte gruppe sager ikke kunne betegnes som selvstændig erhvervsvirksomhed. Tilsynets tilladelse var derfor ikke nødvendig, for at K fortsat kunne påtage sig disse sager. Derimod måtte udførelse af den sidstnævnte gruppe sager betragtes som selvstændig er-

hvervsvirksomhed. Da der var en fare for interessekonflikter, ville Finanstilsynet ikke give dispensation til disse sager.

For Erhvervsankenævnet vedrørte klagesagen alene den sidstnævnte sagsgruppe. K fastholdt sit principale synspunkt, at tilladelse ikke er nødvendig. Subsidiært gjorde han gældende, at risikoen for interessekonflikter i sager, hvor forsikrings-selskabet ikke er indblandet, er helt teoretisk.

Finanstilsynet fastholdt, at tilladelse er nødvendig, og at der er en reel risiko for interessekonflikter. Herom udtalte tilsynet:

"Finanstilsynet finder, at risikoen for interessekonflikter vil være større ved en advokatvirksomhed på grund af sagernes mangeartethed end i de tilfælde, hvor en direktør er tilknyttet en virksomhed med et bestemt formål. Ved advokatvirksomhed vil der kunne opstå interessekonflikter, hvis klienten har interesser stridende mod forsikringsselskabets. Derudover vil der f.eks. kunne være tale om låne- eller forsikringsforhold for klienter, hvor forsikringsselskabet er låne- eller forsikringsgiver. Specielt ved advokatopgaver for andre af et forsikringsselskabs samarbejdspartnere vil der kunne foreligge konflikter ved overvejelser om f.eks. fortsættelse af samarbejdet."

Ankenævnet henviste til, at det af forarbejderne til den pågældende lovbestemmelse fremgår, at tilladelse ikke bør gives, hvis der er fare for interessekonflikter.

Derefter udtalte ankenævnet:

Som sagen foreligger til bedømmelse for ankenævnet, vedrører den alene de advokatopgaver, der ikke har tilknytning til forsikringsvirksomheden. Ankenævnet finder, at den beskrevne virksomhed som advokat - der udløser særlige forpligtelser efter retsplejeloven - må betragtes som udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed, uanset virksomhedens begrænsede omfang og noget lejlighedsprægede karakter. Ankenævnet kan derfor tiltræde, at Finanstilsynet har anset denne del af advokatvirksomheden for omfattet af lov om forsikringsvirksomhed § 90, stk. 4.

Ankenævnet må endvidere være enig med Finanstilsynet i, at

der ved udøvelsen af denne virksomhed er en sådan risiko for interessekonflikter, at tilladelse efter den nævnte bestemmelse ikke bør gives.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

19) Kendelse af 29. juni 1989. 88-34.157.

Vilkår for anbringelse af en pensionsforsikringspuljes formue. (Ellen Andersen, Børge Dahl, Holger Dock, Kåre Dullum og Ebbe Christensen).

Forsikringsselskabet K ønskede at oprette en særlig pensionsforsikringsordning - kaldet "sampension" - der skulle gøre det muligt for en gruppe af forsikringstagere - typisk de ansatte i en virksomhed - at samle deres pensionsforsikringer i en særskilt pulje, hvis midler investeres i fællesskab. Hver pulje skulle have egen formue og udgøre en selvstændig enhed med hensyn til omkostninger, risikoforløb og investeringer. Ordningen skulle bl.a. gøre det muligt for de ansatte i en virksomhed at investere en del af deres pensionsmidler i virksomheden.

Finanstilsynet stillede som vilkår for at godkende en sådan ordning, at hver enkelt pulje skal overholde de samme begrænsninger for anbringelse af formuen, som gælder for et forsikringsselskab som helhed.

Ankenævnets kendelse er sålydende:

Advokat A har på vegne K i skrivelse af 3. august 1988 klaget over Finanstilsynets afgørelse i skrivelse af 7. juli 1988 (j.nr. L 299 a - 15). Afgørelsen vedrører vilkårene for godkendelse af et nyt forsikringsprodukt, kaldet: "Sampension".

Sagens omstændigheder er følgende:

Ved skrivelse af 16. oktober 1987 suppleret med skrivelse af

2. juni 1988 og mundtlige forhandlinger har K ansøgt om godkendelse af et nyt produkt, "Sampension", som K ønsker at markedsføre. Godkendelse af dette produkt forudsætter bl.a., at K's koncession udvides til at tegne forsikringer efter forsikringsklasse III (jf. bekendtgørelse nr. 454 af 10. september 1981 § 8). Dette spørgsmål og en række detailspørgsmål vedrørende produktet er efter parternes aftale udskudt på afgørelse af nogle principielle spørgsmål, der er afgørende for produktets udformning.

I den påklagede skrivelse har Finanstilsynet truffet afgørelse om disse principielle spørgsmål. Klageren har som ovenfor anført indbragt afgørelsen for Erhvervsankenævnet den 3. august 1988. Under den skriftlige forberedelse for ankenævnet har Kammeradvokaten på Finanstilsynets vegne afgivet indlæg af 28. oktober 1988 og 15. februar 1989, og klagerens advokat et indlæg af 19. december 1988. Sagen har derefter været mundtligt forhandlet for ankenævnet den 9. juni 1989.

Hvad er Sampension.

Sampension skal gøre det muligt for en række forsikringstagere at samle deres pensionsforsikringer i en pulje, hvis midler investeres i fællesskab. Gruppen af forsikringstagere vil typisk være de ansatte i en virksomhed, og ordningen skal i så tilfælde gøre det muligt at investere en del af midlerne i den pågældende virksomhed. Ordningen står dog åben for enhver gruppe, der kan samle det fornødne antal forsikringstagere. For at der kan etableres en pulje, skal præmiebetalingen som hovedregel være mindst 4 mill. kr. årligt.

Hver sampensionspulje skal udgøre en selvstændig enhed med hensyn til omkostninger, risikoforløb og investeringer. Hver pulje skal således have sin egen formue, der administreres og investeres særskilt.

Den enkelte puljes formue opdeles i en "forsikringsfond" og en "overskudsfond". I forsikringsfonden indgår en forlods rentetilskrivning på 3% p.a., der garanteres af K. Endvidere

indgår et eventuelt overskud vedrørende puljens omkostninger i forsikringsfonden. I overskuds-fonden indgår puljens øvrige overskud, d.v.s. forrentning ud over 3% p.a. samt et eventuelt overskud i risikoforløbet. Overskuds-fonden kan dog ikke overstige 25% af puljens samlede formue. Når overskuds-fonden er nået op på denne størrelse, fordeles et eventuelt yderligere overskud på de enkelte forsikringer som bonus og overføres dermed til forsikringsfonden.

Midlerne i forsikringsfonden tænkes investeret i overensstemmelse med reglerne i lov om forsikringsvirksomhed (nu) § 128 (se herom nedenfor). Midlerne i overskuds-fonden betragtes derimod som frie midler, der kan investeres uafhængigt af anbringelsesreglerne i nævnte lov. Overskuds-fondens midler kan således investeres i den virksomhed, hvori puljedeltagerne eventuelt er ansat, i beboelsesejendomme eller ferieboliger til deltagerens brug og iøvrigt i mere risikobæftede aktiver.

For hver pulje oprettes en investeringskomite bestående af 3 - 5 personer, f.eks. udpeget af de ansatte og vedkommende virksomhed. Denne komite udgør sammen med repræsentanter for K et investeringsråd, som fastlægger investeringsstrategien. Rådet er kun rådgivende, idet K har vetoet i rådet.

Det karakteristiske for pensionsordningen er således, at en del af overskuddet i hver pulje ikke fordeles på de enkelte forsikringer som bonus, men samles i en overskuds-fond. På denne måde opnår man at kunne opsamle en fri formue, der forudsættes investeret uafhængigt af anbringelsesreglerne i lov om forsikringsvirksomhed.

Lovgrundlaget

Den påklagede afgørelse er truffet på grundlag af lov om forsikringsvirksomhed (i det følgende LFV), lovbekendtgørelse nr. 127 af 23. marts 1984, således som denne lov er ændret senest ved lov nr. 852 af 23. december 1987. Efter lovens § 9 kræves en koncession fra Finanstilsynet for at kun-

ne drive forsikringsvirksomhed. Lovens §§ 29 ff. indeholder nærmere bestemmelser vedrørende ansøgning om koncession. Efter §§ 30 - 31 skal Finanstilsynet således bl.a. godkende et forsikringsselskabs almindelige forsikringsbetingelser og tekniske grundlag, før koncession gives. Efter § 33 skal også ændringer heri godkendes. Disse bestemmelser danner således hjemmelen for, at etablering af et nyt produkt som samspension kræver Finanstilsynets godkendelse.

Efter LFV § 133 skal et livsforsikringsselskab i sin statusopgørelse under passiverne optage en forsikringsfond, der består af:

1) Erstatningsreserven:

Forsikringsbeløb, der er anmeldt eller forfaldne, men endnu ikke udbetalte. Denne reserve er ved livsforsikring af begrænset størrelse og uden interesse for denne sag.

2) Præmiereserven:

Den samlede værdi af alle løbende forsikringer, opgjort som forskellen mellem kapitalværdien af selskabets forpligtelser efter forsikringerne og kapitalværdien af de fremtidige nettopræmier.

LFV § 135 indeholder nærmere regler om anbringelse af de midler, der er afsat til dækning af forsikringsfonden. I stk. 1 opregnes hvilke typer aktiver, fondens midler kan anbringes i. Efter stk. 2 kan indtil 25% af midlerne dog anbringes på anden måde end foreskrevet i stk. 1. Stk. 3 indeholder en dispensationshjemmel for Finanstilsynet.

Efter § 135 a må et livsforsikringsselskabs investeringer i en enkelt virksomhed (eller i virksomheder, der risikomæssigt må betragtes som en enhed) ikke overstige 1% af forsikringsselskabets samlede passiver.

Ved lov nr. 325 af 24. maj 1989, der trådte i kraft den 28. maj 1989, er lov om forsikringsvirksomhed blevet ændret. Ved ændringen er bestemmelsen i § 133 ophævet og erstattet af en generel bestemmelse i § 123, hvorefter Finanstilsynet kan

fastsætte regler om udarbejdelsen af et forsikringsselskabs årsregnskab, herunder om opgørelse og værdiansættelse af de forsikringsmæssige hensættelser. Finanstilsynet har under sagen oplyst, at man agter at fastsætte bestemmelser, der bl.a. indeholder en regel, svarende til de hidtidige i § 133.

§ 135 er erstattet af § 128. Efter denne bestemmelses stk. 1 skal mindst 60% af livsforsikringshensættelserne (der svarer til den tidligere lovs begreb: forsikringsfonden) være anbragt i de typer aktiver, som opregnes i bestemmelsen. Stk. 2 indeholder en dispensationshjemmel, der svarer til den tidligere § 135, stk. 3.

§ 135 a er afløst af § 129. Grænsen for anbringelse i en enkelt virksomhed er forhøjet til 2%, og bestemmelsen er også iøvrigt omformuleret. I § 129, stk. 3, er det bestemt, at begrænsningen til 2% ikke finder anvendelse på aktiver efter § 128, stk. 1, eller på aktiver, der efter Finanstilsynets skøn frembyder tilsvarende sikkerhed.

LFV har siden 1980 foruden forsikringsselskaber, herunder livsforsikringsselskaber, også omfattet de såkaldte "tværgående" pensionskasser (pensionskasser, der er knyttet til et bestemt fag eller branche, modsat firmapensionskasser, der er knyttet til en enkelt virksomhed eller koncern).

Firmapensionskassernes forhold har hidtil været reguleret af lov om tilsyn med pensionskasser (lovbekendtgørelse nr. 4 af 12. januar 1984 med senere ændringer). Samtidig med de ovenfor nævnte ændringer i LFV blev der som lov nr. 326 af 24. maj 1989 givet en ny lov om tilsyn med firmapensionskasser. Denne lov indeholder i §§ 46 og 47 bestemmelser, der svarer til LFV §§ 128 og 129 og således indeholder de samme procentuelle begrænsninger, henholdsvis 60% og 2%.

Finanstilsynets krav.

I den påklagede skrivelse har Finanstilsynet stillet følgende principielle krav til godkendelse af en samfinansord-

ning:

- 1) Overskudsfonden skal betragtes som en del af forsikringsfonden. Dette krav skal forstås således, at ikke blot de enkelte puljers "forsikringsfond", men også de enkelte puljers "overskudsfond" skal indgå i den forsikringsfond, der efter LFV § 133 skal beregnes for K's samlede virksomhed - nu den tilsvarende livsforsikringshensættelse.
- 2) Højst 25% af en puljes midler må investeres i andre aktiver end de i LFV § 135, stk. 1, nævnte.
- 3) Højst 1% af en puljes midler må investeres i en enkelt virksomhed, herunder i den virksomhed, hvortil ordningen er knyttet.

Finanstilsynet har under den mundtlige forhandling meddelt, at de under 2) og 3) nævnte procentsatser som en konsekvens af den ovenfor omtalte lovændring ændres til henholdsvis 40% og 2%, ligesom henvisningen til LFV § 135, stk. 1, ændres til en henvisning til § 128, stk. 1.

Finanstilsynet har endvidere oplyst, at henvisningen til § 128 tillige omfatter en henvisning til dispensationshjemmel i § 128, stk. 2, således at tilsynet i det enkelte tilfælde efter ansøgning vil kunne tillade, at mere end 40% af en puljes midler anbringes i andre aktiver end opregnet i stk. 1. Også reglen i § 129, stk. 3, vil kunne anvendes tilsvarende på sampensionsordninger.

Der er også iøvrigt under sagen enighed om, at ankenævnets afgørelse skal træffes på grundlag af den nugældende lov.

Parternes påstande.

Klageren har under den mundtlige forhandling nedlagt følgende påstand:

"Finanstilsynet tilpligtes at anerkende, at en sampensionsordnings overskudsfond ikke udgør en del af K's forsikringsfond/livsforsikringshensættelser,

at midlerne i en sampensionsordnings overskudsfond kan investeres i andre aktiver end de i LFV § 128, stk. 1, nævnte, også selvom der derved investeres mere end 40% af puljens samlede midler, herunder overskudsfonden, i andre aktiver end de i § 128, stk. 1 nævnte, samt at overskudsfondens midler kan anbringes i en enkelt virksomhed, herunder også den hvori ordningens deltagere er ansat, selvom investeringen i form af ejer- eller lånekapital overstiger 2% af sampensionsordningens midler."

Finanstilsynet har påstået afgørelsen stadfæstet med de ændringer, som følger af det af tilsynet foran anførte.

Parternes argumentation.

Klageren har vedrørende Finanstilsynets hjemmel til at træffe den påklagede afgørelse principalt anført, at LFV blandt betingelserne for at give koncession til et livsforsikrings-selskab intet nævner om anbringelsen af midlerne. Der er i lovens (nu) §§ 128 og 129 udtømmende gjort op med hvilke begrænsninger, der skal gælde for anbringelsen, og Finanstilsynet har ikke været berettiget til at lade dette forhold indgå i afgørelsen af, om koncession skal gives til sampensionsordningen.

Subsidiært har klageren anført, at reglerne i LFV § 128 og § 129 efter deres indhold alene gælder for K's samlede midler. Finanstilsynet har imidlertid opstillet tilsvarende krav for den enkelte sampensionspulje. Finanstilsynet har herved undladt at foretage den konkrete, skønsmæssige helhedsvurdering af den foreslåede ordning, som tilsynet efter LFV har pligt til at foretage, og har i stedet opstillet en fast regel vedrørende et enkelt punkt i ordningen. Afgørelsen må derfor tilsidesættes som ugyldig efter de forvaltningsretlige grundsætninger.

Særlig vedrørende det af Finanstilsynet under 1) stillede krav har klageren gjort gældende, at puljens medlemmer alene har ret til en forholdsmæssig andel af den overskudsfond der til enhver tid måtte være i den pågældende pulje. Der foreligger således ikke noget krav på et bestemt beløb. Andelens størrelse kan først beregnes, når en udbetaling bli

ver aktuel, enten fordi forsikringen bliver virksom eller ved udtræden. Et krav - eller snarere en forventning - af denne ubestemte karakter kan ikke anses for en forpligtelse for selskabet, der er omfattet af den tidligere § 133 om forsikringsfonden, nu de kommende regler om livsforsikringshensættelserne. Overskuds-fonden må i den relation sidestilles med en bonusudligningsfond, der heller ikke skal medregnes i forsikringsfonden/livsforsikringshensættelserne.

Vedrørende de under 2) og 3) nævnte krav har klageren navnlig henvist til, at adgangen til friere investering efter forslaget er begrænset til overskuds-fonden, der højst kan udgøre 25% af fondens samlede formue. Forsikringsfonden - og dermed "selve pensionstilsagnet" - er afdækket efter de almindelige investeringsregler i LFV. Det er også kun forsikringsfonden, der er garanteret af K. Overskuds-fonden består som oven for anført ikke af midler, som forsikringstagerne har noget retligt krav på, men alene af midler, som forsikringstagerne kan have en større eller mindre forventning til. Med denne begrænsning og under hensyn til forsikrings-selskabets almindelige pligt til forsvarlig forvaltning er den foreslåede frie investeringsadgang forsvarlig. Den foreslåede ordning vil give en samfundsmæssig ønskværdig mulighed for øget investering i erhvervsvirksomhederne og vil muliggøre indførelse af medarbejderindflydelse og overskudsdeling gennem forsikring.

Klageren har endvidere henvist til, at man på andre områder har tilladt lignende ordninger. Således er der ved skatteministeriets bekendtgørelse nr. 732 af 17. oktober 1986, som ændret ved bekendtgørelse nr. 454 af 25. juli 1988, åbnet mulighed for, at man ved rateopsparinger i pensionsøjemed i pengeinstitutter som led i et ansættelsesforhold kan anbringe indtil 50% af de opsparede midler i børsnoterede aktier, herunder også i aktier i den virksomhed, hvori arbejdstageren er ansat. Det må være rimeligt, at forsikrings-selskaberne får adgang til at tilbyde tilsvarende ordninger.

Finanstilsynet har heroverfor anført, at tilsynet efter LFV har den fornødne hjemmel til at træffe den foreliggende af-

gørelse. Sompensionsordningen er en nydannelse i Danmark, som ikke er forudset i LFV. Ved godkendelse efter LFV §§ 31 og 33 af en sådan nydannelse må Finanstilsynet være berettiget til at opstille regler, der har til formål at sikre, at investeringerne er forsvarlige og i overensstemmelse med principperne i LFV. Tilsynet har herved også henvist til, at det i motiverne til 1989-ændringen af LFV vedrørende § 31 bl.a. anføres, at tilsynet ved godkendelse af forsikringsordninger, der er knyttet til et ansættelsesforhold, også kan tage hensyn til de ansattes interesser.

Som begrundelse for det under 1) stillede krav har Finanstilsynet anført, at overskudsfondens størrelse, og dermed den enkelte forsikringstagers andel i denne, til enhver tid vil kunne beregnes beløbsmæssigt. Kravet på andel i overskudsfonden er en policebestemt ret for den enkelte forsikringstager og en tilsvarende forpligtelse for selskabet. Forpligtelsen skal derfor indgå i beregningen af K's samlede forsikringsfond/livsforsikringshensættelser. Overskudsfonden adskiller sig afgørende fra en bonusudligningsfond, som først skal uddeles efter selskabets nærmere bestemmelse.

Som begrundelse for de under 2) og 3) nævnte krav har Finanstilsynet henvist til hensynet til at beskytte forsikringstagerne. En ordning, der giver adgang til at investere i "egen" virksomhed, indebærer særlig risici. Efter LFV og lov om tilsyn med firmapensionskasser må en virksomhed ikke give sine ansatte pensionstilsagn, uden disse er afdækket i et forsikringsselskab eller en pensionskasse. Et af hovedformålene med disse love er at sikre, at midlerne er til stede, når pensionen bliver aktuel. Investeringsbegrænsningerne i LFV er et væsentligt led i sikringen af dette formål.

Når man vil oprette sampensionspuljer med særskilt administration og særskilt formue, bør administrationen af disse puljer være undergivet samme begrænsninger, ellers tilside-sættes lovens formål. Der bør derfor opstilles procentuelle begrænsninger, der svarer til begrænsningerne i LFV §§ 128 og 129, og disse begrænsninger bør beregnes af puljens mid-

ler taget under eet, uanset den opdeling i en overskudsfond og en forsikringsfond, man har foretaget i den foreslåede ordning.

Finanstilsynet har yderligere henvist til, at den enkelte deltager i en sampensionspulje er undergivet de beslutninger om investeringer, der træffes af puljens ledelse. Disse beslutninger kan muligt være påvirket af andre hensyn end hensynet til at skaffe den enkelte deltager størst mulig sikkerhed for hans pensionstilsagn. Herved adskiller sampensionsordningen sig afgørende fra individuelle, personlige ordninger, herunder den af klageren nævnte ratepensionsordning.

Ankenævnet udtaler:

Det tiltrædes, at Finanstilsynet i LFV har hjemmel til at opstille krav vedrørende anbringelsen af midlerne som vilkår for at give koncession til en ordning som den ansøgte. Ankenævnet finder ikke, at Finanstilsynet herved har tilsidesat nogen forvaltningsretlig regel eller grundsætning.

Den beløbsmæssige størrelse af den enkelte forsikringstagers andel i overskuds-fonden kan til enhver tid beregnes helt eksakt. Forsikringstagerens krav på andelen udløses, når forsikringsbegivenheden indtræder, eller når forsikringstageren udtræder af ordningen, uden at nogen beslutning fra selskabets side er nødvendig hertil. Kravet må derfor anses for en forpligtelse for selskabet af en så bestemt karakter, at den er omfattet af den hidtidige bestemmelse i LFV § 133 om forsikringsfonden, nu de forventede administrative regler om livsforsikringshensættelserne. Ankenævnet kan herefter tiltræde det af Finanstilsynet under 1) stillede krav.

Den foreslåede sampensionsordning er et brud med den grundsætning, der hidtil har været almindeligt gældende for dansk livsforsikringsvirksomhed, nemlig at hele forsikringsbestanden i samme selskab forrentes på ensartet måde. Ankenævnet kan i princippet acceptere, at denne grundsætning nu fraviges, ved at der etableres særskilte investeringspuljer for grupper af forsikringstagere. Ved vurderingen af hvilke

krav, der må stilles til sådanne ordninger ud fra hensynet til forsikringstagernes sikkerhed for, at midlerne er til stede, når forsikringen bliver aktuel, må ankenævnet lægge vægt på, at der ved to love, der er vedtaget for ganske nylig, er taget stilling til hvilke begrænsninger, der skal gælde for henholdsvis livsforsikringselskaber og pensionskassers anbringelse af deres midler. Selvom disse bestemmelser efter deres ordlyd ikke umiddelbart gælder for midlerne i den enkelte sampensionspulje, men kun for forsikringselskabet som helhed, finder ankenævnet, at de nu vedtagne lovbestemmelser må tages som et almindeligt udtryk for hvilken anbringelse, man fra lovgivningsmagtens side anser for forsvarlig. Ankenævnet finder det derfor rigtigt, at man opstiller tilsvarende begrænsninger, når en del af et forsikringselskabs formue ønskes udskilt til særskilt administration og investering, således som det sker ved den foreslåede sampensionsordning.

Ankenævnet har herved også lagt vægt på, at man, hvis klagerens påstand tages til følge, ved at oprette en sampensionsordning kunne opnå en friere adgang til at investere, herunder til at investere i egen virksomhed, end man kunne opnå ved at oprette en firmapensionskasse.

Ankenævnet kan derfor også tiltræde de af Finanstilsynet under 2) og 3) stillede krav, således som disse er ændret ved Finanstilsynets tilkendegivelser under den mundtlige forhandling. Ankenævnet har herved bemærket sig, at også dispensationsbestemmelserne i LFV § 128, stk. 2, og § 129, stk. 3, vil være tilsvarende gældende for sampensionsordningen.

Ankenævnet stadfæster herefter den påklagede afgørelse.

20) Kendelse af 26. oktober 1989. 88 - 55.419.

Afgrænsning mellem forsikring og vedligeholdelsesabonnement.
(Merete Cordes, Peter Erling Nielsen og Ebbe Christensen).

Et interessentskab tegnede abonnementskontrakter, hvorefter selskabet mod et fast årligt vederlag påtog sig at udskifte en beboelsesejendoms vinduesruder. Finanstilsynet meddelte selskabet, at tegning af sådanne abonnementskontrakter var forsikringsvirksomhed, og pålagde selskabet at afvikle virksomheden, således at forsikringsrisikoen blev afdækket i et registreret forsikringsselskab.

Over for Erhvervsankenævnet gjorde selskabet gældende, at der ikke var tale om en forsikring men om et vedligeholdelsesabonnement.

Finanstilsynet udtalte i sin redegørelse til ankenævnet bl.a.:

"Lov om forsikringsvirksomhed indeholder ikke nogen definition af forsikringsvirksomhed, og en sådan definition findes heller ikke i lovgivningen i øvrigt. En forsikringsaftale karakteriseres dog i praksis som en aftale om overtagelse (mod vederlag) af risikoen ved økonomisk tab ved en uvis begivenheds indtræden (udeblivelse). Det er endvidere en betingelse, at vederlaget kan beregnes statistisk.

Med henblik på at afgrænse forsikringsvirksomhed overfor abonnementsvirksomhed lægges vægt på, at abonnementsvirksomhed ikke går ud på at overtage risikoen for uvisse begivenheders indtræden, men derimod på at overtage risikoen for skaders indtræden som følge af slitage.

Der består endvidere forskel mellem abonnementsvirksomhed og forsikringsvirksomhed i måden, hvorpå skaden genoprettes. Ved abonnementskontrakter sker genoprettelse af tabet ved en ydelse i andet end penge, medens forsikringsydelsen i forsikringsvirksomhed erlægges som kontant erstatning. Dog accepteres netop ved etablering af en glasforsikringspolice, at genopretning af tabet sker ved naturalopfyldelse, d.v.s. isætning af ny rude."

Finanstilsynet anførte endvidere, at selskabet ifølge abonnementskontrakterne påtager sig at afholde udgifterne ved at udskifte itugåede vinduesruder. Reparationer af karme, der er tæret af råd, rust eller lignende, er efter kontrakterne ikke omfattet af abonnementet. Da vinduesruder hovedsagelig påføres skade ved uvisse begivenheders indtræden og ikke som følge af

slitage, fastholdt Finanstilsynet, at selskabets virksomhed består i at dække udgifter, der opstår ved hændelige skader, og derfor må betegnes som forsikring.

Ankenævnet tiltrådte af de grunde, som Finanstilsynet havde anført, at klagerens virksomhed måtte betragtes som forsikringsvirksomhed. Udøvelse af forsikringsvirksomhed kræver efter lov om forsikringsvirksomhed en koncession fra Finanstilsynet, men selskabet ville ikke kunne få en sådan koncession, allerede fordi forsikringsvirksomhed efter loven ikke kan drives af et interessentskab. Ankenævnet kunne derfor tiltræde, at Finanstilsynet havde pålagt selskabet at afvikle sin virksomhed og stadfæstede den påklagede afgørelse.

21) Kendelse af 15. november 1989. 88 - 53.218.

Beregnet bonus kan ikke fratrækkes i præmien for samme år. (Ellen Andersen, Kirsten West Andersen, Børge Dahl, Kåre Dullum og Ebbe Christensen).

Forsikringsselskabet K ønskede for en vis type forsikringer at kunne opkræve præmien således, at den beregnede og efter selskabets bonusregulativ godkendte bonus fratræktes i præmier for samme år. Præmien betales helårsvis forud.

Ankenævnets kendelse er sålydende:

K (et gensidigt livs- og pensionsforsikringsselskab) har i skrivelse af 22. november 1988 klaget over, at Finanstilsynet i skrivelse af 27. oktober 1988 (j. nr. L 1676 a - 216) nægtede at godkende, at selskabet ved visse forsikringer opkræver den årlige præmie således, at der i den beregnede præmie fratrækkes bonus for det pågældende år.

Sagens omstændigheder er følgende:

Ved skrivelse af 6. juli 1988 ansøgte K Finanstilsynet om godkendelse af, at selskabet tegner selvstændige risikoforsikringer - ophørende livsforsikringer og/eller invalideren-

ter - i forbindelse med kapitalopsparingsordninger i banken B mod en præmie, der består af den naturlige præmie med fradrag af den for vedkommende år beregnede bonus. Ved den "naturlige præmie" forstås den præmie, der svarer til årets risiko. Præmien vil således stige med forsikringstagerens stigende alder.

Forsikringsselskabets bonusregulativ, der er godkendt af Finanstilsynet, indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"For hver bonusgruppe fastlægges bonussatser for et kalenderår forud. Satserne vedtages af K's bestyrelse. Inden for et kalenderår kan bonusrenterne ændres af bestyrelsen. Bonusrenterne meddeles til og de øvrige satser godkendes af forsikringstilsynet." (nu: Finanstilsynet).

Den ansøgte ordning ønskes nærmere udformet således, at der for hvert år beregnes den naturlige præmie efter det for selskabet gældende beregningsgrundlag (1. ordens grundlaget). Størrelsen af denne præmie (1. ordens præmien) og af bonus for det kommende og de efterfølgende fire forsikringsår meddeles årligt til forsikringstageren med en bemærkning om, at det alene er bonus for det kommende år, der er bindende for selskabet. Ved opkrævningen af præmien, der betales helårsvis forud, fradrages bonus for det kommende forsikringsår.

Ved den påklagede skrivelse af 27. oktober 1988 meddelte Finanstilsynet, at det ansøgte ikke kunne godkendes.

Finanstilsynet havde allerede den 28. september 1988 mundtligt gjort selskabet bekendt med indholdet af afgørelsen, og selskabet ansøgte derefter i skrivelse af 4. oktober 1988 om godkendelse af en ordning, hvorefter et års bonus kan anvendes til at nedsætte det følgende års præmie. Ved en skrivelse ligeledes af 27. oktober 1988 tillod Finanstilsynet dette.

Efter lov om forsikringsvirksomhed, lovbekendtgørelse nr. 127 af 23. marts 1984 som ændret senest ved lov nr. 325 af 24. maj 1989, § 10, stk. 2, jf. §§ 30 og 33, skal et livs-

forsikringssselskabs almindelige forsikringsbetingelser og tekniske grundlag såvel som ændringer heri godkendes af Finanstilsynet. Ved godkendelsen skal Finanstilsynet efter lovens § 31 påse, at reglerne yder den enkelte forsikringstager og andre berettigede efter forsikringsaftalerne betryggende sikkerhed.

Klageren har over for ankenævnet i indlæg af 30. november 1988 og 7. marts 1989 gjort gældende, at bonussatserne efter de ovenfor gengivne bestemmelser i selskabets bonusregulativ fastsættes for et kalenderår forud, således at kun bonusrenterne kan ændres i årets løb. Da de foreliggende forsikringer er risikoforsikringer mod betaling af den naturlige præmie, sker der ikke nogen opsparing, og bonusrenten er derfor uden betydning. Omkostnings- og risikoelementerne i bonusberegningen er fastlagt endeligt ved årets begyndelse og afvigelser mellem det budgetterede og det faktiske forløb kan kun justeres ved beregningen af det kommende års bonus. Den bonus, der kan beregnes ved årets begyndelse, er således endelig og bindende for selskabet og godkendt af Finanstilsynet.

Da årets bonus er endelig og bindende allerede ved årets begyndelse, kan det ikke være i strid med principperne i lov om forsikringsvirksomhed at anvende bonus til reduktion af årets præmie. Der er i realiteten blot tale om at lade forsikringstageren betale netop den pris for forsikringen, som selskabet fuldt lovligt og uden forbehold kan oplyse ved årets begyndelse som den reelle pris.

Finanstilsynet har i en redegørelse for sagen af 23. januar 1989 (med notat af 18 sm.) og i en supplerende udtalelse af 18. april 1989 fastholdt den trufne afgørelse, som hviler på den forudsætning, at bonus skal optjenes, inden den kan godskrives forsikringstageren. Bonus hidrører fra et på forsikringsbestanden oparbejdet overskud, som opstår på grund af de sikkerhedsmargener, der anvendes ved præmiefastsættelsen. Det forhold, at de parametre, der ligger til grund for bonustildelingen, fastsættes for et år ad gangen, medfører ikke, at bonus kan anses for optjent ved årets begyndelse

Bonus optjenes først i takt med risiko- og omkostningsforløbet i forsikringstiden. Hvis den forudbetalte årspræmie reduceres med bonus for det forestående år - således som selskabet foreslår - vil det betyde, at forsikringstageren i forbindelse med præmiebetalingen modtager en bonus, der endnu ikke er optjent, og som han derfor endnu ikke er berettiget til. Forsikringerne vil fremstå som tegnet på det grundlag, der fremkommer, når de sædvanlige sikkerhedsmargener på 1. ordens grundlaget fjernes, det såkaldte 2. ordens grundlag. Det gør ingen ændring heri, at selskabet oplyser størrelsen af 1. ordens præmien over for forsikringstageren, idet det afgørende er den præmie, der skal betales.

Hvis selskabets ansøgning imødekommes, vil det få vidtrækkende præjudicerende virkninger, idet en godkendelse vil indebære en principiel accept af, at præmien for en livsforsikring kan fastsættes på et andet grundlag end 1. ordens grundlaget.

Ankenævnet udtaler:

Det følger af den foran nævnte bestemmelse i lov om forsikringsvirksomhed § 31, at præmien for en forsikring skal fastsættes således, at den giver forsikringstageren og andre berettigede betryggende sikkerhed. Der må derfor ved præmiefastsættelsen regnes med en vis sikkerhedsmargen, hvis størrelse er fastlagt i selskabets tekniske grundlag. Bonus fremkommer i det omfang, det efter forløbet af en forsikringsperiode viser sig, at de risici, som sikkerhedstillæggene skal imødegå, ikke blev aktuelle, men at omkostnings- og risikoforløbet blev som forventet. Bonus optjenes derfor begrebsmæssigt først i takt med forløbet af vedkommende periode. Bonus kan endvidere efter sin karakter først udbetales, når det efter udløbet af en periode kan konstateres, at der er optjent bonus. Det anførte gælder også, selv om størrelsen af den kommende periodes bonus - på grundlag af erfaringerne om omkostnings- og risikoforløbet i tidligere perioder - måtte være fastsat af selskabet og eventuelt godkendt af Finanstilsynet, idet en sådan fastlæggelse ifølge sagens natur altid må have en vis foreløbig karakter.

Ankenævnet kan derfor tiltræde, at Finanstilsynet har nægtet at godkende, at selskabet ved opkrævning af den årlige præmie for de i sagen omhandlede forsikringer fratrækker de for samme år fastsatte bonus.

Ankenævnet stadfæster herefter den påklagede afgørelse.

III. Lov om tilsyn med pensionskasser.

A. Genkøb og udbetaling af udtrædelsesgodtgørelse.

Bestemmelser om pensionskasser fandtes tidligere i lov nr. 18 af 11. maj 1935 om tilsyn med pensionskasser med senere ændringer (seneste lovebekendtgørelse nr. 4 af 12. januar 1984). Ved en lovændring i 1980 blev bestemmelserne om de såkaldte "tværgående" pensionskasser (pensionskasser, der er knyttet til et bestemt fag eller branche) overført til lov om forsikringsvirksomhed. 1935-loven omfattede herefter kun de såkaldte "firmapensionskasser" (pensionskasser, der er knyttet til en bestemt virksomhed).

De sager, der er blevet afgjort af Erhvervsankenævnet, har navnlig drejet sig om lovens regler om udtrædelsesgodtgørelser. Indholdet af reglerne er kort fortalt følgende:

Efter lovens § 9, stk. 1 og 2, har en person, der har været medlem af en pensionskasse, og som udtræder af kassen uden at få ret til pension, krav på en udtrædelsesgodtgørelse, der beregnes efter særlige regler. Hvis den udtrædende overgår til anden ansættelse, hvortil der er knyttet en pensionskassepension eller en forsikringsmæssig pension, skal udtrædelsesgodtgørelsen efter lovens § 9, stk. 3, overføres hertil. Er der ikke knyttet en sådan pensionsordning til den nye ansættelse eller får den pågældende ikke nyt arbejde - kan udtrædelsesgodtgørelsen udbetales kontant, hvis den pågældende ønsker det, og hvis godtgørelsen ikke overstiger gennemsnittet af "den pågældendes lønning (herunder tantieme og lignende)" for

de sidste tre år. (Om fortolkningen af dette udtryk se kendelse nr. 22). Er godtgørelsen større end den gennemsnitlige årsløn for de sidste tre år, kan den ikke udbetales kontant, men skal anvendes som indskud på en pensionsforsikring eller en livrente for den pågældende. Reglerne om kontant udbetaling kan dog i et vist omfang være fraveget i vedkommende pensionskasses vedtægter (jf. § 9, stk. 3, 3. og 4. punktum). Finanstilsynet kan undtagelsesvis tillade, at en udtrædelsesgodtgørelse anvendes på anden måde end ovenfor angivet (jf. kendelse nr. 25).

En pensionsforsikring eller en livrente, der er tegnet for en udtrædelsesgodtgørelse fra en pensionskasse, er båndlagt, idet den efter lovens § 18, stk. 2, ikke kan sælges, pantsættes eller tilbagekøbes (udbetales kontant) uden Finanstilsynets samtykke (jf. kendelserne nr. 23 og nr. 25).

Hvis en firmapensionskasse opløses, skal kassens formue fordeles mellem medlemmerne efter en af Finanstilsynet godkendt fordelingsplan, jf. lovens § 19. De formueandele, der tilkommer de enkelte medlemmer, behandles på samme måde som de udtrædelsesgodtgørelser, der tilkommer personer, som enkeltvis udtræder af en bestående pensionskasse. Anvendes formueandelen til tegning af en pensionsforsikring eller en livrente, er denne således også omfattet af båndlæggelsesbestemmelserne i § 18 (jf. kendelse nr. 24).

De nedenfor refererede sager er alle afgjort på grundlag af 1935-loven. Denne lov er imidlertid nu ophævet og afløst af lov nr. 326 af 24. maj 1989 om tilsyn med firmapensionskasser. Den nye lov indeholder ikke bestemmelser om udtrædelsesgodtgørelse og båndlæggelse svarende til § 9 og § 18 i 1935-loven. Disse forhold skal fremtidig reguleres i den enkelte pensionskasses pensionsregulativ, som skal godkendes af Finanstilsynet (jf. 1989-lovens §§ 11-13).

22) Kendelse af 3. marts 1989. 88 - 4.966.

Værdi af fri bolig og fri bil medregnet ved opgørelse af års løn efter pensionskasselovens § 9.

(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Ebbe Christensen).

Klageren K var ansat i et multinationalt selskabs danske afdeling og medlem af selskabets pensionskasse P. Fra sommeren 1985 til sommeren 1987 var han af selskabet udsendt til USA hvor han var beskæftiget ved selskabets hovedkontor i New York. Under opholdet i USA fik han løn fra Danmark og udstationeringsgodtgørelse. Selskabet betalte endvidere husleje for ham i USA og stillede en bil til hans rådighed.

Pr. 1. august 1987 blev K ansat i et andet firma i en stilling uden pensionsordning. Han udtrådte samtidig af selskabets pensionskasse. Pensionskassen havde beregnet hans udtrædelsesgodtgørelse til 869.628 kr. og hans samlede årsløn i de sidste tre år til 2.696.802 kr. I dette beløb indgik værdi af fri bolig og fri bil under opholdet i USA med 656.720 kr. efter K. egen opgørelse. Den gennemsnitlige årsløn var herefter 898.93 kr.

Under henvisning til, at udtrædelsesgodtgørelsen var mindre end gennemsnittet af hans løn for de sidste tre år, anmodede om at få udtrædelsesgodtgørelsen udbetalt kontant.

Finanstilsynet kunne ikke tillade dette, da værdien af fri bolig og fri bil under opholdet i USA efter tilsynets opfattelse ikke skulle medregnes ved opgørelsen af K.s årsløn. Udtrædelsesgodtgørelsen ville herefter overstige den gennemsnitlige årsløn, således at godtgørelsen skulle anvendes som indskud på en pensionsforsikring eller livrente. Som begrundelse henviste tilsynet til, at det efter tilsynets mangeårige praksis kun er den skattepligtige lønindkomst, der kan medregnes ved udregning af gennemsnitslønnen. K.s gage og udstationeringsgodtgørelse under udlandsopholdet var opgivet til skattevæsenet som en del af K.s skattepligtige indtægt, hvorimod husleje og biludgifter nok var oplyst over for skattevæsenet, men ikke som en del af den skattepligtige indtægt. Skulle værdien af fri bolig og fri bil beskattes her i landet, ville skattevæsenet

efter Finanstilsynets opfattelse have fastsat et skønnet beløb, der ville være væsentligt lavere end efter K.s opgørelse.

K henviste over for Erhvervsankenævnet bl.a. til, at lovteksten ikke anvender udtrykket "skattepligtig løn". Om sin opgørelse af værdien anførte K:

"Det kan oplyses, at jeg har beregnet fri bil til kr. 60.000 pr. år i alle tre år. Det svarer til det biltilskud, jeg fik fra (selskabet), umiddelbart før jeg rejste til USA i juni 1985. Endvidere vedlægger jeg kopi af min amerikanske huslejekontrakt, hvoraf det fremgår, at den månedlige husleje udgjorde \$ 2.200. Hertil kommer betaling af varme, el, vand m.v. Omregningen til danske kroner af ovennævnte beløb er sket til den enkelte måneds dollarkurs."

Om K.s skattemæssige forhold under udlandsopholdet var det oplyst, at han var skattepligtig her i landet efter kildeskattelovens § 1, men at bestemmelsen i ligningslovens § 33 A, stk. 1, medførte, at der ikke blev tale om skattebetaling.

Ankenævnet udtalte:

Under de foreliggende omstændigheder finder ankenævnet, at værdien af fri bolig og fri bil under opholdet i USA må anses for en del af klagerens lønning efter pensionskasselovens § 9, stk. 3. Der findes ikke i det fremkomne tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte den opgørelse af værdien heraf, som klageren selv har foretaget. Da udtrædelsesgodtgørelsen herefter ikke overstiger gennemsnittet af klagerens lønning for de sidste tre år, har klageren efter pensionskasselovens § 9, stk. 3, krav på at få udtrædelsesgodtgørelsen udbetalt kontant.

Ankenævnet ændrer derfor den påklagede afgørelse, således at den udtrædelsesgodtgørelse, der tilkommer klageren K fra Pensionskassen P, kan udbetaltes kontant.

23) Kendelse af 15. marts 1989. 88-4.969.

Nættet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolice. tegnet for udtrædelsesgodtgørelse fra pensionskasse.

(Kirsten West Andersen, Claus Gulmann og Ebbe Christensen).

Klageren K, der var født i december 1928, havde i 1961 i forbindelse med ophør af et ansættelsesforhold fået ret til en udtrædelsesgodtgørelse fra en firmapensionskasse. Godtgørelsen var så stor, at den ikke kunne udbetales kontant. K tegnede for udtrædelsesgodtgørelsen en pensionsforsikring, som omfattede alderspension og invalidepension, i et forsikringselskab. Alderspensionen skulle begynde at løbe fra den 1. december 1989. Policen indeholdt en bestemmelse om, at den ikke kunne genkøbes uden Finanstilsynets samtykke.

K ansøgte nu Finanstilsynet om tilladelse til at genkøbe policen. Hun oplyste, at hun og hendes mand, der havde drevet selvstændig virksomhed, ønskede at gå på efterløn, og at de havde behov for et engangsbeløb til betaling af gæld, såsom restskat og kassekredit, og til fornyelser i hjemmet. Endvidere anførte hun, at de løbende pensionsudbetalinger ville medføre nedsættelse af hendes efterløn.

Finanstilsynet afslog at give tilladelse til genkøb af policen. I sin redegørelse til Erhvervsankenævnet anførte tilsynet som begrundelse bl.a.:

"Om Finanstilsynets mangeårige praksis ved ansøgninger om genkøb af policer erhvervet for udtrædelsesgodtgørelser fra pensionskasser kan nævnes, at Finanstilsynet for sit vedkommende alene tillader genkøb af sådanne policer i enkeltstående tilfælde, da en videre adgang ellers ville gøre § 9 stk. 3 i pensionskasseloven illusorisk.

Såfremt der er tale om en police tegnet for en udtrædelsesgodtgørelse i overensstemmelse med den praksis, som anvendes i dag efter § 9, stk. 3, vil Finanstilsynet alene tillade genkøb, når dette sker i forbindelse med, at ansøgeren emigrerer, eller såfremt den årlige ydelse til sin tid vil være et beløb af ringe størrelse. Det er yderligere en betingelse i disse tilfælde, at en eventuelt præmiebetalt del af policen samtidig tillades genkøbt af forsikringselskabet.

.....
Som målestok for, om Finanstilsynet i ovenfor nævnte tilfælde finder, at en årlig ydelse til sin tid vil være et beløb af en ringe størrelse, beregner Finanstilsynet, hvor stor en årlig ydelse, der på ansøgningstidspunktet kan erhverves for policens genkøbsværdi inklusiv bonus på grundlag af en standardpolice indeholdende alderspension ved alder 60, invalidepension af samme størrelse, samt en ægtefællespension svarende til 60% af alderspensionen. Hvis den beregnede år

lige ydelse er større end 6.000 kr., vil Finanstilsynet ikke tillade genkøb af policen, da et sådant beløb efter Finanstilsynets opfattelse ikke kan anses for betydningsløst. Fordelen ved at anvende en sådan beregningsmodel i stedet for den angivne policeydelse er, at forsikrede mest muligt stilles, som om han var forblevet i pensionskassen.

Det fremgår af sagen, at policen vil have en tilbagekøbsværdi før afgift på 236.904 kr. Dette svarer til en beregnet årlig pensions-ydelse på ca. 17.000 kr."

Forsikringsselskabet oplyste, at tilbagekøbsværdien af policen incl. bonus var 236.904 kr. før afgift og 182.649 kr. efter afgift. Den månedlige alderspension fra 1. december 1989 ville være ca. 1.900 kr. før skat. Såvel forsikringsselskabet som Finanstilsynet kunne tillade, at begyndelsestidspunktet for alderspensionen blev udskudt, til K var fyldt 67 år, hvis K ønskede det. Herved ville fradrag i efterlønnen kunne undgås. Den månedlige alderspension ville i så fald blive ca. 3.800 kr. før skat (under nærmere angivne forudsætninger om inflation og rente).

Ankenævnet udtalte:

Bestemmelser om pensionskasser, herunder om anvendelse af de beløb, som medlemmerne og vedkommende arbejdsgiver har indbetalt til en pensionskasse, findes i lov om tilsyn med pensionskasser. Det fremgår af lovens indhold og af forarbejderne til loven, at hensigten med loven bl.a. er at sikre, at beløb indbetalt til en af loven omfattet pensionskasse bliver anvendt til pensionsformål, først og fremmest til alderspensionering i form af en livsvarig, løbende ydelse. Lovens § 9, stk. 1 og stk. 2, sikrer, at et medlem, som udtræder af en pensionskasse, inden vedkommende har opnået ret til pension, får ret til en udtrædelsesgodtgørelse. Samtidig har man i overensstemmelse med lovens foran angivne formål bestemt, at en sådan udtrædelsesgodtgørelse som hovedregel ikke kan udbetales kontant, men skal anvendes til en pensionsordning for den pågældende, således som det nærmere er beskrevet i § 9, stk. 3.

For at sikre gennemførelsen heraf er det yderligere i § 18, stk. 2, bestemt, at pensionsforsikringer m.v., der er tegnet

for en udtrædelsesgodtgørelse, senere kun kan tilbagekøbe med Finanstilsynets samtykke.

Da det som foran anført er lovens hensigt, at beløb indbetalt til en pensionskasse skal anvendes til pensionsformål fortrinsvis i form af en løbende alderspension, har Forsikringsringstilsynet og nu Finanstilsynet gennem mange år været derst tilbageholdende med at give et sådant samtykke, således som det nærmere er beskrevet i tilsynets foran citerede skrivelse af 23. marts 1988.

Erhvervsankenævnet finder, at den afgørelse, som Finanstilsynet har truffet i den foreliggende sag, er i overensstemmelse med tilsynets hidtidige praksis, således som denne er beskrevet over for ankenævnet. Ankenævnet finder endvidere ikke i det af klageren anførte grundlag for at tilsidesætte tilsynets praksis, der som nævnt er fastlagt i overensstemmelse med lovens formål.

Særlig for så vidt klageren har anført, at de løbende pensionsydelse vil medføre nedsættelse af efterlønnen, bemærkes at dette vil kunne undgås ved at udskyde pensioneringstidspunktet til efter klageren er fyldt 67 år.

Ankenævnet stadfæster herefter den påklagede afgørelse.

24) Kendelse af 20. marts 1989. 88 - 28.265.

Nættet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolicytegnet i forbindelse med opløsning af pensionskasse.

(Kirsten West Andersen, Claus Gulmann og Ebbe Christensen).

Klageren K, der var født i februar 1939, havde været medlem af en firmapensionskasse, der var blevet ophævet i 1973 og afløst af en kollektiv pensionsforsikring i et forsikringsselskab. K.s andel af pensionskassens formue var blevet anvendt som indskud på hans pensionsforsikring. Policen indeholdt en bestemmelse om, at den ikke kunne genkøbes uden Finanstilsynets samtykke.

K ansøgte nu Finanstilsynet om tilladelse til at genkøbe policen. Han oplyste, at han havde været arbejdsløs i 3 1/2 år, at han næppe havde udsigt til at komme i arbejde igen, og at hans hustru formentlig også snart ville blive arbejdsløs. Som følge af arbejdsløsheden havde han fået tyngende gæld, og han ville gerne kunne bruge pensionsforsikringens genkøbsværdi til at få saneret sin økonomi.

Finanstilsynet afslog at give tilladelse til genkøb af policen og begrundede afslaget med henvisning til samme betragtninger som anført af tilsynet i kendelse nr. 23). Tilsynet oplyste, at policens tilbagekøbsværdi før afgift var 140.409 kr. og at dette ville svare til en årlig pensionsydelse på ca. 16.000 kr., beregnet på den måde, som tilsynet har angivet i kendelse nr. 23).

Ankenævnet stadfæstede Finanstilsynets afgørelse med en begrundelse, der svarer til den begrundelse, som nævnet gav i kendelse nr. 23).

25) Kendelse af 5. april 1989. 88 - 13.793.

Nættet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolice. tegnet for udtrædelsesgodtgørelse fra pensionskasse.
(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Ebbe Christensen).

Klageren K havde været ansat i selskabet A og medlem af dette selskabs pensionskasse. I 1984 blev han ansat i selskabet B. Til ansættelsen i B var der knyttet en pensionsordning i forsikringsselskabet F. K.s udtrædelsesgodtgørelse fra A.s pensionskasse blev overført til F og anvendt som indskud på den pensionsforsikring for K, der blev oprettet i forbindelse med ansættelsen hos B. Policen blev forsynet med en bestemmelse om, at den del, der var erhvervet for udtrædelsesgodtgørelsen, ikke kunne tilbagekøbes.

K, der fortsat var ansat hos B, ansøgte om Finanstilsynets tilladelse til at tilbagekøbe policen, hvilket tilsynet af-

slog.

K gjorde gældende, at det var en fejl, at man ikke i forbindelse med overførelsen i 1984 havde fortalt ham, at han kun have ansøgt Finanstilsynet om i stedet at få udtrædelsesgodtgørelsen udbetalt kontant.

Finanstilsynet udtalte bl.a., at K efter pensionskasselovens § 9, stk. 3, ikke havde ret til at få udtrædelsesgodtgørelsen udbetalt kontant ved sin udtræden af pensionskassen i 1984, at en ansøgning på dette tidspunkt om kontant udbetaling ikke ville være imødekommet.

Ankenævnet udtalte:

Det følger af pensionskasselovens § 9, stk. 3, at udtrædelsesgodtgørelse fra en pensionskasse som hovedregel ikke kan udbetales kontant, når den udtrædende overgår til en anden stilling, til hvilken der er knyttet en pensionsordning. Udtrædelsesgodtgørelsen skal i et sådant tilfælde indbetales til den pensionsordning, der er knyttet til den nye stilling, og anvendes til at forbedre vedkommendes pension.

Lovens § 9, stk. 3, giver Finanstilsynet mulighed for undtagelsesvis at tillade en anden anvendelse af udtrædelsesgodtgørelsen. Klageren har imidlertid ikke anført nogen grund til, at tilsynet skulle have fraveget lovens almindelige ordning og tilladt en kontant udbetaling. Efter de for ankenævnet foreliggende oplysninger må nævnet lægge til grund at en sådan tilladelse ikke ville være givet, hvis klageren i forbindelse med stillingsskiftet i 1984 havde ansøgt herom.

Ankenævnet finder herefter intet grundlag for at antage, der er begået nogen fejl i forbindelse med, at klagerens udtrædelsesgodtgørelse blev overført til F.

Ankenævnet finder, at der heller ikke iøvrigt er anført nogen begrundelse, der kan føre til, at man på nuværende tid

punkt skulle tillade genkøb af den del af forsikringen, der er erhvervet for udtrædelsesgodtgørelsen.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

26) Kendelse af 7. april 1989. 88-34.450.

Nættet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolice.

(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Niels Larsen).

Klageren K havde i 1982 opsagt sin stilling inden for et overenskomstområde, der var dækket af pensionskassen P. Efter de dagældende regler kunne udtrædelsesgodtgørelsen ikke udbetales og blev derfor overført til forsikringsselskabet B, hvor der blev tegnet en pensionsforsikring. Policen blev forsynet med påtegning om rådighedsindskrænkning, jfr. § 18 i lov om tilsyn med pensionskasser.

K søgte om genkøb.

K gjorde gældende, at hun fik fejlagtige oplysninger fra pensionskassen P. Såfremt hun havde fået korrekte oplysninger, ville udtrædelsesgodtgørelsen kunne have været udbetalt senere.

Finanstilsynet udtalte herom i redegørelsen til ankenævnet:

"Finanstilsynet skal hertil bemærke, at det anførte vedrører forhold, som Finanstilsynet ikke kan lade indgå i bedømmelsen af en ansøgning om genkøb. Det er i nærværende sag som i andre lignende sager alene forholdene på tidspunktet for den pågældendes fratreden fra sin stilling, og dermed udtræden af pensionsordningen, der er afgørende for, hvorledes der skal forholdes med udtrædelsesgodtgørelsen fra pensionskassen.

Det skal dog oplyses, at K - uanset om godtgørelse var forblevet indestående i pensionskassen til f.eks. 1987 - alligevel ikke kunne udbetales hende kontant. Godtgørelsen ville på dette tidspunkt have oversteget den i pensionskassens regulativbestemmelse § 20, stk. 4c, anførte grænse.

Det er oplyst for Finanstilsynet, at forsikringens genkøbsværdi pr. 1. juli 1988 udgør kr. 230.142.

Dette svarer til en årlig beregnet pensionsydelse på ca 40.000 kr."

Ankenævnet udtalte:

Den afgørelse som Finanstilsynet har truffet i sagen, er overensstemmelse med tilsynets hidtidige praksis, således som den er beskrevet for ankenævnet. Ankenævnet finder ikke i det af klageren anførte grundlag for at tilsidesætte tilsynets praksis, der er fastlagt i overensstemmelse med lovens formål.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

27) Kendelse af 14. april 1989. 88-28.760.

Nægtet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolice.
(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Niels Larsen).

Klageren K, der udtrådte af Sparekassernes Afviklingspensionskasse i 1981, fik udtrædelsesgodtgørelse overført for en del til De Danske Provinsbankers Pensionskasse, og for en del til en police i Statsanstalten for Livsforsikring, der blev forsynet med påtegning om rådighedsindskrænkning, jfr. § 18 og § 9 stk. 3 i lov om tilsyn med pensionskasser.

Den del, der var indbetalt til De Danske Provinsbankers Pensionskasse, havde K fået udbetalt. Under henvisning hertil og til at han havde nedsat sig som selvstændig erhvervsdrivende ønskede han nu tillige at få tilladelse til genkøb af police i Statsanstalten. K klagede også over, at Statsanstalten havde nægtet udbetaling.

Da den beregnede årlige ydelse var 29.676 kr., afslog Finanstilsynet i overensstemmelse med sædvanlig praksis at give tilladelse (jfr. øvrige citerede kendelser).

Ankenævnet udtalte:

Når en police er forsynet med påtegning efter § 18, stk. 2 i lov om tilsyn med pensionskasser henhører kompetencen til at frigive policen efter loven under Finanstilsynet og ikke vedkommende forsikringsselskab.

Den afgørelse, som Finanstilsynet har truffet i den foreliggende sag, er i overensstemmelse med tilsynets hidtidige praksis ved administration af lov om tilsyn med pensionskasser og i overensstemmelse med lovens formål. Ankenævnet finder ikke i det af klageren anførte grundlag for at tilside-sætte tilsynets praksis.

I forbindelse hermed tiltræder ankenævnet Finanstilsynets oplysning om, at forskellen i behandlingen med hensyn til adgangen til genkøb af opsparingen i henholdsvis De danske Provinsbankers Pensionskasse og policen i Statsanstalten for Livsforsikring beror på, at det lovmæssige grundlag er forskelligt. Forsikringen i De danske Provinsbankers Pensionskasse skal administreres efter lov om forsikringsvirksomhed og policen i Statsanstalten for Livsforsikring efter lov om tilsyn med pensionskasser.

Ankenævnet stadfæster herefter den påklagede afgørelse.

28) Kendelse af 6. juni 1989. 89-4.504.

Nættet tilladelse til genkøb af pensionsforsikringspolice.
(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Niels Larsen).

Klageren K, der var født i 1927 og ramt af en hjerneblødning i 1979 og som senere var afskediget på grund af sygdom og nu på efterløn, søgte om genkøb. Det var oplyst, at K's kone led af allergi og var uarbejdsdygtig på grund af leddegigt, men at K nu var rask, bortset fra et for højt blodtryk.

Finanstilsynet oplyste i redegørelsen til ankenævnet bl.a., at klageren ikke ved pensionskassens opløsning i 1975 var berettiget til at få det til forsikringsselskabet overførte beløb udbetalt kontant, jfr. herved § 19, stk. 4, jf. § 9, stk.

3 i lov om tilsyn med pensionskasser, fordi den samlede for-
mueandel (81.448 kr.) oversteg gennemsnittet af K's lønning
(inkl. tantieme o.l.) de sidste 3 år inden kassens opløsning
(66.502 kr.). Herefter gives efter tilsynets praksis alene
tilladelse til genkøb i tilfælde af emigration eller såfremt
den årlige ydelse til sin tid vil være et beløb af ringe stør-
relse. Det er oplyst, at tilbagekøbsværdien før afgift af K's
police pr. 1. januar 1989 udgjorde 421.133,- kr. inkl. bonus
svarende til en straks begyndende årlig pensionsydelse på ca
28.900,- kr. Den årlige ydelse var således betydeligt større
end de 6.000 kr. i alderspension der efter tilsynets praksis
blev anset for en årlig ydelse af ringe størrelse.

Ankenævnet udtalte:

Den afgørelse, som Finanstilsynet har truffet i den forelig-
gende sag, er i overensstemmelse med tilsynets hidtidig
praksis ved administration af lov om tilsyn med pensionskas-
ser og i overensstemmelse med lovens pensionsformål. Anke-
nævnet har ikke i det af klageren anførte fundet grundlag
for at tilsidesætte tilsynets praksis.

Ankenævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at Finanstilsynet
samtidig har meddelt, at tilsynet intet vil have at indvende
imod, at den løbende ydelse i henhold til policen straks på-
begyndes.

Ankenævnet stadfæster derfor Finanstilsynets afgørelse.

29) Kendelse af 5. juli 1989. 89-27.

Nættet tilladelse til udbetaling af udtrædelsesgodtgørelse ved
udtræden af pensionskasse.

(Kirsten West Andersen, Peter Erling Nielsen og Niels Larsen)

Klageren havde søgt om udbetaling af udtrædelsesgodtgørelse.
Ansøgningen var afslået af Finanstilsynet den 14. oktober
1988. Klageren, der var født den 26. august 1954, fratrådte
sin stilling i Hafnia Erhvervsbank pr. 30. april 1988 og fik

den 1. maj 1988 ansættelse i ABB Industri A/S. Der var ikke hos den nye arbejdsgiver nogen pensionsordning, hvortil udtrædelsesgodtgørelsen kunne overføres. Udtrædelsesgodtgørelsen var udregnet til 247.106 kr. Heraf udgjorde 821 kr. renter for perioden 1. maj 1988 til 1. juni 1988. Klagerens gennemsnitløn (herunder tantieme o.l.) for de sidste 3 år var 234.376,62 kr. Under henvisning til at udtrædelsesgodtgørelsen oversteg gennemsnittet af klagerens lønning for de sidste 3 år, meddelte Finanstilsynet ved skrivelse af 14. oktober 1988, at det ansøgte ikke kunne tillades og anmodede klageren om at foranledige udtrædelsesgodtgørelsen anvendt som indskud for en pensionsforsikring eller livrente i et anerkendt forsikringsselskab (pensionsforsikringsselskab), jf. § 9, stk. 3 i lov om tilsyn med pensionskasser. Klageren blev samtidig underrettet om, at policen ville blive forsynet med påtegning om rådighedsindskrænkning.

Klageren henviste bl.a. til, at anmodning om udbetaling var begrundet i ønsket om at kunne nedbringe sin bankgæld på ialt 180.000 kr., idet han udover afdrag og renter på 3.200 kr. månedligt på bankgælden havde terminsydelser og faste udgifter for ca. 13.000 kr. månedligt, medens hans udbetalte månedlige løn udgjorde 13.100 kr. Samtidig med at han havde skiftet arbejde, var hans kone blevet arbejdsløs. Endelig pegede klageren på, at hans årsløn var væsentlig højere i treårs perioden forud for de sidste 3 år af ansættelsen i Hafnia Erhvervsbank.

Ankenævnet udtalte:

Det følger af de foran citerede bestemmelser i pensionskasselovens § 9, stk. 3, at en udtrædelsesgodtgørelse fra en pensionskasse som hovedregel ikke kan udbetales kontant, selvom den udtrædende overgår til et andet arbejdssted, hvortil der ikke er knyttet nogen pensionsordning. Udtrædelsesgodtgørelsen skal i et sådant tilfælde anvendes som indskud for en pensionsforsikring eller livrente i et anerkendt livsforsikringsselskab (pensionsforsikringsselskab), såfremt udtrædelsesgodtgørelsen overstiger gennemsnittet af den udtrædendes lønning (herunder tantieme o.l.) for de sidste 3 år. Efter lovens hovedregel skal udtrædelsesgodtgørelsen så-

ledes også i sådanne tilfælde anvendes til at forbedre de udtrædendes pension.

Lovens § 9, stk. 3 giver Finanstilsynet mulighed for undtagelsesvis at tillade en anden anvendelse af udtrædelsesgodtgørelsen. Men den afgørelse, som Finanstilsynet har truffet i sagen, er i overensstemmelse med tilsynets hidtidige praksis, således som den er beskrevet for ankenævnet, og ankenævnet finder ikke i det af klageren anførte grundlag for at tilsidesætte tilsynets praksis, der er fastlagt i overensstemmelse med lovens formål.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

B. Andre spørgsmål.

30) Kendelse af 7. april 1989. 88 - 27.400.

Beslutning truffet af pensionskassens bestyrelse ikke omfatte af Finanstilsynets tilsynsbeføjelser.

(Ellen Andersen, Peter Erling Nielsen og Ebbe Christensen).

Bestyrelsen for firmapensionskassen P, der har en betydelig fri formue, havde for flere års vedkommende besluttet, at de ikke skulle betales pensionsbidrag til kassen, hverken af medlemmerne eller af selskabet.

Klageren K var pensioneret medlem af pensionskassen og medlem af kassens bestyrelse. I bestyrelsen foreslog han, at der i de år, hvor der bevilges bidragsfritagelse for selskabet og dets tjenestegørende medlemmer, udbetales en hertil svarende engangsydelse til pensionisterne. Forslaget blev forkastet af bestyrelsen med de tre selskabsvalgte medlemmers stemmer mod de to medlemsvalgte.

K gjorde gældende, at det er forkert at benytte midlerne i de frie reservefond til præmiefritagelse uden samtidig i rimelig grad at tilgodese de allerede pensionerede medlemmer tilsvarende

rende. Han henviste bl.a. til en bestemmelse i pensionskassens vedtægter (§ 6, stk. 7), der efter hans opfattelse indebærer, at alle pensionskassens aktiver forholdsmæssigt skal anvendes til fordel for alle kassens medlemmer.

Finanstilsynet afslog at behandle en klage fra K over bestyrelsens beslutning med den begrundelse, at tilsynet hverken efter lov om tilsyn med pensionskasser eller efter kassens vedtægter har nogen mulighed for at træffe afgørelse i sagen. Om baggrunden herfor anførte Finanstilsynet:

"Pensionskassen P er konstrueret som en hel ordinær såkaldt "tilsagnspensionskasse" efter principper (nontarif), der ikke kræver balance mellem kapitalværdien af den ordinære bidragsbetaling og kapitalværdien af pensionstilsagnet for det enkelte medlem på det for kassen gældende beregningsgrundlag. Derimod vil pensionstilsagn aftalt med et livsforsikringssselskab forudsætte en sådan balance mellem bidrag og pensionsydelse for det enkelte medlem. Den eventuelle ubalance tillades ifølge gældende pensionskasselov, forudsat at der findes passende garantier for, at kassen - selv i en ugunstig situation - vil kunne opfylde sine forpligtelser.

På grundlag af den omtalte ubalance kan der ikke efter gældende lov kræves, at hver medlemsårgang betaler for sin egen pensionering i en pensionskasse konstrueret som denne."

Pensionskassens vedtægter indeholdt bestemmelser om voldgift, men K gjorde gældende, at det var økonomisk uoverkommeligt for et enkelt medlem at gennemføre en voldgiftssag mod kassen, og at det derfor måtte være tilsynsmyndighedens opgave at gribe ind over for den foreliggende forskelsbehandling.

Ankenævnet udtalte:

Pensionskassen P har efter det oplyste betydelige frie reserver, og det findes ikke at være i strid med reglerne i lov om tilsyn med pensionskasser eller med reglerne i pensionskassens vedtægter, at pensionskassens bestyrelse har besluttet, at der i en periode ikke skal indbetales præmier til pensionskassen. Der kan ikke efter lov om tilsyn med pensionskasser opstilles noget krav om kompensation til de nuværende pensionister i anledning af denne beslutning.

Klageren gør imidlertid gældende, at et sådant krav om kompensation kan opstilles på grundlag af en lighedsgrundsæt-

ning, der efter klagerens opfattelse er indeholdt i kassens vedtægter. Klageren finder navnlig denne lighedsgrundsætning udtrykt i vedtægternes § 6, stk. 7, der dog efter sit umiddelbare indhold vedrører en særlig fond.

Ankenævnet finder, at spørgsmålet, om vedtægterne indeholder en sådan lighedsgrundsætning, og om denne grundsætning i så fald er tilsidesat ved bestyrelsens beslutninger, er et internt anliggende inden for pensionskassen. Det ligger derfor uden for Finanstilsynets opgaver at tage stilling til dette spørgsmål.

Ankenævnet kan herefter tiltræde, at Finanstilsynet har tilkendegivet, at tilsynet hverken efter lov om tilsyn med pensionskasser eller efter pensionskassens vedtægter har mulighed for at foretage sig noget i anledning af de beslutninger, der er truffet af pensionskassens bestyrelse.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

K indbragte Finanstilsynets og Erhvervsankenævnets afgørelser for Folketingets Ombudsmand, der i skrivelse af 22. januar 1990 (1989-651-39) udtalte:

"Lovens regler om tilsyn er indeholdt i §§ 20 - 24 a. Hovedbestemmelsen er § 20, som fastslår, at "Tilsyn med pensionskasser udøves af Finanstilsynet". Af de øvrige tilsynsbestemmelser ses, at sigtet med tilsynet er at påse, at kasserne har tilstrækkelige økonomiske midler til at fyldestgøre deres forpligtelser. Sagens oplysninger viser, at Pensionskassen P er i besiddelse af en betydelig fri formue, og at der således ikke er grund til at antage, at beslutning om præmiefritagelse udsætter kassen for økonomisk risiko. Der af Dem rejste spørgsmål vedrører således alene de interne retlige relationer mellem forskellige grupper af kassens medlemmer. Det kan ikke give mig grundlag for kritik, at Finanstilsynet og Erhvervsankenævnet har anset, at dette spørgsmål falder uden for tilsynets beføjelser efter lov om tilsyn med pensionskasser."

31) Kendelse af 5. juli 1989. 88-52.500.

Nægtelse af godkendelse af ændring i pensionskassens vedtægter

(Ellen Andersen, Holger Dock og Niels Larsen).

Den 29/3 1988 stadfæstede Finanstilsynet bl.a. en ansøgning om godkendelse af, at § 3, stk. 1, i vedtægterne for Pensionskassen for Dyrlæger fik følgende indhold:

"Som kassens medlemmer optages

a) Dyrlæger, som ansættes i henhold til kollektiv overenskomst, aftale eller lignende mellem Den Danske Dyrlægeforening og det offentlige eller en privat arbejdsgiver, og som i henhold til overenskomsten eller aftalen er forpligtet til medlemskab af pensionskassen."

Pensionskassen havde samtidig anmodet om, at ordene: "eller andre med tilsvarende uddannelse" skulle være indsat efter ordet "dyrlæger". Der var endvidere fremsat forslag om tilsvarende ændring af § 1, stk. 1. litra b i pensionskassens regulativ om medlemmernes pligter og rettigheder. Men denne del af forslaget udgik. Det blev senere forelagt for og vedtaget på kassens ordinære generalforsamling den 17. april 1988. I skrivelse af 8. juli 1988 ansøgte kassen herefter igen om stadfæstelse henholdsvis godkendelse af forslaget. Finanstilsynet afslog påny i skrivelse af 21. oktober 1988 at stadfæste/godkende forslaget.

Klageren gjorde bl.a. gældende, at man ønsker den ansøgte ændring under henvisning til, at uddannelsessystemer indenfor det, der kan betegnes som det veterinære arbejdsområde omfatter bl.a. bromatologer, biologer i offentlige og private virksomheder over kirurger på smådyrshospitaler til konsulenter i forsikringsselskaber og evt. uddannelser som D.S.'er efter Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 557 af 15. september 1988 om B.A. og B.S.. Ansøgningen om korrigerende af medlemskredsen var foranlediget af og støttet af Den danske Dyrlægeforening, som kassen er knyttet til.

I den af ankenævnet indhentede redegørelse udtalte Finanstilsynet bl.a., at det af § 2, nr. 1 i bekendtgørelse nr. 459 af 29. juli 1988 om pensionskassevirksomhed fremgår, at en pensionskasses medlemmer skal være uddannet inden for bestemte uddannelsesområder. Det indebærer, at det af vedtægten og regulativer tydeligt skal fremgå, hvilke uddannelsesområder pensi-

onskassen omfatter. Derfor havde man udtrykkeligt undladt at stadfæste henholdsvis godkende forslaget i skrivelsen af 29. marts 1988. Tilsynet oplyste endvidere, at man i forbindelse hermed havde foreslået kassen, at man i stedet nævnte de bestemte uddannelsesgrupper, som kunne være aktuelle.

Ankenævnet udtalte:

Bekendtgørelse nr. 459 af 29. juli 1988 om pensionskassevirksomhed under lov om forsikringsvirksomhed afgrænser (tværgående) pensionskasser fra livsforsikringsselskaber bl.a. gennem forskriften i § 2, hvorefter medlemskredsen i vedkommende kasse skal tilhøre et bestemt uddannelses- virksomheds- eller brancheområde. Bestemmelsen må antages endvidere at skulle indeholde mulighed for at sikre, at der ikke i en kasse optages medlemmer, der har et andet forsikringsmæssigt grundlag end kassens eksisterende medlemmer, samt at der gives kassens medlemmer lejlighed til på en generalforsamling at tage konkret stilling til optagelse af nye medlemsgrupper. Med disse bemærkninger tiltrædes det, at den af klageren ønskede tilføjelse til vedtægterne/regulativet - der er af generelt indhold - ikke har kunnet stadfæstes/godkendes.

Nævnet har bemærket sig, at Finanstilsynet har foreslået kassen, at man i stedet nævnte de bestemte uddannelsesgrupper som kunne være aktuelle. Nævnet har forstået tilsynets forslag således, at man vil tage spørgsmålet om stadfæstelse/godkendelse op til fornyet overvejelse på et sådant grundlag.

IV. Lov om aktieselskaber og lov om anpartsselskaber.

32) Kendelse af 3. marts 1989. 88 - 21.164.

Nægtet udsættelse med at opfylde lovens mindstekrav til indskudskapitalens størrelse.

(Morten Iversen, Niels Mørch og Ebbe Christensen).

Ved en ændring af anpartsselskabsloven, der trådte i kraft den 1. januar 1983, blev mindstekravet til et anpartsselskabs indskudskapital forhøjet fra 30.000 kr. til 80.000 kr. Selskaber, der var registreret inden lovændringen med en mindre indskudskapital, skulle inden den 1. januar 1985 bringe indskudskapitalen op på 80.000 kr., der skal være fuldt indbetalt.

Anpartsselskabet A var registreret inden lovændringen med en anpartskapital på 30.000 kr. Pr. ultimo december 1986 havde selskabet en negativ egenkapital på 389.125 kr. På en generalforsamling i november 1987 blev det vedtaget at forhøje anpartskapitalen med 50.000 kr. til 80.000 kr. Forhøjelsen skulle tegnes af A.s eneanpartshaver kontant til kurs 900. Den pågældende skulle således indbetale 450.000 kr., hvoraf 150.000 kr. allerede var betalt, mens resten ifølge generalforsamlingsbeslutningen skulle betales senest i september 1988.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslog at registrere en anmeldelse om kapitalforhøjelsen og forlangte hele kapitalen indbetalt inden 6 uger, idet styrelsen i modsat fald ville anmode skifteretten om at opløse selskabet. Som begrundelse henviste styrelsen til, at selskabet ikke opfyldte lovens krav til anpartskapitalens størrelse, da den vedtagne forhøjelse ikke var indbetalt fuldt ud.

Ankenævnet henviste til, at selskabet ikke ved anmeldelsen i december 1987 opfyldte lovens mindstekrav, og at vedtagelsen på generalforsamlingen indebar, at opfyldelse af kravet kunne udskydes til september 1988. Ankenævnet kunne derfor tiltræde, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde nægtet at registrere anmeldelsen og givet en frist på 6 uger til at berigtige for-

holdet. Ankenævnet stadfæstede herefter den påklagede afgørelse.

33) Kendelse af 5. juli 1989. 88-33.794.

Registrering af kapitalforhøjelse nægtet på grund af væsentlige mangler ved grundlaget.

(Morten Iversen, Niels Mørch og Niels Larsen).

Grundlaget for et aktieselskabs anmeldelse til registrering af en kapitalforhøjelse på 1.250.000 kr. i væsentlig grad mangelfulde, hvorfor registrering blev nægtet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Ankenævnet stadfæstede afgørelsen med følgende udtalelse:

Det fremgår af sagen, at tegningslisten er dateret den 1. december 1987 og vedrører tegning indenfor en udvidelsesbemyndigelse fra den eksisterende aktiekapital på 4.560.000 kr. med 13.440.000 kr. indtil 18.000.000 kr. med tegningsperiode fra 15. december 1987 til den 30. december 1987. Vedtagelse på generalforsamling af den nødvendige forhøjelsesbemyndigelse skete først efterfølgende den 23. december 1987. Bestyrelsens beslutning om alene at udnytte bemyndigelsen med 1.250.000 kr. blev først truffet den 27. januar 1988 efter tegningsperiodens udløb. Af beløbet på 1.250.000 kr. foreligger dokumentation for tegning i form af tegningsaftale på 250.000 kr. af 18. december 1987 og tegningsaftale på 1.000.000 kr. af 31. december 1987, betalt samme dag, og således efter tegningsfristens udløb. Begge tegningsaftaler er iøvrigt betinget af, at selskabet stiftede den 1. december 1986 med en aktiekapital på minimum 5.000.000 kr., hvilket ikke var tilfældet. Herefter tiltrædes det, at registrering er nægtet i medfør af aktieselskabslovens § 38, stk. 2, jf. § 36.

35) Kendelse af 24. oktober 1989. 88-42.741

Afvist registrering af kapitalændringer - Spørgsmål om Erhvervs- og Selskabsstyrelsen var bundet af telefonisk meddelelse som hævdet af klageren.

(Morten Iversen, Claus Gulmann og Niels Larsen).

I anledning af en anmeldelse fra et aktieselskab, underskrevet den 18/2 1988 og modtaget den 17/3 1988, om registrering af en kapitalnedsættelse med 1 mill. kr. til dækning af underskud i forbindelse med en kapitalforhøjelse med 2,6 mill. kr., hvoraf 560.263 kr. var indbetalt ved gældskonvertering - anmodede Erhvervs- og Selskabsstyrelsen selskabet om en af selskabets revisor afgiven erklæring om "... at underskuddet på datoen for nedsættelsen mindst svarer til nedsættelsesbeløbet, samt oplysning om de posteringer, der er en følge af kapitalnedskrivningen", jfr. aktieselskabslovens § 44a, stk. 1, 1. pkt.

Klageren henviste til, at selskabets aktiekapital var væk i oktober 1987, hvor selskabets daværende ledelse og aktionærkreds besluttede at nedskrive den gamle kapital og foretage en forhøjelse. Imidlertid skulle selskabet først gennemføre en akkord med kreditorerne. Da akkorden var vedtaget og stadfæstet, blev der afholdt generalforsamling den 16. februar 1988, hvor den gamle aktiekapital blev nedskrevet til 0 og en ny aktiekapital tegnet. Selskabets revisor har ikke ment at kunne afgive den af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen begærede erklæring, idet selskabet, medens akkordforhandlingerne fandt sted, blev drevet således, at der var overskud i selskabet på datoen for generalforsamlingen den 16. februar 1988. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen burde se på regnskabsforholdene på akkorddatoen, idet generalforsamlingsdatoen i forhold hertil vil være tilfældig.

Klageren henviste endvidere til, at advokatkontoret i god tid inden generalforsamlingen den 16. februar 1988 to gange rettede telefonisk henvendelse til forskellige medarbejdere i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Klageren gjorde gældende, at man vidste at kapitalnedsættelse næppe kunne ske såfremt aktieselskabslovens § 44a, stk. 1 blev fortolket strikt. Han forelagde derfor problemet telefonisk, og fik efter drøftelse

34) Kendelse af 7. august 1989. 88 - 38.589.
Opløsningsbegæring til skifteretten forhindrede registrering af frivillig likvidation.
(Morten Iversen, Niels Mørch og Ebbe Christensen).

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde i maj 1986 i medfør af anpartsselskabslovens § 86 anmodet skifteretten om at opløse et anpartsselskab, da selskabet ikke opfyldte lovens krav til indskudskapitalens størrelse og antallet af bestyrelsesmedlemmer. Selskabet brevvekslede herefter gennem nogen tid med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, men styrelsen fandt ikke grundlag for at tilbagekalde opløsningsbegæringen.

På en generalforsamling i selskabet i juli 1988 blev det vedtaget at opløse selskabet ved frivillig likvidation med selskabets hidtidige direktør som likvidator. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslog imidlertid at registrere en anmeldelse fra selskabet herom, idet styrelsen henviste til, at man allerede i maj 1986 havde bedt skifteretten opløse selskabet, og at henvendelse om selskabets afvikling derfor måtte rettes til skifteretten.

Over for Erhvervsankenævnet gjorde klageren gældende, at selskabets virksomhed var ophørt og dets forpligtelser afviklet, og at det derfor var overflødigt at lade skifteretten opløse selskabet.

Ankenævnet udtalte, at da Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde anmodet skifteretten om at opløse selskabet, var det skifteretten, der havde kompetencen til at bestemme, hvorledes opløsningen skulle ske. Ankenævnet kunne derfor tiltræde, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde afvist at registrere selskabets anmeldelse om frivillig likvidation, og stadfæstede den påklagede afgørelse.

selskabsloven er en forudsætning for en beslutning om kapitalnedsættelse til dækning af underskud, at der på tidspunktet for generalforsamlingen eksisterer et udækket underskud, som mindst svarer til nedsættelsesbeløbet. Da det er ubestridt af klageren, at dette ikke var tilfældet på tidspunktet for generalforsamlingsbeslutningen den 16. februar 1988 stadfæster ankenævnet Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse.

For så vidt angår spørgsmålet om betydningen af de telefoniske meddelelser fra medarbejdere i styrelsen bemærkes, at en eventuel fejlagtig meddelelse herom ikke har betydning for aktieselskabslovens materielle betingelser, der er bindende for såvel klager som styrelsen.

36) Kendelse af 14. december 1988. 88-18.246.
Anmeldelse om genoptagelse af virksomhed i ApS., der var over-
sendt til skifteretten til opløsning nættet.
(Morten Iversen, Niels Mørch og Niels Larsen).

Selskabet var af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sendt til opløsning i skifteretten, jfr. anpartsselskabslovens § 86, jfr § 87, på grund af ikke indsendte regnskaber.

Selskabets revisor anmodede herefter om registrering af, at selskabet genoptog sin virksomhed og om at begæringen blev tilbagekaldt. Samtidig var regnskaber indsendt.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bemærkede i den påklagede afgørelse, at genoptagelsen af virksomheden måtte anses som genstiftelse af selskabet, og afslog registrering da anpartsha-
verlån ikke var indfriet, da der var regnskabsmæssige fejl
de indsendte årsregnskaber, der ikke var i overensstemmelse
med årsregnskabslovens bestemmelser, da der ikke var dokumen-
tation for at indskudskapitalen var betalt på generalforsam-
lingsdatoen og da der ikke var betalt gebyr for anmeldelsen.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde i redegørelsen til anke-
nævnet bl.a. bemærket:

i styrelsen bekræftet, at styrelsen ville godkende fremgangsmåden.

Det var klagerens opfattelse, at de telefoniske meddelelser er udtryk for en forvaltningsakt, der er bindende for styrelsen. Selskabet anså det for umuligt at ændre på beslutningen på generalforsamlingen af 16. februar 1988 såvel af hensyn til nye som til gamle aktionærer.

I redegørelsen til ankenævnet bemærkede styrelsen bl.a.:

Afgørende for spørgsmålet om en kapitalnedsættelse til dækning af underskud kan vedtages er, om der på beslutningstidspunktet eksisterede et udækket underskud, der mindst svarer til nedsættelsesbeløbet. Hvis denne betingelse ikke er opfyldt kan kapitalnedsættelsen ikke gennemføres, med mindre den del af nedsættelsen, der ikke medgår til underskuddækningen, kan vedtages som og anmeldes som anført til en af de andre poster i § 44a, stk. 1. Som loven er formuleret, kan selskabet efter styrelsens opfattelse ikke vælge at lægge andet afgørelses-tidspunkt til grund.

Styrelsen henviste endvidere til, at det i en udskrift af for-handlingsprotokollen vedrørende generalforsamlingen den 16. februar 1988 var anført: "Herefter vedtoges det eenstemmigt, at selskabets aktiekapital pr. 1. januar 1988 nedskrives til 0 til dækning af underskud", medens det af et referat af den ordinære generalforsamling den 25. marts 1988 fremgik, at årets resultat for regnskabsperioden 1. maj 1987 til 31. december 1987 (1.418.704 kr.) blev overført til lovpligtig reservefond med 1.350.000 kr. og til næste år med 68.704 kr.

Endelig pegede Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på, at i en sag hvor alle hidtidige aktier annulleres, er der grund til særlig påpasselighed. De anførte oplysninger om tidspunktet for nedsættelsen sammenholdt med oplysningerne om reservehenlæggelsen og overførslen til næste år har givet styrelsen al mulig grund til at forhøre sig om underskudssaldoen på beslutningstidspunktet.

Ankenævnet udtalte:

Det tiltrædes, at det efter § 44a, jf. § 29, stk. 2 i aktie-

"Såfremt klageren måtte ønske at indgive en ny anmeldelse om virksomhedens genoptagelse, måtte dette ske på grundlag af en ny generalforsamlingsbeslutning og under iagttagelse af de regler, der er beskrevet i vejledningen m.v."

Ankenævnet udtalte:

Det tiltrædes at registrering af anmeldelsen om selskabets genoptagelse af virksomhed er nægtet ved skrivelse af 15. marts 1988 fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Ankenævnet har herved særlig lagt vægt på, at der i strid med § 5A i anpartsselskabsloven ved anmeldelsen bestod et anpartshaverlån, at der ikke var betalt gebyr og at de indsendte årsregnskaber for 1985/86 og 1986/87 væsentlig fraveg årsregnskabslovens bestemmelser.

Ankenævnet har bemærket sig, at ny anmeldelse om virksomhedens genoptagelse vil kunne ske, såfremt de i skrivelsen af 15. marts 1988 nævnte krav er opfyldt og iøvrigt på grundlag af en ny generalforsamlingsbeslutning efter de retningslinier, der fremgår af styrelsens vejledning herom, jfr. skrivelse af 16. september 1987 og 12. oktober 1987 til klageren.

V. Lov om erhvervsdrivende fonde.

37) Kendelse af 9. november 1989. 88- 28.153.
Kollegium anset for en erhvervsdrivende fond.
(Merete Cordes, Kåre Dullum og Ebbe Christensen)

Lovgivningen om fonde hviler på en sondring mellem erhvervsdrivende fonde og fonde, der ikke driver erhverv. Afgrænsningen er fastlagt i § 1 i lov om erhvervsdrivende fonde, der i stk. 2 bestemmer:

"En fond anses efter denne lov for erhvervsdrivende, hvis den:

- 1) overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag, eller
- 2) udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom eller
- 3)

I bemærkningerne til lovforslaget (Folketingstidende 1983-84, 2. samling, Tillæg A, sp. 2834) siges om bestemmelsens nr. 2:

" Virksomhed bestående i salg eller udlejning af fast ejendom er i stk. 2 nr. 2 nævnt udtrykkeligt, da fast ejendom efter sædvanlig sprogbrug ikke omfattes af udtrykkene varer eller tjenesteydelser. Udlejning af fast ejendom mod vederlag indebærer, at fonden betragtes som erhvervsdrivende, dersom udlejningen tilsigter at opnå et afkast til uddeling til fondens formål. Hvis formålet er helt eller delvis at uddele friboliger uden eller mod lav betaling - således som det f. eks. er tilfældet med en række klostre og stiftelser - kan fonden ikke karakteriseres som erhvervsdrivende. Selv om sådanne stiftelser - ofte på grund af den økonomiske udvikling - har været nødsaget til at tage et mindre vederlag for den bolig, der stilles til rådighed, medfører dette ikke, at stiftelsen kan siges erhvervsmæssigt at udleje fast ejendom. Der lægges her vægt på, at formålet ikke er at opnå et afkast til uddeling, men at opretholde og uddele friboliger."

Lovforslaget bygger på Betænkning om Fonde (betænkning nr. 970/1982), der på side 90 har ganske tilsvarende bemærkninger

Erhvervsvirksomheden F oprettede i 1942 kollegiet K, der siden 1952 har været en selvejende institution (fond). Efter fundatsen er fondens formål at drive kollegium. Betalingen for kollegieopholdet, der omfatter såvel bolig som fuld forplejning skal efter fundatsen fastsættes således, at den mindst dække halvdelen af kollegiets driftsudgifter. Efter det senest foreliggende regnskab (1987) var lejeindtægten ca. 3,16 mill. kr. men resten af kollegiets udgifter, ca. 1,20 mill. kr., blev dækket af renteindtægter og tilskud fra F.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anså K for en erhvervsdrivende fond. Over for Erhvervsankenævnet gjorde styrelsen gældende at kollegiet er direkte omfattet af ordlyden af lovens § 1 stk. 2, nr. 2, idet kollegiet udlejer fast ejendom mod vederlag. Styrelsen tilføjede bl.a.:

"Det er i denne forbindelse ikke afgørende for kollegiet

status som erhvervsdrivende, om udlejningsvirksomheden er overskudsgivende, eller om fonden foretager uddeling af et oparbejdet overskud. Opretholdelsen af kollegiet bl.a. gennem de årlige henlæggelser til fornyelses- og vedligeholdelseskonto for bygninger og inventar vil iøvrigt kunne sidestilles med den uddelingsforpligtelse, som påhviler de ikke-erhvervsdrivende fonde. Fonden kan heller ikke sidestilles med de i bemærkningerne til lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk. 2, nr. 2 omhandlede fonde, hvis formål er helt eller delvist at uddele friboliger uden eller mod lav betaling, idet lejeindtægterne dækker ca. 72% af de samlede udgifter. Der kan i denne forbindelse henvises til, at Industriministeriet i tidligere sager har afgjort, at kollegier var erhvervsdrivende, uanset de ikke var overskudsgivende og uanset de modtog indirekte tilskud til driften i et tilsvarende omfang i form af renteindtægt fra den oprindelige gavedisposition."

K anførte i sin klage til ankenævnet, at styrelsens opfattelse strider mod de ovenfor citerede motiver til lovforslaget. Efter motiverne er det afgørende, om formålet med udlejningen er at opnå et overskud, der skal anvendes til uddeling til et i fundatsen fastsat formål. I så fald er fonden erhvervsdrivende. Er formålet at stille boliger til rådighed for unge under uddannelse til en lav leje, må fonden derimod ligestilles med de i motiverne nævnte klostre og stiftelser og kan ikke anses for erhvervsdrivende.

Under den mundtlige forhandling for Erhvervsankenævnet oplyste Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om sin praksis, at et betydeligt antal sager vedrørende fonde, der driver kollegier, har været forelagt for styrelsen, og at styrelsen i alle de hidtil forelagte tilfælde efter en konkret vurdering har fundet, at lejebetalingen udgjorde en så stor del af de samlede udgifter, at fonden måtte anses for erhvervsdrivende. Der har således ikke været forelagt noget kollegium for styrelsen, hvor lejebetalingen har dækket en så ringe del af driften, at institutionen efter styrelsens opfattelse kunne sidestilles med de i lovmotiverne nævnte klostre og stiftelser. Denne praksis er tiltrådt af Industriministeriet i rekursager før 1988. Styrelsen har endvidere oplyst, at man har anlagt en tilsvarende praksis vedrørende faglige organisationers og brancheforeningers støttefonde, hvis formål bl.a. er at stille boliger til rådighed for medlemmerne.

Ankenævnet udtalte:

Det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde og forarbejderne til loven, at det afgørende for, om en fond anses for erhvervsdrivende, er arten af den virksomhed, som fonden udfører. Ved afgørelsen af, om en fond er erhvervsdrivende efter lovens § 1, stk. 2, nr. 1, stilles der ikke noget krav om, at fonden skal have et uden for fondens erhvervsvirksomhed liggende uddelingsformål. Det er således ikke nogen betingelse, at erhvervsvirksomheden skal have til formål at indtjene et overskud til uddeling. En erhvervsdrivende fond vil kunne have til formål alene at opretholde og videreføre den pågældende virksomhed. Det må endvidere antages, at en fond, der har et ideelt eller almennyttigt formål, og som opfylder dette formål ved at udøve en virksomhed, der efter sin art er af erhvervsmæssig karakter - f. eks. salg af bestemte arter af varer, eventuelt til en billig pris - er erhvervsdrivende efter nr. 1. (jf. dommen i UfR. 1987 s. 864). Det anførte gælder også, selv om fondens økonomi er således anlagt, at erhvervsvirksomheden gennem kortere eller længere tid - eventuelt til stadighed - giver underskud.

Lovens § 1, stk. 2, nr. 2, omfatter bl.a. udlejning af fast ejendom, uden at der i selve lovteksten er anført betingelser eller begrænsninger. Ankenævnet finder ikke i det for nævnet fremkomne grundlag for at antage, at de ovenfor omtalte generelle principper for fortolkningen af bestemmelsens nr. 1 ikke også tilsvarende skulle gælde ved fortolkningen af nr. 2. På denne baggrund findes de ovenfor gengivne udtalelser i lovmotiverne om på den ene side udlejning, der tilsigter at opnå et afkast til uddeling, og på den anden side uddeling af friboliger uden eller mod en lav betaling, ikke på afgørende måde at være uforenelig med den af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anlagte forståelse af bestemmelsen og den deraf følgende praksis.

Ankenævnet kan herefter tiltræde, at K efter en vurdering af de foreliggende oplysninger om kollegiets virke og økonomiske forhold er blevet anset for erhvervsdrivende efter § 1 stk. 2, nr. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

38) Kendelse af 18. december 1989. 88-59.962.

Boligstiftelse anset for erhvervsdrivende.

(Merete Cordes, Kåre Dullum og Niels Larsen).

Stiftelsen, S, klagede over, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde anset S for erhvervsdrivende i medfør af lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk. 2, nr. 2.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde i afgørelsen bl.a. henvist til at det af S's vedtægter fremgik, at formålet bl.a. er at yde hel eller delvis fribolig til værdigt trængende eller yde husleje hjælp eller anden hjælp til ældre, og i den anledning at købe velbeliggende ejendomme enten til brug for indrettelse af stiftelse eller til formueanbringelse. Styrelsen havde endvidere henvist til at S ejede 2 ejendomme. Den ene havde en bruttolejeindtægt på 462.000 kr., hvoraf 161.000 kr. blev ydet som tilskud til delvis friboliger. Den anden havde en lejeindtægt på 291.000 kr. Her blev ikke ydet tilskud til friboliger.

Det fremgik af sagen, at S ejede 2 ejendomme samt andre aktiver til ca. 9,2 mill. kr. Fondens bruttoindtægt af værdipapirerne m.v. var ca. 430.000 kr. Det regnskabsmæssige overskud var ca. 180.000 kr., der i det væsentlige blev hensat til vedtægtsmæssige uddelinger.

Ankenævnet udtalte:

Det fremgår af lov om erhvervsdrivende fonde og forarbejderne til loven, at det afgørende for, om en fond anses for erhvervsdrivende, er arten af den virksomhed, som fonden udøver. Ved afgørelsen af, om en fond er erhvervsdrivende efter lovens § 1, stk. 2, nr. 1, stilles der ikke noget krav om, at fonden skal have et uden for fondens erhvervsvirksomhed liggende uddelingsformål. Det er således ikke nogen be-

tingelse at erhvervsvirksomheden skal have til formål at indtjene et overskud til uddeling. En erhvervsdrivende fond vil kunne have til formål alene at opretholde og videreføre den pågældende virksomhed. Det må endvidere antages, at en fond, der har et ideelt eller almennyttigt formål, og som opfylder dette formål ved at udøve en virksomhed, der efter sin art er af erhvervsmæssig karakter - f.eks. salg af bestemte arter af varer - er erhvervsdrivende efter nr. 1.

Lovens § 1, stk. 2, nr. 2, omfatter bl.a. udlejning af fast ejendom, uden at der i selve lovteksten er anført betingelser eller begrænsninger. Ankenævnet finder ikke i det forenævnte fremkomne grundlag for at antage, at de ovenfor omtalte generelle principper for fortolkningen af bestemmelsen nr. 1 ikke også tilsvarende skulle gælde ved fortolkningen af nr. 2. På denne baggrund findes den af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anlagte forståelse af bestemmelsen og den deraf følgende praksis, ikke at være uforenelig med udtalelserne i lovmotiverne om på den ene side udlejning, der tilsigter at opnå et afkast til uddeling, og på den anden side uddeling af friboliger uden eller mod en lav betaling.

Ankenævnet kan herefter tiltræde, at S efter en vurdering af de foreliggende oplysninger om stiftelsens virke og økonomiske forhold er blevet anset for erhvervsdrivende efter § 1, stk. 2, nr. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

Note. Der henvises til den den 9. november 1989 afsagte kendelse i sagen 88-28.153. (Kendelse nr. 37).

VI. Lov om foreningsregistret.

39) Kendelse af 12. oktober 1989. 89-9.519.
Registrering af navn i foreningsregistret.
(Merete Cordes, Børge Dahl og Niels Larsen).

Den 23/1 1989 havde Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslået at registrere navnet "DANSK HANDICAP FORBUND" i foreningsregistret, fordi navnet ikke tilstrækkeligt adskilte sig fra det i registret optagne "HANDICAPFORBUNDET", der havde rettet indsigelse mod anvendelse af det registreringsansøgte navn.

Landsforeningen af Vanføre, der var ansøger, klagede over afgørelsen og gjorde bl.a. gældende, at "HANDICAPFORBUNDET" alene indeholdt en sådan almindelig holdt betegnelse, at det ville hindre registrering af enhver anden betegnelse indeholdende "handicap" eller "handicappet". Med samme ret kunne man registrere foreningsnavne som "Ungdomsforbundet", "Kvindeforbundet", "Idrætsforbundet" etc. Iøvrigt måtte registrering af navnet "HANDICAPFORBUNDET" også være stridende mod den indarbejdede brug af navnet "Dansk Handicap Idræts Forbund", der i 1971 blev oprettet på initiativ af "Dansk Idrætsforbund" og "Landsforeningen af Vanføre", jf. tillige "Nordisk Handicap Forbund", der er et samarbejdsorgan for "Norges Handicap Forbund", "De Handicappedes Riksforbund" (Sverige) og "Dansk Handicap Forbund" samt den finske invalideorganisation. Betegnelser som "HANDICAPFORBUNDET", "Husmoderforeningen", "Ungdomsforeningen" og tilsvarende bredt formulerede navne burde i hvert fald ikke kunne registreres med den konsekvens, at alle andre udelukkes fra at registrere foreningsnavne, hvori betegnelser som kvinder, ungdom, arbejdere, idræt og i det konkrete tilfælde handicap indgår.

I den af ankenævnet indhentede redegørelse udtalte Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bl.a., at styrelsen ved bedømmelsen af det anmeldte navn fandt, at ordet "dansk" ikke indebar en sådan betydningsmæssig forskel, at der består nogen tydelige forskel mellem de to navne "HANDICAPFORBUNDET" og "DANSK HANDICAP FORBUND", der begge indeholder ordene "handicap" og

"forbund", men herudover ikke har nogen karakteristisk forskel.

Ankenævnet udtalte:

Efter § 1, stk. 2 i Industriministeriets lovebekendtgørelse nr. 147 af 17. marts 1988 har registreringen den 14. juni 1988 givet denne forening eneret til benyttelse af navnet "HANDICAPFORBUNDET". Da dette navn alene består af en sammensætning af de to i sproget gældende almindelige betegnelser for handicappede og for foreninger og da sammensætningerne af disse sproglige udtryk ikke i sig selv indeholder noget særligt særpræg, må det antages at beskyttelse kun i yderst begrænset omfang rækker udover selve navnet. Eneretten vil i modsat fald i det alt væsentlige eller fuldstændigt afskære andre fra at benytte almindelig gældende sproglige udtryk som del i et navn. Herefter findes "DANSK HANDICAP FORBUND" tilstrækkeligt tydeligt at adskille sig fra "HANDICAPFORBUNDET", jf. § 8 i Industriministeriets bekendtgørelse nr. 813 af 14. december 1987, hvorfor navnet vil være at registrere

VII. Lov om registrerede revisorer.

Loven giver revisorer adgang til at blive optaget i Revisorregistret og benytte titlen: "registreret revisor". For at blive optaget i registret skal man opfylde visse betingelser, bl.a. med hensyn til teoretisk og praktisk uddannelse, der nærmere er angivet i loven. Loven trådte i kraft den 1/11 1970.

Ved en ændringslov i 1988 (lov nr. 815 af 21/12 1988) blev der indført en særlig, tidsbegrænset dispensationsordning, hvorefter Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indtil den 1/1 1990 under

visse i loven angivne betingelser kunne optage revisorer i registret, selv om de ikke opfylder lovens almindelige uddannelseskrav. Denne dispensationsordning skal ses i sammenhæng med en samtidig gennemført ændring af reglerne om revision i anpartsselskaber, der medførte, at alle anpartsselskaber fra 1/1 1990 skal have mindst en statsautoriseret eller registreret revisor. Efter den hidtil gældende overgangsordning kunne en person, der havde været revisor for et anpartsselskab inden den 1/1 1988, fortsætte som revisor for selskabet, selv om han ikke var statsautoriseret eller registreret revisor.

Dispensationsordningen indeholder to regler:

1) For revisorer, der drev selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1/11 1970, og som har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i alt i mindst 10 år og uafbrudt siden 1/7 1982, kunne der dispenseres både for kravet om praktisk uddannelse og for kravet om teoretisk uddannelse.

(lovens § 12 a, stk. 1.)

2) For revisorer, som har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i alt i mindst 10 år og uafbrudt siden 1/7 1982, men som ikke drev selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1/11 1970, kunne der dispenseres fra kravet om praktisk uddannelse, men ikke fra kravet om teoretisk uddannelse.

(lovens § 12 a, stk. 2.)

Da ordningen som nævnt er tidsbegrænset til den 1/1 1990, vil sager af denne kategori ikke længere forekomme (bortset fra uafsluttede sager vedrørende ansøgninger indgivet i 1989). Erhvervsankenævnet har i 1989 afgjort følgende klagesager vedrørende den særlige dispensationsordning efter lovens § 12 a:

40) Kendelse af 27. september 1989. 89-27.857.

Nættet optagelse i revisorregistret.

(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K, der ikke havde gennemgået den teoretiske uddannelse, blev udlært den 30/9 1978 og var ansat på det pågældende

revisionskontor til 31/12 1979, da han overtog kontoret. K, der tidligere havde været fisker, havde opnået sin uddannelse gennem revalidering efter bistandsloven. Socialforvaltningen skønnede det på grund af K's handicap udelukket, at K kunne gennemføre den teoretiske uddannelse samtidig med, at han drev selvstændig virksomhed.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde afslået optagelse i registret, da K ikke opfyldte vilkårene i § 12.

Ankenævnet udtalte:

Efter § 12 a, stk. 1 i lov om registrerede revisorer er der bl.a. en lovmæssig betingelse for at fravige de almindelige krav efter loven til registrering, at den pågældende drev selvstændig revisorvirksomhed den 1. november 1970. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ikke undtage fra dette krav. Klageren, der først drev selvstændig revisorvirksomhed fra 1. januar 1980 er således ikke omfattet af dispensationsadgangen efter § 12a, stk. 1 i den nævnte lov.

Det følger endvidere af § 12 a, stk. 2 i loven, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan tillade at revisorer, der ikke er omfattet af stk. 1, kan optages i Revisorregistret, men kun såfremt de bl.a. har bestået de eksaminer og prøver, som er godkendt i medfør af lovens § 1, stk. 2, nr. 5. Også dette vilkår er lovmæssigt bestemt, således at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen heller ikke kan undtage fra dette krav, såfremt klageren ikke opfylder.

Der er derfor ikke efter loven adgang til at give klageren dispensation, hvorfor Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse stadfæstes.

41) Kendelse af 12. oktober 1989. 89-27.360.

Nægtet optagelse i revisorregistret.

(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K, der ikke havde gennemgået den teoretiske uddannelse, havde været ansat hos registreret revisor fra 1960 til 1966. Fra 1966 til 1984 havde K drevet selvstændig revisorvirksomhed. Den 1/4 1984 blev K ansat i et andet revisionsfirma og begrundede det med, at han ikke ønskede at påbegynde en merkonomuddannelse. K fandt det urimeligt at han, der havde drevet selvstændig revisorvirksomhed i 18 år ikke kunne blive registreret, fordi han de sidste 5 år havde været ansat i et andet firma.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde afslået registrering under henvisning til, at K ikke opfyldte betingelserne i § 12 a, stk. 1, nr. 1.

Ankenævnet udtalte:

Bestemmelsen i § 12 a til at dispensere fra bl.a. uddannelseskrav i § 1 blev indsat i loven ved lov nr. 815 af 21. december 1988. Adgangen til at dispensere forudsætter, at de lovbestemte kriterier i § 12 a er opfyldt. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har ikke hjemmel til at undtage fra disse krav. Da klageren ikke opfylder betingelserne i § 12 a, stk. 1, nr. 1 om uafbrudt siden den 1. juli 1982 at have drevet selvstændig revisorvirksomhed stadfæstes Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse.

Ankenævnet har bemærket at klageren, der heller ikke tidligere har opfyldt betingelserne for at blive optaget i revisorregistret bl.a. har anført som begrundelse for at overgå til ansættelse i andet firma i 1984, at han ikke ønskede at påbegynde en merkonomuddannelse, jf. uddannelseskravene i § 1, stk. 5.

42) Kendelse af 15. november 1989. 89-27.893.
Nærtet optagelse i revisorregistret.
(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K, der ikke havde gennemført den teoretiske uddannelse som revisor, påbegyndte selvstændig revisorvirksomhed i 1973. K henviste til, at han havde drevet selvstændig revisorvirksomhed over en lang årrække, der tilfældigvis var påbegyndt få år efter den 1/11 1970. Han var 61 år. Hans alder vanskeliggjorde gennemførelsen af merkonomstudiet. To af hans børn var beskæftiget i revisorvirksomheden. En af dem afsluttede formentlig merkonomuddannelsen i 1990, men ville da være afskåret fra at blive registreret, fordi hun ikke havde haft ansættelse hos en registreret revisor. K anmodede på det angivne grundlag om optagelse evt. på dispensation i et kortere åremål, f.eks. 5 år.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde afslået optagelse i registret under henvisning til, at ansøgeren ikke havde drevet selvstændig revisorvirksomhed fra 1/11 1970 (§ 12 a, stk. 1) og heller ikke opfyldte betingelserne for at opnå dispensation efter § 12 a, stk. 2, da han ikke havde gennemgået den teoretiske uddannelse.

Ankenævnet udtalte:

Betingelserne for at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan meddele dispensation fra de almindelige vilkår for at blive optaget i Revisorregisteret er lovmæssigt fastsat i § 12 a, nr. 1 i lovebekendtgørelse nr. 57 af 19. januar 1989 om registrerede revisorer.

Ankenævnet tilføjede:

Da loven ikke indeholdt adgang til dispensation - eller midlertidig dispensation - på de af ansøgeren foreslåede vilkår, idet ansøgeren ikke opfyldte de lovmæssige vilkår for dispensation, som anført af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen var der ikke mulighed for optagelse i Revisorregisteret.

43) Kendelse af 15. november 1989. 89-47.350.
Tilladt optagelse i revisorregistret.
(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K, der ikke havde gennemgået den teoretiske uddannelse, blev ansat i et revisionsfirma R, i februar 1970. K oplyste, at det skete med henblik på overtagelse af en del af virksomheden ifølge mundtlig aftale, der blev bekræftet ved skriftlig aftale af 1/4 1971. K har fortsat drevet den pågældende virksomhed først som interessentskab og senest som ApS.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslog registrering under henvisning til, at K først havde drevet selvstændig revisorvirksomhed fra 1/4 1971. I den af ankenævnet indhente erklæring bemærkede Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at man fortsat ikke fandt det dokumenteret, at K havde drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1/11 1970 (lovkravet), idet der hertil må kræves en af skattevæsenet bekræftet erklæring om størrelsen af klagerens indtægt ved den selvstændige virksomhed i 1970.

Dansk Revisor Union, der indtrådte i sagen til støtte for K, bemærkede:

at det bør lægges til grund, at K allerede fra februar 1970 har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv, idet aftalen mellem ham og R om overtagelse af en del klienter ganske vist først blev skriftlig ordnet den 1. april 1971, men at der forinden eksisterede en mundtlig aftale gældende fra februar 1970. Under hensyn til det korte interval, der er tale om fra den 1. november 1970 til den 1. april 1971, til at K ubestridt har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i snart 20 år, bør en eventuel med ovennævnte aftale forbundet tvivl komme K tilgode.

Haderslev kommune havde oplyst, at man ikke kunne afgive den omhandlede erklæring på grund af manglende arkivoplysninger.

Ankenævnet udtalte:

Efter det oplyste findes der ikke at være grundlag for at

tilsidesætte oplysningerne om at K drev selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv pr. 1. november 1970.

Det bemærkes herved, at en bestemt dokumentation ikke er foreskrevet i loven, og at opfyldelse af krav om dokumentation i form af en indtægtserklæring fra skattevæsenet ikke i det foreliggende tilfælde kan antages på afgørende måde at forrykke bedømmelsen af klagerens oplysninger.

K vil herefter være at optage i Revisorregistret.

44) Kendelse af 20. november 1989. 89-41.929.
Tilladt optagelse i revisorregistret.
(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K oplyste, at han påbegyndte selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i 1979. Bruttoomsætningen var det første år 700 kr., 1980: 3.495 kr., 1981: 11.300 kr., 1982: 35.833 kr. og har senere været stigende - 168.000 kr. i 1988. K havde videre oplyst - at når indtægten i de første år ikke var større skyldtes det ikke, at han havde anden beskæftigelse, men at der i starten ikke var flere kunder. Inden han påbegyndte sin virksomhed som revisor, var han indtil midten af 1970'erne leder af en virksomhed i Vejle. I årene 1978 - 1980 gennemgik han Handelsskolernes statskontrollerede specialkursus i revision, i 1989 bestod han Handelsskolernes statskontrollerede enkeltfagsprøver i regnskabslære og driftsøkonomi. Klageren har ikke siden han påbegyndte sin revisorvirksomhed drevet anden erhvervsvirksomhed eller haft indtægter fra anden erhvervsvirksomhed. Han har i perioden 1979 til 1989 haft forskellige relativt beskedne indtægter som kapitalafkast af bl.a. værdipapirer og ved salg af juletræer fra den ejendom som familien bebor, og hvortil der hører en mindre plantage. Han har ikke selv deltaget i plantagens drift, der i det væsentlige blev varetaget af "Det Danske Hedeselskab".

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslog anmodningen om optagelse i revisorregistret. Styrelsen bemærkede, at K ganske vist op

fyldte de teoretiske uddannelseskraav, men ikke kravet om at have drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i mindst 10 år og uafbrudt siden 1/7 1982, idet man ikke efter omsætningstallene for 1979-82 fandt det sandsynliggjort at selvstændig revisorvirksomhed havde været hovederhverv for ansøgeren i disse år.

Ankenævnet afslog en anmodning fra K om mundtlig forhandling og en anmodning fra Dansk Revisor Union om at indtræde og udtalte:

Efter det for ankenævnet oplyste findes der ikke grundlag for at tilsidesætte klagerens oplysninger om at han påbegyndte og har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv siden 1979. Det bemærkes herved, at klageren samtidig påbegyndte sin teoretiske uddannelse som revisor, en uddannelse ansøgeren har fuldført.

Da klageren således opfylder betingelsen efter § 12 a, stk. 2, jf. § 12 a, stk. 1, nr. 1, og styrelsen ikke har anfægtet at klageren tillige opfylder vilkårene i nr. 2 og 3 vil klagerens begæring om registrering være at tage til følge.

45) Kendelse af 15. december 1989. 89-23.472.

Nærtet optagelse i Revisorregistret - manglende teoretisk uddannelse.

(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Ebbe Christensen).

Klageren K havde fra 1967 været ansat i revisionsfirmaer og havde drevet selvstændig revisorvirksomhed siden 1976. Han havde påbegyndt, men ikke gennemført merkonomuddannelsen i revision.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nægtede at optage K i Revisorregistret. Han var ikke omfattet af den foran omtalte regel i § 12 a, stk. 1, da han først havde påbegyndt selvstændig virksomhed i 1976. Han var derimod omfattet af reglen i § 12 a, stk. 2, men denne regel gav ikke mulighed for at dispensere

fra kravet om teoretisk uddannelse.

Dansk Revisor Union indtrådte i sagen til støtte for K.

Erhvervsankenævnet tiltrådte, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde nægtet at optage K i registret, da han ikke opfyldte de uddannelsesmæssige betingelser for optagelse, og da styrelsen efter loven ikke har adgang til at dispensere herfra. Ankenævnet stadfæstede derfor den påklagede afgørelse.

46) Kendelse af 18. december 1989. 89-37.003.

Nægtet optagelse i Revisorregistret - manglende teoretisk uddannelse.

(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Ebbe Christensen).

Klageren K havde siden 1955 været ansat i et revisionsfirma og havde allerede nogle år før 1970 drevet selvstændig virksomhed som revisor ved siden af sin ansættelse. I året 1970 var hans lønindtægt som ansat 77.000 kr. og hans indtægt ved selvstændig revisionsvirksomhed 41.000 kr. I 1974 blev han på grund af væksten af egen forretning deltidsansat. Indtægten ved egen virksomhed udgjorde herefter en stadig større del af K.s samlede indkomst. I 1984 ophørte K helt med sin ansættelse og drev herefter alene selvstændig virksomhed. K havde ingen teoretisk uddannelse i revision.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nægtede at optage K i Revisorregistret under henvisning til, at han ikke var omfattet af § 12 a, stk. 1. Styrelsen anså det endvidere for tvivlsomt, om han var omfattet af § 12 a, stk. 2, og optagelse efter denne bestemmelse var i al fald udelukket, da K ikke opfyldte kravet om teoretisk uddannelse.

Ankenævnet udtalte:

Betingelserne for, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan meddele dispensation fra de almindelige vilkår for at blive optaget i Revisorregistret, er lovmæssigt fastsat i § 12 a :

lov om registrerede revisorer. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ikke undtage fra disse betingelser.

Det fremgår af § 12 a, at der kan ske registrering, hvis ansøgeren enten opfylder betingelserne i § 12 a, stk. 1, eller betingelserne i § 12 a, stk. 2.

Hovedbetingelsen for at kunne anvende § 12 a, stk. 1, er, at ansøgeren drev selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1. november 1970. Af de oplysninger klageren har givet, jf. foran, fremgår det, at han på det pågældende tidspunkt var heltidsansat i et andet revisionsfirma, og at han desuden havde supplerende eget revisionsarbejde. Hans lønindtægt var på dette tidspunkt væsentlig større end hans indtægt ved selvstændig virksomhed. Klageren kan derfor ikke anses for at have haft selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1. november 1970. Derfor tiltrædes det, at klageren ikke opfylder den ovennævnte betingelse, og klageren kan herefter ikke efter loven opnå registrering på grundlag af § 12 a, stk. 1.

For at kunne opnå dispensation efter § 12 a, stk. 2, skal klageren efter loven bl.a. have bestået de eksaminer og prøver, som er godkendt efter § 1, stk. 2, nr. 5. Da klageren ikke opfylder dette vilkår, kan han heller ikke opnå dispensation efter denne bestemmelse.

Det er herefter uden afgørende betydning at tage stilling til, om klageren har drevet selvstændig revisorvirksomhed i mindst 10 år og uafbrudt siden den 1. juli 1982. Selv hvis det antages, at denne betingelse er opfyldt, vil klageren efter det foran anførte ikke kunne optages i registret.

Erhvervsankenævnet kan herefter tiltræde, at styrelsen har afslået at optage klageren i Revisorregistret. Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

47) Kendelse af 21. december 1989. 89-43.889.
Nættet optagelse i revisorregistret.
(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Niels Larsen).

Klageren K, der ikke havde gennemgået den teoretiske uddannelse som revisor, havde aldrig haft ansættelse hos en revisor, men påbegyndte selvstændig virksomhed den 1/1 1973.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen havde afslået optagelse i revisorregistret under henvisning til at hverken betingelsen om at have drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv den 1/11 1970 (§ 12 a, stk. 1) eller betingelsen om teoretisk uddannelse (§12 a, stk. 2) var opfyldt.

Ankenævnet udtalte:

Efter § 12 a, stk. 1, i lov om registrerede revisorer er det bl.a. en lovmæssig betingelse for at fravige de almindelige krav efter loven til registrering, at den pågældende drev selvstændig revisorvirksomhed den 1. november 1970. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ikke undtage fra dette krav. Klageren, der først har drevet selvstændig revisorvirksomhed fra den 1. januar 1973 er således ikke omfattet af dispensationsadgangen efter § 12 a, stk. 1, i nævnte lov.

Det følger endvidere af § 12 a, stk. 2, i loven, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan tillade, at revisorer, der ikke er omfattet af stk. 1, kan optages i revisorregistret, men kun såfremt de bl.a. har bestået de eksaminer og prøver, som er godkendt i medfør af lovens § 1, stk. 2, nr. 5. Også dette vilkår er lovmæssig bestemt, således at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen heller ikke kan undtage fra dette krav, som klageren ikke opfylder.

Der er derfor ikke efter loven adgang til at give klageren dispensation, hvorfor Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelse stadfæstes.

48) Kendelse af 28. december 1989. 89-12.989.

Nættet optagelse i Revisorregistret - manglende praktisk uddannelse. ikke hovederhverv.

(Gert Kristensen, Claus Vastrup og Ebbe Christensen).

Klageren K havde drevet selvstændig revisorvirksomhed siden 1973. Han havde siden 1964 været kontraktansat i forsvaret som officer samtidig med, at han gennemførte merkonomuddannelsen i revision (med tillægsprøve) og påbegyndte selvstændig virksomhed som revisor. I årene 1979 - 1984 måtte han af helbreds-mæssige grunde indskrænke revisionsforretningen, men fortsatte dog med et mindre klienttal. Ansættelsen i forsvaret ophørte i maj 1986 og K har siden da alene beskæftiget sig med revision. K opfylder lovens krav om teoretisk uddannelse, men ikke kravet om praktisk uddannelse (3 års ansættelse hos en statsautoreret eller registreret revisor).

K.s løn fra forsvaret var stigende fra 140.000 kr. i 1979 til 218.000 kr. i 1985. Bruttoomsætningen i revisionsvirksomheden var i 1979 86.000 kr., i 1981 43.000 kr. og derefter stigende til 75.000 kr. i 1985. Virksomhedens overskud inden afskrivninger var i de samme år henholdsvis 31.000 kr., 24.000 kr. og 8.000 kr. Efter at K.s ansættelse i forsvaret var ophørt, steg virksomhedens omsætning stærkt og var i 1989 406.000 kr. med et overskud på 18.000 kr. (afrundede tal).

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afslog at optage K i Revisorregistret under henvisning til, at han vel har drevet selvstændig virksomhed som revisor siden 1973, men at dette i årene indtil 1986 ikke var hans hovederhverv.

Over for Erhvervsankenævnet anførte K, at han stedse har betragtet revision som sit hovederhverv, og at han kun tog ansættelse i forsvaret for at kunne underholde sin familie, mens han uddannede sig til revisor og fik oparbejdet en revisionsforretning.

Dansk Revisor Union indtrådte i sagen til støtte for K og gjorde blandt andet gældende, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fortolkede loven alt for strengt og i strid med lovens

hensigt. Styrelsen burde i stedet anlægge en helhedsbedømmelse og vurdere den enkelte ansøgers samlede uddannelse og erhvervsforløb. Efter en sådan helhedsvurdering er K.s hovederhverv revision og ansættelsen i forsvaret kun et middel til at opnå det mål at blive selvstændig revisor.

Ankenævnet udtalte:

Efter lov om registrerede revisorer § 1, stk. 2, er det en betingelse for at blive optaget i Revisorregistret, at den pågældende opfylder nogle nærmere angivne krav, herunder krav om teoretisk uddannelse (§ 1, stk. 2, nr. 5) og praktisk uddannelse (§ 1, stk. 2, nr. 6). Klageren opfylder kravet om teoretisk uddannelse, men ikke kravet om praktisk uddannelse.

Efter § 12 a i samme lov kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indtil den 1. januar 1990 under visse betingelser dispensere fra lovens krav om teoretisk og praktisk uddannelse. Det er imidlertid efter den nævnte bestemmelse bl.a. et vilkår for at give en sådan dispensation, at den pågældende "har drevet selvstændig revisorvirksomhed som hovederhverv i alt mindst 10 år og uafbrudt siden 1. juli 1982" (§ 12 a, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2). Loven giver ikke Erhvervs- og Selskabsstyrelsen adgang til at fravige denne bestemmelse. Da klageren indtil maj 1986 har haft heltidsansættelse i forsvaret ved siden af sin virksomhed som revisor, og da hans lønindtægt herved i årene 1979 - 1985 har været væsentlig større end hans indtægt ved revision (lønindtægten har endog oversteget virksomhedens bruttoomsætning), finder ankenævnet, at den af klageren drevne revisorvirksomhed ikke i disse år kan betragtes som klagerens hovederhverv.

Det bemærkes, at der ved formuleringen af lovens § 12 a, stk. 1, nr. 1, er anvendt en bestemt dato og et bestemt årsmål. Ankenævnet finder ikke i det af klageren og Dansk Revisor Union anførte grundlag for at antage, at loven skal forstås anderledes end efter sin ordlyd. Det findes herefter ikke muligt at anlægge den af foreningen omtalte helhedsbedømmelse.

Erhvervsankenævnet kan herefter tiltræde, at styrelsen har afslået at optage klageren i Revisorregistret. Ankenævnet stadfæster derfor den påklagede afgørelse.

Kapitel 5.

STATISTIK.

Erhvervsankenævnet har fra sin oprettelse pr. 1/1 1988 og indtil udgangen af 1989 ialt modtaget 194 klagesager, heraf 115 i 1988 og 79 i 1989. Af disse 194 sager er 48 afgjort ved kendelse og 93 afsluttet på anden måde, mens 53 fortsat var under ekspedition ved udgangen af 1989.

Af de 48 kendelser er 1 afsagt i 1988 og resten i 1989. Dette skyldes, at nævnet, som omtalt i kapitel 1, først var fuldt funktionsdygtigt i oktober 1988. De afsagte kendelser førte til ændring af den påklagede afgørelse i 6 tilfælde, mens styrelsens afgørelse blev stadfæstet i de øvrige 42 tilfælde (svarende til en omgørelsesprocent på 12,5%).

Oplysningerne kan specificeres således:

Sagsstatistik 1988:

Indkommet i året:		115
Afvist på grund af manglende gebyr:	17	
Afvist af andre grunde:	6	
Oversendt til anden myndighed:	6	
Omgjort af styrelsen:	1	
Tilbagekaldt af klager:	<u>9</u>	
Afsluttet uden kendelse ialt:		39
Afgjort ved kendelse:		<u>1</u>
Afsluttet ialt:		<u>40</u>
Uafsluttet ved årets udgang:		75

Sagsstatistik 1989:

Overført fra 1988:		75	
Indkommet i året:		<u>79</u>	
Til behandling ialt:			154
Afvist på grund af manglende gebyr:	16		
Afvist af andre grunde:	6		
Oversendt til anden myndighed:	1		
Omgjort af styrelsen:	12		
Tilbagekaldt af klager:	<u>19</u>		
Afsluttet uden kendelse ialt:		54	
Afgjort ved kendelse:		<u>47</u>	
Afsluttet ialt:			<u>101</u>
Uafsluttet ved årets udgang			53

Kendelsesstatistik 1988 og 1989:

De af ankenævnet afsagte kendelser (1 i 1988 og 47 i 1989) fordeler sig således på de enkelte sagsområder:

	Stadfæstet:	Ændret:	Ialt:
Pengeinstitutter:	15	2	17
Forsikring og pensionskasser:	13	1	14
Selskabslovgivning:	5	0	5
Fonde:	2	0	2
Revisorer:	7	2	9
Andet:	0	1	1
Ialt:	42	6	48